

Faptele

Apostolilor

Acts

1 ¹Teofile, în prima mea carte ți-am scris despre tot ce a făcut și i-a învățat Isus pe oameni, de la început, ²până în ziua în care a fost ridicat la cer. Înainte de a fi înălțat la cer, Isus, prin Duhul Sfânt,* le-a dat instrucțiuni apostolilor pe care-i alesese. ³După ce a murit, Isus S-a arătat apostolilor și a făcut multe lucruri pentru a le dovedi că era viu. Timp de patruzeci de zile, Isus a venit de multe ori la apostoli și le-a vorbit despre Împărăția lui Dumnezeu. ⁴Odată, când mânca împreună cu apostolii, Isus le-a spus: „Să nu plecați din Ierusalim. Așteptați împlinirea promisiunii Tatălui despre care ați auzit de la Mine. ⁵Ioan a botezat* oamenii cu apă dar, peste puține zile, voi veți fi botezați cu Duhul Sfânt.“

Înălțarea lui Isus

⁶Când apostolii* erau împreună cu Isus, L-au întrebat: „Doamne, acesta este timpul când vei da împărăția înapoi poporului Israel?“

⁷Isus le-a răspuns: „Tatăl este Acela care, prin autoritatea Sa, a hotărât timpurile și datele, iar voi nu le puteți ști. ⁸Dar când va veni Duhul Sfânt* peste voi, veți primi putere. Atunci voi veți mărturisi despre Mine în Ierusalim, în toată Iudeea și Samaria și până la marginile pământului.“

⁹După ce a spus acestea, Isus a fost ridicat la cer sub privirile lor și un nor L-a ascuns de ochii lor. ¹⁰Apostolii se uitau după El, cum Se înălța spre cer, când, deodată, au apărut lângă ei doi oameni îmbrăcați în haine albe. ¹¹Cei doi oameni au spus: „Bărbați din Galileea, de ce stați aici și vă uitați spre cer? Acest Isus, care a fost luat din mijlocul vostru și a fost ridicat la cer, Se va întoarce în același fel în care L-ați văzut plecând.“

Luke Writes Another Book

1 ¹Dear Theophilus, The first book I wrote was about everything Jesus did and taught from the beginning ²until the day he was carried up into heaven. Before he went, he talked to the apostles* he had chosen. With the help of the Holy Spirit,* he told them what they should do. ³This was after his death, but he showed them that he was alive, proving it to them in many ways. The apostles saw Jesus many times during the 40 days after he was raised from death. He spoke to them about God's kingdom. ⁴One time when Jesus was eating with them, he told them not to leave Jerusalem. He said, “Wait here until you receive what the Father promised to send. Remember, I told you about it before. ⁵John baptized* people with water, but in a few days you will be baptized with the Holy Spirit.”

Jesus Is Carried Up Into Heaven

⁶The apostles* were all together. They asked Jesus, “Lord, is this the time for you to give the people of Israel* their kingdom again?”

⁷Jesus said to them, “The Father is the only one who has the authority to decide dates and times. They are not for you to know. ⁸But the Holy Spirit* will come to you. Then you will receive power. You will be my witnesses. You will tell people everywhere about me—in Jerusalem, in the rest of Judea, in Samaria, and in every part of the world.”

⁹After Jesus said this, he was lifted up into the sky. While they were watching, he went into a cloud, and they could not see him. ¹⁰They were staring into the sky where he had gone. Suddenly two men wearing white clothes were standing beside them. ¹¹They said, “Men from Galilee, why are you standing here looking into the sky? You saw Jesus carried away from you into heaven. He will come back in the same way you saw him go.”

Alegerea lui Matia

¹²Apoi, apostolii* au coborât de pe Muntele Măslinilor (care este cam la un kilometru de Ierusalim) și s-au întors în Ierusalim. ¹³Când au ajuns, apostolii s-au dus în camera de sus a clădirii unde stăteau. Ei erau: Petru, Ioan, Iacov, Andrei, Filip, Toma, Bartolomeu, Matei, Iacov, fiul lui Alfeu, Simon, zis Zelotul* și Iuda, fiul lui Iacov.

¹⁴Toți aceștia erau uniți și se rugau împreună cu consecvență. Cu ei mai erau niște femei, printre care și Maria, mama lui Isus, și frații Lui.

¹⁵În zilele acelea, erau adunați acolo cam o sută douăzeci de credincioși. Petru s-a ridicat în picioare, în mijlocul lor, și a spus: ¹⁶⁻¹⁷„Fraților, în Scriptură* este scris ceea ce a spus Duhul Sfânt* despre Iuda cu mult timp în urmă, prin gura lui David. Iuda a fost unul dintre noi și i s-a încredințat o parte în această lucrare. El i-a condus pe cei care L-au prins pe Isus. Trebuia să se împlinească toate acestea.

¹⁸(Cu banii primiți pentru fapta lui cea rea, Iuda și-a cumpărat un ogor. Dar el a căzut cu capul în jos, corpul lui a plesnit și toate măruntaiele i-au ieșit afară. ¹⁹Toți locuitorii din Ierusalim au aflat ce s-a întâmplat; de aceea, ogorul acela a fost numit Acheldama, ceea ce în limba lor înseamnă «Ogorul sângelui».)

²⁰În cartea Psalmilor este scris, despre Iuda:

«Locuința lui să rămână pustie
și nimeni să nu mai locuiască în ea.»

Psalmul 69.25

Și se mai spune:

«Slujba lui s-o ia altul.» *Psalmul 109.8*

²¹Deci este nevoie să alegem pe unul dintre bărbații care au fost cu noi tot timpul cât Domnul Isus a fost printre noi, ²²cineva care a fost cu noi de când a început Ioan să boteze* și până când El a fost luat dintre noi și care trebuie să devină martor, împreună cu noi, al învierii Lui.“

²³Ei au propus doi bărbați: pe Iosif, căruia i se spunea Barsaba (cunoscut și sub numele de Iust) și pe Matia. ²⁴⁻²⁵Apostolii s-au rugat, spunând: „Doamne, Tu cunoști inimile tuturor. Arată-ne pe care dintre

A New Apostle Is Chosen

¹²Then the apostles* went back to Jerusalem from the Mount of Olives. (This mountain is about a half mile from Jerusalem.) ¹³When they entered the city, they went to the upstairs room where they were staying. These are the ones who were there: Peter, John, James, Andrew, Philip, Thomas, Bartholomew, Matthew, James (the son of Alphaeus), Simon the Zealot,* and Judas (the son of James).

¹⁴The apostles were all together. They were constantly praying with the same purpose. Some women, Mary the mother of Jesus, and his brothers were there with the apostles.

¹⁵After a few days there was a meeting of the believers.* (There were about 120 of them.) Peter stood up and said, ¹⁶⁻¹⁷“Brothers and sisters, in the Scriptures* the Holy Spirit* said through David* that something must happen. He was talking about Judas, one of our own group. Judas served together with us. The Spirit said that Judas would lead men to arrest Jesus.”

¹⁸(Judas was paid money for doing this. His money was used to buy him a field. But he fell on his head, his body broke open, and all his intestines poured out. ¹⁹And all the people of Jerusalem learned about this. That is why they named that field Akeldama. In their language Akeldama means “field of blood.”)

²⁰Peter said, “In the book of Psalms, this is written about Judas:

‘People should not go near his land;
no one should live there.’ *Psalm 69:25*

And it is also written:

‘Let another man have his work.’ *Psalm 109:8*

²¹⁻²²“So now another man must join us and be a witness of Jesus’ resurrection.* He must be one of those men who were part of our group during all the time the Lord Jesus was with us. He must have been with us from the time John was baptizing* people until the day when Jesus was carried up from us into heaven.”

²³They put two men before the group. One was Joseph Barsabbas. He was also called Justus. The other man was Matthias. ²⁴⁻²⁵They prayed, “Lord, you know the minds of all people. Show us which one of these two men you choose to do this work.

aceștia doi l-ai ales să primească această slujbă de apostol în locul lui Iuda, care a părăsit-o și s-a dus acolo unde e locul lui.“
²⁶Apoi apostolii au tras la sorți și a căzut la sorți Matia, care a fost ales apostol, împreună cu ceilalți unsprezece.

Coborârea Duhului Sfânt

2¹Când a venit ziua Cincizecimii*, apostolii* erau cu toții împreună în același loc. ²Deodată, a venit din cer un zgomot asemenea celui făcut de un vânt puternic. Zgomotul a umplut toată casa în care se adunaseră ei. ³Ucenicii au văzut ceva ca niște limbi de foc. Acestea s-au împărțit și s-au așezat pe fiecare dintre ei. ⁴Cu toții au fost umpluți cu Duhul Sfânt.* Ei au început să vorbească în alte limbi, după cum le dădea Duhul putere să vorbească.

⁵În Ierusalim se aflau în acele zile evrei evlavioși din toate țările lumii. ⁶Când s-a auzit zgomotul, s-a adunat o mulțime de oameni. Ei au fost foarte surprinși pentru că fiecare îi auzea pe apostoli vorbind în propria sa limbă. ⁷Ei erau foarte uluiți și spuneau cu uimire: „Oamenii aceștia care vorbesc nu sunt din Galileea? ⁸Atunci cum se face că îi auzim vorbind în limba fiecăruia dintre noi? ⁹Sunt printre noi parți, mezi, elamiți; sunt și oameni din Mesopotamia, Iudeea, Capadocia, Pont și Asia, ¹⁰din Frigia, Pamfilia, Egipt, din regiunea Libiei, lângă Cirena. Sunt aici vizitatori din Roma, ¹¹din Creta și din Arabia. Unii sunt iudei, alții au fost convertiți la iudaism. Dar cu toții îi auzim pe acești oameni vorbind în propria noastră limbă despre lucrurile minunate pe care le-a făcut Dumnezeu.“ ¹²Toți oamenii erau uimiți și nu știau ce să creadă. Ei se întrebau: „Ce înseamnă acestea?“ ¹³Dar alții își băteau joc de apostoli și spuneau: „Au băut prea mult vin!“

Cuvântarea lui Petru

¹⁴Atunci Petru s-a sculat în picioare împreună cu ceilalți unsprezece apostoli.* Petru și-a ridicat glasul și a zis: „Fraților iudei și voi, toți ceilalți locuitori din Ierusalim, ascultați-mă cu atenție! Lăsați-mă să vă explic ce se întâmplă. ¹⁵Acești oameni nu sunt beți, cum credeți

Judas turned away from it and went where he belongs. Lord, show us which man should take his place as an apostle!“ ²⁶Then they used lots* to choose one of the two men. The lots showed that Matthias was the one the Lord wanted. So he became an apostle with the other eleven.

The Coming of the Holy Spirit

2¹When the day of Pentecost* came, they were all together in one place. ²Suddenly a noise came from heaven. It sounded like a strong wind blowing. This noise filled the whole house where they were sitting. ³They saw something that looked like flames of fire. The flames were separated and stood over each person there. ⁴They were all filled with the Holy Spirit,* and they began to speak different languages. The Holy Spirit was giving them the power to do this.

⁵There were some godly Jewish men in Jerusalem at this time. They were from every country in the world. ⁶A large group of these men came together because they heard the noise. They were surprised because, as the apostles* were speaking, every person heard in their own language.

⁷They were all amazed at this. They did not understand how the apostles could do this. They said, “Look! These men we hear speaking are all from Galilee.” ⁸But we hear them in our own languages. How is this possible? We are from all these different places: ⁹Parthia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Cappadocia, Pontus, Asia,* ¹⁰Phrygia, Pamphylia, Egypt, the areas of Libya near the city of Cyrene, Rome, ¹¹Crete and Arabia. Some of us were born Jews, and others have changed their religion to worship God like Jews. We are from these different countries, but we can hear these men in our own languages! We can all understand the great things they are saying about God.”

¹²The people were all amazed and confused. They asked each other, “What is happening?” ¹³But others were laughing at the apostles, saying they were drunk from too much wine.

Peter Speaks to the People

¹⁴Then Peter stood up with the other eleven apostles.* He spoke loudly so that all the people could hear. He said, “My Jewish brothers and all of you who live in Jerusalem, listen to me. I will tell you something you need to know. Listen carefully. ¹⁵These men are not drunk as you think; it’s

¹ 2:7 from Galilee The people thought men from Galilee could speak only their own language.

voi. Este abia nouă dimineața! ¹⁶Ci, tot ce vedeți acum sunt lucrurile despre care a scris profetul* Ioel:

¹⁷«Dumnezeu spune:

În zilele de pe urmă, voi turna Duhul*
Meu peste toți oamenii.

Fiii și fiicele voastre vor profeti,
tinerii voștri vor avea viziuni,
bătrânii voștri vor avea visuri.

¹⁸ Da, în zilele acelea, voi turna Duhul Meu
peste slujitorii Mei, bărbați și femei,
și ei vor profeti.

¹⁹ Voi face să se vadă semne
sus în cer și jos pe pământ:
sânge, foc și nori de fum.

²⁰ Soarele se va transforma în întuneric
și luna va deveni ca sângele.
Apoi va veni ziua Domnului,
mare și plină de slavă.

²¹ Atunci orice om
care se încrede în Domnul
va fi mântuit.»

Ioel 2.28–32

²²Frați iudei, ascultați cuvintele mele: Isus din Nazaret a fost un om deosebit. Dumnezeu v-a dovedit acest lucru prin faptele puternice, minunile* și semnele pe care le-a făcut printre voi prin El, după cum bine știți. ²³Acest om v-a fost dat vouă, așa cum Dumnezeu știa că se va întâmpla și cum a fost planul Lui să se întâmple. Însă, cu ajutorul oamenilor răi, voi L-ați omorât, răstignindu-L pe cruce. ²⁴Dar Dumnezeu L-a înviat pe Isus și L-a eliberat de lanțurile morții. Moartea nu L-a mai putut ține în strânsoarea sa. ²⁵Despre El, David spune:

«L-am văzut tot timpul pe Domnul
înaintea mea.
Pentru că El este la dreapta mea,
eu voi fi mereu în siguranță.

²⁶ De aceea inima mea este veselă
și gura mea vorbește cu bucurie.
Chiar și trupul meu va trăi cu speranță.

²⁷ Căci Tu nu mă vei părăsi
în Locuința morților.¹
Nu vei lăsa trupul Sfântului Tău
să putrezească în mormânt.

only nine o'clock in the morning. ¹⁶But Joel the prophet* wrote about what you see happening here today. This is what he wrote:

¹⁷‘God says:

In the last days I will pour out my Spirit*
on all people.

Your sons and daughters will prophesy.*
Your young men will see visions.*
Your old men will have special dreams.

¹⁸ In those days I will pour out my Spirit on my
servants, men and women,
and they will prophesy.

¹⁹ I will work wonders* in the sky above.
I will cause miraculous signs*
on the earth below.

There will be blood, fire, and thick smoke.

²⁰ The sun will be changed into darkness,
and the moon will become red like blood.
Then the great and glorious day
of the Lord will come.

²¹ And everyone who trusts in the Lord¹ will
be saved.’

Joel 2:28–32

²²‘My fellow Israelites,* listen to these words: Jesus from Nazareth was a very special man. God clearly showed this to you. He proved it by the miracles, wonders, and miraculous signs he did through Jesus. You all saw these things, so you know this is true. ²³Jesus was handed over to you, and you killed him. With the help of evil men, you nailed him to a cross. But God knew all this would happen. It was his plan—a plan he made long ago. ²⁴Jesus suffered the pain of death, but God made him free. He raised him from death. There was no way for death to hold him. ²⁵David* said this about him:

‘I saw the Lord before me always;
he is at my right side to keep me safe.

²⁶ So my heart is happy,
and the words I speak are words of joy.
Yes, even my body will live with hope,

²⁷ because you will not leave me
in the place of death.²
You will not let the body of your
Holy One rot in the grave.

¹2.27 *Locuința morților* lit. Hades.

¹ 2:21 *who trusts in the Lord* Literally, “who calls on the name of the Lord,” meaning to show faith in him by worshiping him or praying to him for help. ²2:27 *place of death* Literally, “Hades.” Also in verse 31.

28 Tu mi-ai arătat căile vieții mele
și prezența Ta mă va umple de
bucurie.» *Psalmul 16.8–11*

29Fraților, despre strămoșul nostru David
vă pot spune cu încredere că a murit și a fost
îngropat. Mormântul lui este și astăzi aici, în
mijlocul nostru. 30Dar David a fost un profet
și știa că Dumnezeu îi promisese¹ prin jură-
mânt că va pune pe tronul lui pe unul dintre
descendenții săi. 31Privind spre viitor, David a
vorbit despre învierea lui Cristos*. El a scris:

«El nu va fi lăsat în Locuința Morților,
iar trupul Lui
nu va ajunge să putrezească.»

32Pe acest Isus, Dumnezeu L-a înviat din
morți, și noi toți suntem martori că acest
lucru s-a întâmplat. 33Fiind înălțat la dreapta
lui Dumnezeu, El a primit de la Tatăl Duhul
Sfânt, care fusese promis și L-a revărsat
prin ceea ce vedeți și auziți acum. 34Căci nu
David a fost cel care s-a suit la ceruri. El
însuși a spus:

«Domnul a spus Domnului meu:
Așează-Te la dreapta Mea,
35 până când îi voi pune pe dușmanii Tăi
sub picioarele Tale.» *Psalmul 110.1*

36Deci tot poporul Israel să știe cu siguran-
ță că pe acest Isus, pe care voi L-ați răstignit,
Dumnezeu L-a făcut Domn și Cristos.“

37Când au auzit aceste cuvinte, oamenii
au fost străpunși în inimă. Ei le-au spus lui
Petru și celorlalți apostoli: „Fraților, ce ar
trebui să facem?”

38Petru le-a răspuns: „Schimbați-vă inima
și viața și fiecare dintre voi să fie botezat* în
Numele lui Isus Cristos, pentru iertarea
păcatelor. Și veți primi darul Duhului Sfânt.
39Căci această promisiune este pentru voi
dar și pentru copiii voștri și pentru cei ce
sunt departe acum. Este pentru toți cei pe
care Domnul Dumnezeu îi va chema la El.“

40Și cu multe alte cuvinte, Petru i-a aver-
tizat și i-a rugat: „Salvați-vă de pedeapsa
care o așteaptă pe această generație depravată!“
41Oamenii care au primit cuvintele
lui Petru au fost botezați. În ziua aceea,
aproape trei mii de oameni s-au adăugat

28 You taught me how to live.
You will come close to me
and give me great joy.’ *Psalm 16:8–11*

29“My brothers, I can tell you for sure about
David, our ancestor. He died, was buried, and his
tomb* is still here with us today. 30He was a
prophet and knew something that God had said.
God had promised David that someone from his
own family would sit on David’s throne as king.¹
31David knew this before it happened. That is why
he said this about that future king:

‘He was not left in the place of death.
His body did not rot in the grave.’

David was talking about the Christ* rising from
death. 32So Jesus is the one God raised from
death. We are all witnesses of this. We saw him.
33Jesus was lifted up to heaven. Now he is with
God, at God’s right side. The Father has given the
Holy Spirit to him, as he promised. So Jesus has
now poured out that Spirit. This is what you see
and hear. 34David was not the one who was lifted
up to heaven. David himself said,

‘The Lord God said to my Lord:
Sit at my right side,
35 until I put your enemies under your power.’²
Psalm 110:1

36“So, all the Jewish people should know this
for certain: God has made Jesus to be Lord and
Christ. He is the man you nailed to the cross!”

37When the people heard this, they felt very,
very sorry. They asked Peter and the other apos-
tles, “Brothers, what should we do?”

38Peter said to them, “Change your hearts and
lives and be baptized,* each one of you, in the
name of Jesus Christ. Then God will forgive your
sins, and you will receive the gift of the Holy
Spirit. 39This promise is for you. It is also for
your children and for the people who are far
away. It is for everyone the Lord our God calls to
himself.”

40Peter warned them with many other words; he
begged them, “Save yourselves from the evil of the
people who live now!” 41Then those who accepted
what Peter said were baptized. On that day about
3000 people were added to the group of believers.

¹2.30 Dumnezeu îi promisese Vezi Ps. 132.11.

¹ 2:30 God had promised ... as king See 2 Sam. 7:12, 13 and Ps. 132:11. ² 2:35 until I put ... power Literally, “until I make your enemies a footstool for your feet.”

grupului de credincioși. ⁴²Ei continuau cu consecvență să învețe de la apostoli, să aibă părtașie unii cu alții, să mănânce¹ împreună și să se roage împreună.

Credincioșii împart între ei tot ce au

⁴³Apostolii* făceau multe minuni* și semne și toți oamenii erau plini de teamă și venerație pentru Dumnezeu. ⁴⁴Toți credincioșii erau împreună și împărțeau între ei tot ce aveau. ⁴⁵Ei și-au vândut pământurile și lucrurile pe care le aveau, iar banii i-au împărțit la toți, după cum avea fiecare nevoie. ⁴⁶În fiecare zi, toți cu același gând, se întâlneau la Templu* și mâncau² împreună în casele lor. Ei împărțeau hrana între ei cu bucurie și cu inimi sincere. ⁴⁷Ei îl laudau pe Dumnezeu și erau pe placul întregului popor. Mulți oameni erau mântuiți în fiecare zi și Domnul îi adăuga pe aceștia grupului de credincioși.

Petru vindecă un infirm

3¹Într-o zi, Petru și Ioan au mers la Templu.* Era ora trei după-amiază, ora rugăciunii. ²Un om care era infirm din naștere era purtat pe brațe. Cei ce-l duceau îl lăsau în fiecare zi lângă una din porțile Templului, numită Poarta Frumoasă. Ei îl lăsau acolo ca să cerșească de la cei ce intrau în Templu. ³El i-a văzut pe Petru și Ioan pregătindu-se să intre în Templu și le-a cerut bani. ⁴Petru și Ioan s-au uitat drept la el și i-au spus: „Uită-te la noi!” ⁵Omul s-a uitat la ei, așteptându-se să primească ceva din mâna lor. ⁶Dar Petru i-a spus: „Nu am nici aur, nici argint, dar îți voi da ceea ce am. În Numele lui Isus Cristos din Nazaret, ridică-te și umblă!” ⁷Și Petru l-a luat de mâna dreaptă și l-a ridicat. În acel moment, picioarele și gleznele lui au devenit puternice, iar omul a sărit în picioare și a început să meargă. El a intrat în Templu împreună cu Petru și Ioan, mergând și sărind în sus de bucurie și laudându-L pe Dumnezeu. ⁹Toți oamenii l-au văzut mergând și laudându-L pe Dumnezeu. ¹⁰Ei l-au recunoscut pe omul care stătea și cerșea lângă Poarta Frumoasă a Templului. Toți au fost cuprinși de uimire și se minunau de ce i se întâmplase.

¹2.42 să mănânce lit. „să frângă pâinea”. Poate fi vorba despre a mânca în mod obișnuit sau despre Cina Domnului. Vezi Lc. 22:14-20. ²2.46 mâncau lit. „frângeau pâinea”. Poate fi vorba despre a mânca în mod obișnuit sau despre Cina Domnului. Vezi Lc. 22:14-20.

The Believers Share

⁴²The believers spent their time listening to the teaching of the apostles.* They shared everything with each other. They ate¹ together and prayed together. ⁴³Many wonders* and miraculous signs* were happening through the apostles, and everyone felt great respect for God. ⁴⁴All the believers stayed together and shared everything. ⁴⁵They sold their land and the things they owned. Then they divided the money and gave it to those who needed it. ⁴⁶The believers shared a common purpose, and every day they spent much of their time together in the Temple* area. They also ate together in their homes. They were happy to share their food and ate with joyful hearts. ⁴⁷The believers praised God and were respected by all the people. More and more people were being saved every day, and the Lord was adding them to their group.

Peter Heals a Crippled Man

3¹One day Peter and John went to the Temple* area. It was three o'clock in the afternoon, which was the time for the daily Temple prayer service. ²As they were entering the Temple area, a man was there who had been crippled all his life. He was being carried by some friends who brought him to the Temple every day. They put him by one of the gates outside the Temple. It was called Beautiful Gate. There he begged for money from the people going to the Temple. ³That day he saw Peter and John going into the Temple area. He asked them for money.

⁴Peter and John looked at the crippled man and said, “Look at us!” ⁵He looked at them; he thought they would give him some money. ⁶But Peter said, “I don't have any silver or gold, but I do have something else I can give you. By the power of Jesus Christ from Nazareth—stand up and walk!”

⁷Then Peter took the man's right hand and lifted him up. Immediately his feet and legs became strong. ⁸He jumped up, stood on his feet, and began to walk. He went into the Temple area with them. He was walking and jumping and praising God. ⁹⁻¹⁰All the people recognized him. They knew he was the crippled man who always sat by the Temple's Beautiful Gate to beg for money. Now they saw this same man walking and praising God. They were amazed. They did not understand how this could happen.

¹2:42 ate Literally, “broke bread.” This may mean a meal or the Lord's Supper, the special meal Jesus told his followers to eat to remember him. Also in verse 46. See Lk. 22:14-20.

Cuvântarea lui Petru

¹¹Pe când omul încă se mai ținea după Petru și Ioan, mulțimea mirată a alergat la ei, în Pridvorul lui Solomon.*

¹²Când a văzut lucrul acesta, Petru le-a spus oamenilor: „Frați iudei, de ce sunteți surprinși de acest lucru? De ce vă uitați la noi de parcă am fi folosit puterea sau evlavia noastră pentru a-l face pe acest om să meargă? ¹³Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacov*, Dumnezeul strămoșilor noștri a făcut-o! El a dat slavă Slujitorului Său Isus, pe care L-ați dat spre a fi omorât. Voi L-ați respins când Isus era înaintea lui Pilat și Pilat vroia să-L elibereze. ¹⁴L-ați respins pe Cel Sfânt și Drept și ați cerut ca un ucigaș să fie eliberat pentru voi. ¹⁵Voi L-ați omorât pe Cel ce arată oamenilor drumul spre viață, dar Dumnezeu L-a înviat din morți. Noi suntem martori că acest lucru s-a întâmplat. ¹⁶Puterea lui Isus este cea care l-a vindecat pe acest om infirm pe care îl vedeți și îl cunoașteți. Acest om a fost pe deplin vindecat prin credința în puterea lui Isus.

¹⁷Fraților, știu că ați făcut aceste lucruri fără să știți ce faceți, după cum au făcut și conducătorii voștri. ¹⁸Dar Dumnezeu a împlinit astfel ceea ce El vestise dinainte prin toți profeții*. Dumnezeu a spus că Cristosul* Său urma să sufere. ¹⁹Deci trebuie să vă schimbați modul de gândire și atitudinea față de Dumnezeu. Întoarceți-vă la El, pentru ca păcatele voastre să fie iertate. ²⁰Atunci Domnul vă va da vremuri de odihnă spirituală și Îl va trimite pe Isus, Cel pe care El L-a ales să fie pentru voi Cristosul. ²¹Dar Isus trebuie să rămână în ceruri până când toate lucrurile despre care a vorbit Dumnezeu cu mult timp în urmă prin sfinții Săi profeți vor fi reînnoite. ²²Căci Moise a spus: «Domnul, Dumnezeul vostru, vă va ridica un Profet ca mine chiar din mijlocul poporului vostru. Să ascultați de El în tot ce vă va spune! ²³Cine nu va asculta de acel Profet va fi nimic din mijlocul poporului lui Dumnezeu.» ²⁴De asemenea, Samuel și toți profeții care au venit după el și care au vorbit au prezis aceste lucruri. ²⁵Voi sunteți moștenitorii profeților și ai legământului pe care l-a făcut Dumnezeu cu părinții noștri.

Peter Speaks to the People

¹¹The man was holding on to Peter and John. All the people were amazed. They ran to Peter and John at Solomon's Porch.*

¹²When Peter saw this, he said to the people, “My Jewish brothers, why are you surprised at this? You are looking at us like it was our power that made this man walk. Do you think this was done because we are good? ¹³No, God did it! He is the God of Abraham,* the God of Isaac,* and the God of Jacob.* He is the God of all our fathers.* He gave glory* to Jesus, his special servant. But you gave him to be killed. Pilate decided to let him go free. But you told Pilate you did not want him. ¹⁴Jesus was holy* and good, but you said you did not want him. You told Pilate to give you a murderer¹ instead of Jesus. ¹⁵And so you killed the one who gives life! But God raised him from death. We are witnesses of this—we saw it with our own eyes.

¹⁶“This crippled man was healed because we trusted in Jesus. It was Jesus' power that made him well. You can see this man, and you know him. He was made completely well because of faith in Jesus. You all saw it happen!

¹⁷“My brothers, I know that what you did to Jesus was done because you did not understand what you were doing. And your leaders did not understand any more than you did. ¹⁸But God said these things would happen. Through the prophets* he said that his Christ* would suffer and die. I have told you how God made this happen. ¹⁹So you must change your hearts and lives. Come back to God, and he will forgive your sins. ²⁰Then the Lord will give you times of spiritual rest. He will send you Jesus, the one he chose to be the Christ.

²¹“But Jesus must stay in heaven until the time when all things will be made right again. God told about this time when he spoke long ago through his holy prophets. ²²Moses* said, ‘The Lord your God will give you a prophet. That prophet will come from among your own people. He will be like me. You must obey everything he tells you. ²³And anyone who refuses to obey that prophet will die, separated from God's people.’²

²⁴“Samuel, and all the other prophets who spoke for God after Samuel, said that this time would come. ²⁵And what those prophets talked about is for you, their descendants. You have received the agreement that God made with your

¹3:22–23 Citat din Dt. 18.15, 19.

¹3:14 murderer Barabbas, the man the Jews chose to be freed instead of Jesus. See Lk. 23:18. ²3:22–23 Quote from Deut. 18:15, 19.

Dumnezeu i-a spus lui Avraam: «Prin urmașii tăi vor fi binecuvântate toate popoarele pământului.¹»²⁶După ce Dumnezeu L-a înviat pe Slujitorul Lui, El L-a trimis întâi la voi să vă binecuvânteze, făcându-vă, pe fiecare dintre voi, să renunțați la faptele voastre rele.“

Petru și Ioan înaintea Sinedriului

4¹În timp ce Petru și Ioan vorbeau oamenilor, câțiva preoți, șeful gărzilor de la Templu* și câțiva saducheii* au venit la ei. ²Ei erau supărați din cauză că, învățându-i pe oameni despre Isus, Petru și Ioan afirmău că morții vor învia. ³Atunci i-au arestat și i-au ținut în închisoare până a doua zi, căci era deja seară. ⁴Dar mulți dintre cei care au auzit mesajul lor au crezut și numărul credincioșilor a crescut la circa cinci mii.

⁵În ziua următoare, conducătorii iudei, bătrânii și învățătorii Legii s-au adunat la Ierusalim. ⁶Acolo se aflau și marele preot* Ana, Caiafa, Ioan, Alexandru și toți cei care proveneau din familia marilor preoți*. ⁷Ei i-au adus pe Petru și Ioan, i-au pus în mijlocul lor și au început să-i întrebe: „Cu ce putere și cu a cui autoritate ați vindecat acest om infirm?“

⁸Atunci Petru, plin de Duhul Sfânt, le-a spus: „Conducători ai poporului și bătrâni ai lui Israel! ⁹Ne întrebați astăzi despre binele pe care i l-am făcut acestui om infirm și cum a fost acesta vindecat. ¹⁰Voi și tot poporul Israel trebuie să știți aceasta: am făcut-o cu puterea lui Isus Cristos din Nazaret, Cel pe care voi L-ați răstignit, dar pe care Dumnezeu L-a înviat dintre cei morți. Mulțumită lui Isus acest om stă înaintea voastră pe deplin sănătos. ¹¹Isus este

«Piatra pe care voi, zidarii, ați respins-o, dar care a devenit piatra cea mai importantă a clădirii.»

Psalmul 118:22

¹²Isus este singurul care poate să mântuiască². Numele Lui este singura putere dată omenirii prin care putem fi mântuiți.“

¹3.25 Citat din Gen. 22:18. ²4.12 *mântuire* salvarea omului din sclavia păcatului prin credința în jertfa lui Isus Cristos pe cruce.

fathers. God said to your father Abraham, ‘Every nation on earth will be blessed through your descendants.’¹ ²⁶God has sent his special servant Jesus. He sent him to you first. He sent him to bless you by causing each of you to turn away from your evil ways.”

The Apostles and the Jewish High Council

4¹While Peter and John were speaking to the people, some Jewish leaders came up to them. There were some priests, the captain of the soldiers that guarded the Temple,* and some Sadducees.* ²They were upset because of what Peter and John were teaching the people. By telling people about Jesus, the apostles* were teaching that people will rise from death. ³The Jewish leaders arrested Peter and John and put them in jail. It was already night, so they kept them in jail until the next day. ⁴But many of the people who heard the apostles believed what they said. There were now about 5000 men in the group of believers.

⁵The next day the Jewish rulers, the older Jewish leaders, and the teachers of the law met in Jerusalem. ⁶Annas the high priest,* Caiaphas, John, and Alexander were there. Everyone from the high priest’s family was there. ⁷They made Peter and John stand before all the people. They asked them over and over, “How did you make this crippled man well? What power did you use? By whose authority did you do this?”

⁸Then Peter was filled with the Holy Spirit* and said to them, “Rulers of the people and you older leaders, ⁹are you questioning us today about what we did to help this crippled man? Are you asking us what made him well? ¹⁰We want all of you and all the Jewish people to know that this man was made well by the power of Jesus Christ from Nazareth. You nailed Jesus to a cross, but God raised him from death. This man was crippled, but he is now well. He is able to stand here before you because of the power of Jesus! ¹¹Jesus is

‘the stone² that you builders thought was not important.

But this stone has become the cornerstone.*”

Psalm 118:22

¹²Jesus is the only one who can save people. His name is the only power in the world that has been given to save anyone. We must be saved through him!”

¹3:25 Quote from Gen. 22:18; 26:24. ²4:11 *stone* A picture or symbol meaning Jesus.

¹³Conducătorii iudei și-au dat seama că Petru și Ioan erau oameni simpli, fără școală, dar i-au văzut vorbind cu îndrăzneală, și aceasta i-a uimit. Apoi și-au dat seama că Petru și Ioan fuseseră cu Isus. ¹⁴Și nu au putut să spună nimic pentru că omul care fusese vindecat era chiar acolo, cu ei. ¹⁵Conducătorii iudei le-au poruncit să iasă puțin afară. Apoi au vorbit între ei: ¹⁶„Ce să facem cu acești oameni? Toți locuitorii din Ierusalim știu că au făcut o mare minune, iar noi nu putem nega acest lucru. ¹⁷Putem în schimb să-i amenințăm, cerându-le să nu mai vorbească și altora despre Isus, astfel încât vestea aceasta să nu se răspândească mai departe printre oameni.“

¹⁸Conducătorii iudei i-au chemat pe apostoli* înăuntru și le-au poruncit să nu mai spună nimic și să nu mai învețe pe oameni în Numele lui Isus. ¹⁹Dar Petru și Ioan le-au răspuns: „Voi ce credeți că este drept să facem înaintea lui Dumnezeu: să ascultăm de voi sau de El? ²⁰Căci este cu neputință să nu vorbim despre ceea ce am văzut și am auzit.“

^{21–22}Conducătorii iudei nu știau cum să-i pedepsească pe apostoli, pentru că toți oamenii Îl laudau pe Dumnezeu pentru ce se întâmplase. (Omul care fusese vindecat prin această minune avea mai mult de patruzeci de ani.) Așa că ei i-au amenințat din nou pe apostoli; apoi i-au lăsat să plece.

Rugăciunea celor credincioși

²³După ce li s-a dat drumul, Petru și Ioan s-au întors la ai lor și le-au povestit tot ce le spusese mării preoți* și conducătorii bătrâni. ²⁴Când a auzit grupul de credincioși aceste lucruri, s-au rugat cu toții, într-un gând, lui Dumnezeu: „Stăpâne, Tu ai făcut cerul, pământul, mările și tot ce este în ele. ²⁵Strămoșul nostru, David, slujitorul Tău, cu ajutorul Duhului Sfânt,* a scris:

«Pentru ce strigă națiunile,
și de ce fac popoarele lumii
planuri zadarnice împotriva Mea?»

²⁶ Împărații lumii s-au pregătit de luptă și toți conducătorii s-au unit împotriva Domnului și împotriva Cristosului* Său.»

Psalmul 2.1–2

¹³The Jewish leaders understood that Peter and John had no special training or education. But they also saw that they were not afraid to speak. So the leaders were amazed. They also realized that Peter and John had been with Jesus. ¹⁴They saw the crippled man standing there beside the apostles. They saw that he was healed, so they could say nothing against the apostles.

¹⁵The Jewish leaders told them to leave the council meeting. Then the leaders talked to each other about what they should do. ¹⁶They said, “What shall we do with these men? Everyone in Jerusalem knows about the miracle* they did as a sign from God. It’s too obvious. We can’t say it didn’t happen. ¹⁷But we must make them afraid to talk to anyone again about that man. Then this problem will not spread among the people.”

¹⁸So the Jewish leaders called Peter and John in again. They told the apostles not to say anything or to teach anything in the name of Jesus. ¹⁹But Peter and John answered them, “What do you think is right? What would God want? Should we obey you or God? ²⁰We cannot be quiet. We must tell people about what we have seen and heard.”

^{21–22}The Jewish leaders could not find a way to punish the apostles, because all the people were praising God for what had been done. (This miracle was a sign from God. The man who was healed was more than 40 years old.) So the Jewish leaders warned the apostles again and let them go free.

Peter and John Return to the Believers

²³Peter and John left the meeting of Jewish leaders and went to their own group. They told the group everything that the leading priests and the older Jewish leaders had said to them. ²⁴When the believers heard this, they all prayed to God. They all wanted the same thing. They prayed, “Master, you are the one who made the sky, the earth, the sea, and everything in the world. ²⁵Our ancestor David* was your servant. With the help of the Holy Spirit* he wrote these words:

‘Why are the nations shouting?
Why are the people of the world
planning such useless things?’

²⁶ The kings of the earth prepare themselves to fight, and the rulers all come together against the Lord and against his Christ.*’ *Psalm 2:1–2*

²⁷Da, aceasta s-a întâmplat când Irod* și Pilat din Pont s-au unit cu neevreii și cu poporul Israel împotriva Slujitorului Tău cel sfânt, Isus, pe care Tu L-ai ales să fie Cristosul. ²⁸Ei s-au unit ca să facă ceea ce Tu, prin puterea și voia Ta, hotărâseși mai dinainte că se va întâmpla. ²⁹Ascultă, Doamne, acum amenințările lor și dă putere slujitorilor Tăi să proclame Cuvântul Tău cu toată îndrăzneala ³⁰în timp ce îi vindeci pe cei bolnavi și se fac semne și minuni* în Numele Slujitorului Tău cel sfânt, Isus.“

³¹Când au terminat rugăciunea, locul unde erau adunați s-a cutremurat. Cu toții au fost umpluți cu Duhul Sfânt și proclamau Cuvântul lui Dumnezeu cu îndrăzneală.

Dragostea credincioșilor

³²Toți credincioșii gândeau și simțeau la fel. Nici unul nu spunea că lucrurile sale erau doar ale lui, ci împărțeau totul între ei. ³³Apostolii* mărturiseau cu putere despre învierea Domnului Isus. Și Dumnezeu îi binecuvânta pe toți. ³⁴Nimeni dintre cei credincioși nu ducea lipsă de ceva, căci cei care aveau case sau pământuri le vindeau. ³⁵Banii obținuți astfel îi aduceau apostolilor și erau împărțiți astfel încât fiecare să aibă cele necesare.

³⁶Unul dintre credincioși se numea Iosif, dar apostolii i-au spus Barnaba (nume care, tradus, înseamnă „fiul mângâierii“). El era levit* și se născuse în Cipru. ³⁷Iosif avea un ogor. El l-a vândut, apoi a adus banii și i-a dat apostolilor.

Anania și Safira

5¹Un om pe nume Anania, împreună cu soția lui, Safira, a vândut o bucată de pământ. ²El a păstrat pentru sine o parte din bani, cu știrea soției și o parte a dus-o apostolilor*. ³Atunci Petru i-a spus: „Anania, de ce l-ai lăsat pe Satan să-ți umple inima ca să minți pe Duhul Sfânt*? De ce ai păstrat o parte din bani pentru tine? ⁴Înainte de a-l vinde, pământul era al tău. Iar după ce l-ai vândut puteai să faci orice ai fi vrut cu banii. De ce te-ai gândit la un lucru atât de rău? Pe Dumnezeu L-ai mințit, nu pe noi,

²⁷That’s what actually happened when Herod,* Pontius Pilate, the other nations, and the Jewish people all ‘came together’ against Jesus here in Jerusalem. He is your holy* Servant, the one you made to be the Christ. ²⁸These people who ‘came together’ against Jesus made your plan happen. It was done because of your power and your will. ²⁹And now, Lord, listen to what they are saying. They are trying to make us afraid. We are your servants. Help us to say what you want us to say without fear. ³⁰Help us to be brave by showing us your power. Make sick people well. Cause miraculous signs* and wonders* to happen by the authority¹ of Jesus, your holy servant.”

³¹After the believers prayed, the place where they were meeting shook. They were all filled with the Holy Spirit, and they continued to speak God’s message* without fear.

The Believers Share

³²The whole group of believers was united in their thinking and in what they wanted. None of them said that the things they had were their own. Instead, they shared everything. ³³With great power the apostles* were making it known to everyone that the Lord Jesus was raised from death. And God blessed all the believers very much. ³⁴None of them could say they needed anything. Everyone who owned fields or houses sold them. They brought the money they got ³⁵and gave it to the apostles. Then everyone was given whatever they needed.

³⁶One of the believers was named Joseph. The apostles called him Barnabas. (This name means “A person who helps others.”) He was a Levite* born in Cyprus. ³⁷Joseph sold a field he owned. He brought the money and gave it to the apostles.

Ananias and Sapphira

5¹There was a man named Ananias. His wife’s name was Sapphira. Ananias sold some land he had, ²but he gave only part of the money to the apostles.* He secretly kept some of the money for himself. His wife knew this, and she agreed with it.

³Peter said, “Ananias, why did you let Satan* rule your heart? You lied and tried to deceive the Holy Spirit.* You sold your field, but why did you keep part of the money for yourself? ⁴Before you sold the field, it belonged to you. Even after you sold it, you could have used the money any way

¹4:30 *authority* Literally, “name.”

oamenii.“⁵⁻⁶Auzind aceste cuvinte, Anania a căzut la pământ și a murit. Câțiva tineri au venit și i-au înfășurat trupul, apoi l-au dus și l-au îngropat. Toți oamenii care au auzit despre cele întâmplate au fost cuprinși de frică.

⁷Cam după trei ore, a venit soția lui Anania, fără să știe ce se întâmplase. ⁸Petru a întrebat-o: „Spune-mi, cu atâta ați vândut ogorul?”

Safira a răspuns: „Da, cu atâta.“

⁹Atunci Petru i-a spus: „De ce v-ați înțele amândoi să puneți la încercare Duhul Domnului? Auzi la ușă niște pași? Sunt oamenii care l-au îngropat pe soțul tău. La fel te vor duce și pe tine!“¹⁰În acel moment, Safira a căzut la picioarele lui și a murit. Tinerii au intrat și au găsit-o moartă. Atunci au dus-o și pe ea și au îngropat-o lângă soțul ei.¹¹Întreaga adunare și ceilalți oameni care au auzit despre aceste lucruri au fost cuprinși de frică.

Apostolii vindecă mulți oameni

¹²Multe semne și minuni* au fost făcute printre oameni de către apostoli*. Credincioșii se întâlneau cu toții într-un gând în Pridvorul lui Solomon*.¹³Nici unul dintre ceilalți oameni nu îndrăznea să li se alătore, dar cu toții îi laudau.¹⁴Din ce în ce mai mulți oameni credeau în Domnul. Mulți bărbați și femei au fost adăugați la grupul de credincioși.¹⁵Atunci oamenii și-au adus bolnavii în stradă, pe paturi și pe așternuturi, sperând ca măcar umbra lui Petru să cadă peste ei, când va trece el pe acolo.¹⁶Mulțimi de oameni au venit în Ierusalim din așezările din împrejurimi. Ei îi aduceau cu ei pe cei bolnavi și pe cei chinuți de duhuri rele și toți erau vindecați.

Apostolii sunt persecutați

¹⁷Marele preot* și cei apropiați lui, cei din grupul saducheilor*, au fost cuprinși de invidie.¹⁸Ei au pus mâna pe apostoli* și i-au aruncat în închisoare.¹⁹Dar, în timpul nopții, un înger al Domnului a deschis ușile închisorii. El i-a condus afară pe apostoli și le-a spus: ²⁰„Duceți-vă, stați în Templu* și spuneți oamenilor totul despre această viață nouă în Isus.“²¹Când au auzit aceste cuvinte, apostolii au intrat dis-de-dimineată în Templu și au început să-i învețe pe oameni.

you wanted. How could you even think of doing such a thing? You lied to God, not to us!”

⁵⁻⁶When Ananias heard this, he fell down and died. Some young men came and wrapped his body. They carried it out and buried it. And everyone who heard about this was filled with fear.

⁷About three hours later his wife came in. Sapphira did not know about what had happened to her husband. ⁸Peter said to her, “Tell me how much money you got for your field. Was it this much?”

Sapphira answered, “Yes, that was all we got for the field.”

⁹Peter said to her, “Why did you and your husband agree to test the Spirit of the Lord? Listen! Do you hear those footsteps? The men who buried your husband are at the door. They will carry you out in the same way.”¹⁰At that moment Sapphira fell down by his feet and died. The young men came in and saw that she was dead. They carried her out and buried her beside her husband.¹¹The whole group of believers¹ and all the other people who heard about this were filled with fear.

Proofs From God

¹²The apostles* were given the power to do many miraculous signs* and wonders* among the people. They were together in Solomon’s Porch,* and they all had the same purpose.¹³None of the other people dared to stand with the apostles, but everyone was saying wonderful things about them.¹⁴More and more people believed in the Lord, and many men and women were added to the group of believers.¹⁵So the people brought those who were sick into the streets and put them on little beds and mattresses. They were hoping that Peter’s shadow might fall on them as he walked by.¹⁶People came from all the towns around Jerusalem. They brought those who were sick or troubled by evil spirits. All of them were healed.

The Apostles Are Arrested

¹⁷The high priest* and all his friends (a group called the Sadducees*) became very jealous.¹⁸They grabbed the apostles* and put them in jail.¹⁹But during the night, an angel of the Lord opened the doors of the jail. The angel led the apostles outside and said, ²⁰“Go and stand in the Temple* area. Tell the people everything about this new life.”²¹When the apostles heard this, they did what they were told. They went into the Temple area about sunrise and began to teach the people.

¹5:11 *group of believers* Literally, “church.”

Când marele preot și apropiații lui au venit la Templu, ei au convocat o întâlnire a Sinedriului* și a întregii adunări a bătrânilor poporului Israel. Apoi ei au trimis câțiva soldați la închisoare pentru a-i aduce pe apostoli. ²²Când aceștia au ajuns la închisoare, nu i-au găsit înăuntru pe apostoli. Soldații s-au întors și au spus ce se întâmplase: ²³„Am găsit închisoarea bine încuiată, în toată siguranța și gărzile stând la uși; dar când am intrat, nu am găsit pe nimeni înăuntru.“ ²⁴Când au auzit aceste cuvinte, căpitanul gărzilor de la Templu, precum și preoții cei mai de seamă au fost nedumeriți și se întrebau ce se putea întâmpla cu ei. ²⁵Atunci cineva a intrat și le-a spus: „Cei pe care i-ați închis stau acum în Templu și îi învață pe oameni.“ ²⁶Atunci căpitanul a plecat cu soldații lui și i-a adus înapoi pe apostoli, dar nu cu forța, căci se temeau să nu fie uciși cu pietre de popor.

²⁷Soldații i-au adus pe apostoli înaintea Sinedriului. Marele preot le-a cerut socoteală, vorbindu-le astfel: ²⁸„V-am poruncit anume să nu mai învățați pe nimeni despre acest om. Cu toate acestea, voi ați umplut tot Ierusalimul cu învățătura voastră și vreți să dați vina pe noi pentru moartea acestui om.“

²⁹Petru și ceilalți apostoli au răspuns: „Noi trebuie să ascultăm de Dumnezeu, nu de oameni. ³⁰Voi L-ați omorât pe Isus, răstignindu-L pe cruce, însă Dumnezeuul strămoșilor noștri L-a înviat dintre cei morți. ³¹El L-a înălțat pe Isus la dreapta Lui și L-a făcut Prințul și Mântuitorul nostru. El a făcut aceasta pentru ca să dea poporului Israel prilejul să se întoarcă de la păcatele lor, să se întoarcă la Dumnezeu pentru ca păcatele lor să fie iertate. ³²Noi am văzut aceste lucruri și suntem martori. La fel este și Duhul Sfânt* pe care Dumnezeu L-a dat celor ce ascultă de El.“

³³Când cei din Sinedriu au auzit aceasta, s-au înfuriat și au vrut să-i omoare pe apostoli. ³⁴Dar un fariseu*, pe nume Gamaliel, învățător al Legii foarte respectat de oameni, s-a ridicat în picioare. El a poruncit ca apostolii să fie scoși afară pentru puțin timp. ³⁵Atunci el le-a spus: „Bărbați iudei, gândiți-vă cu grijă la ce aveți de gând să le faceți acestor oameni! ³⁶Nu cu mult timp în urmă a venit Teuda, pretinzând că este o persoană importantă. I s-au alăturat cam patru sute de bărbați. El a fost ucis, iar cei care îl urmaseră au fost împrăștiați și nimic

The high priest and his friends came together and called a meeting of the high council and all the older Jewish leaders. They sent some men to the jail to bring the apostles to them. ²²When the men went to the jail, they could not find the apostles there. So they went back and told the Jewish leaders about this. ²³They said, “The jail was closed and locked. The guards were standing at the doors. But when we opened the doors, the jail was empty!” ²⁴The captain of the Temple guards and the leading priests heard this. They were confused and wondered what it all meant.

²⁵Then another man came and told them, “Listen! The men you put in jail are standing in the Temple area teaching the people.” ²⁶The captain and his men went out and brought the apostles back. But the soldiers did not use force, because they were afraid of the people. They were afraid the people would stone them to death.

²⁷The soldiers brought the apostles and made them stand before the council. The high priest questioned them. ²⁸He said, “We told you never again to teach as followers of that man. But look at what you have done! You have filled Jerusalem with your teaching. And you are trying to blame us for his death.”

²⁹Peter and the other apostles answered, “We must obey God, not you! ³⁰You killed Jesus by nailing him to a cross. But God, the same God our fathers* had, raised Jesus up from death. ³¹Jesus is the one God honored by giving him a place at his right side. He made him our Leader and Savior. God did this to give all the people of Israel* the opportunity to change and turn to God to have their sins forgiven. ³²We saw all these things happen, and we can say that they are true. The Holy Spirit* also shows that these things are true. God has given this Spirit to all those who obey him.”

³³When the council members heard this, they became very angry. They began to plan a way to kill the apostles. ³⁴But one member of the council, a Pharisee* named Gamaliel, stood up. He was a teacher of the law, and all the people respected him. He told the men to make the apostles leave the meeting for a few minutes. ³⁵Then he said to them, “Men of Israel, be careful of what you are planning to do to these men. ³⁶Remember when Theudas appeared? He said he was an important man, and about 400 men joined him. But he was killed, and all who followed him were scattered and ran away. They were not able to do anything.

nu s-a ales din mișcarea lor. ³⁷După el, în vremea recensământului, a apărut Iuda, din Galileea. Și el a reușit să-i atragă pe unii din popor de partea sa. Dar și el a fost omorât, iar cei care îl urmaseră au fost împrăștiați. ³⁸Acum vă spun: stați departe de oamenii aceștia și lăsați-i în pace! Dacă planul lor vine de la oameni, va da greș. ³⁹Dar dacă vine de la Dumnezeu, nu-l veți putea distruge. Și s-ar putea chiar să descoperiți că luptați împotriva lui Dumnezeu Însuși.“

Cei din Sinedriu i-au urmat sfatul. ⁴⁰Ei i-au chemat înăuntru pe apostoli și au pus să fie biciuiți, le-au poruncit să nu mai vorbească oamenilor despre Isus, apoi le-au dat drumul. ⁴¹Apostolii au plecat dinaintea Sinedriului bucuroși că au fost considerați demni de a fi batjocoriți pentru Numele lui Isus. ⁴²Dar ei nu au încetat să-i învețe pe oameni. În fiecare zi se duceau în Templu și în casele oamenilor și le spuneau Vestea Bună că Isus este Cristosul.*

Cei șapte slujitori

6¹Numărul ucenicilor lui Isus creștea mult în zilele acelea. Dar între credincioșii vorbitori de limbă greacă și ceilalți credincioși evrei au apărut neînțelegeri. Credincioșii evrei care vorbeau limba greacă se plâneau că văduvele lor erau trecute cu vederea la împărțirea ajutoarelor zilnice. ²Cei doisprezece ucenici i-au adunat pe toți credincioșii și le-au spus: „Nu este bine ca noi să neglijăm predicarea Cuvântului lui Dumnezeu pentru a ajuta la împărțirea hranei. ³Fraților, alegeți dintre voi șapte bărbați cunoscuți a fi oameni buni, plini de Duhul Sfânt* și de înțelepciune. Le vom da lor în grijă această sarcină. ⁴Iar noi vom putea să petrecem tot timpul rugându-ne și proclamând oamenilor Cuvântul lui Dumnezeu.“

⁵Tot grupul a acceptat cu bucurie această idee. Ei i-au ales pe aceștia șapte: Ștefan (un bărbat plin de credință și de Duhul Sfânt), Filip, Prohor, Nicanor, Timon, Parmena și Nicolae (un bărbat din Antiohia care devenise iudeu). ⁶Apoi i-au adus pe aceștia înaintea apostolilor*. Apostolii s-au rugat și și-au pus mâinile¹ peste acești oameni.

³⁷Later, during the time of the census, a man named Judas came from Galilee. A lot of people joined his group, but he was also killed, and all his followers were scattered. ³⁸And so now I tell you, stay away from these men. Leave them alone. If their plan is something they thought up, it will fail. ³⁹But if it is from God, you will not be able to stop them. You might even be fighting against God himself!”

The Jewish leaders agreed with what Gamaliel said. ⁴⁰They called the apostles in again. They beat them and told them not to talk to people about Jesus again. Then they let them go free. ⁴¹The apostles left the council meeting. They were happy because they were given the honor of suffering dishonor for Jesus. ⁴²The apostles did not stop teaching the people. They continued to tell the Good News—that Jesus is the Christ.* They did this every day in the Temple area and in people’s homes.

Seven Men Chosen for a Special Work

6¹More and more people were becoming followers of Jesus. But during this same time, the Greek-speaking followers began to complain against the other Jewish followers. They said that their widows were not getting their share of what the followers received every day. ²The twelve apostles* called the whole group of followers together.

The apostles said to them, “It would not be right for us to give up our work of teaching God’s word in order to be in charge of getting food to people. ³So, brothers and sisters, choose seven of your men who have a good reputation. They must be full of wisdom and the Spirit.* We will give them this work to do. ⁴Then we can use all our time to pray and to teach the word of God.”

⁵The whole group liked the idea. So they chose these seven men: Stephen (a man with great faith and full of the Holy Spirit), Philip,¹ Prochorus, Nicanor, Timon, Parmenas, and Nicolaus (a man from Antioch who had become a Jew). ⁶Then they put these men before the apostles, who prayed and laid their hands on² them.

¹6:6 și-au pus mâinile prin aceasta arătau că acestor oameni li se încredințase o lucrare importantă din partea lui Dumnezeu.

¹6:5 Philip Not the apostle named Philip. ²6:6 laid their hands on This act was a way of asking God to bless people in a special way—here, to give them power for a special work.

Ștefan este acuzat

⁷Mesajul lui Dumnezeu s-a răspândit și numărul ucenicilor din Ierusalim a crescut foarte mult. Chiar și un mare număr de preoți au crezut și au ascultat de acest mesaj.

⁸Ștefan era un om plin de har și de putere. Dumnezeu l-a binecuvântat pe Ștefan și i-a dat putere să facă în mijlocul oamenilor minuni* mari și semne miraculoase. ⁹Dar câțiva iudei din sinagoga* numită Sinagoga Sclavilor Eliberați erau împotriva lui Ștefan. Unii dintre ei erau din Cirena, alții din Alexandria, Cilicia sau Asia. Ei au început să se certe cu Ștefan. ¹⁰Dar Duhul* îl ajuta pe Ștefan să vorbească cu înțelepciune și acei iudei nu l-au putut contrazice. ¹¹Atunci ei au aranjat în secret ca niște oameni să spună: „L-am auzit pe Ștefan spunând lucruri rele despre Moise și despre Dumnezeu.” ¹²Astfel i-au stâmit pe oameni, pe conducători și pe învățătorii Legii. Aceștia au venit, l-au prins pe Ștefan și l-au dus înaintea Sinedriului*. ¹³Ei au adus martori mincinoși care au spus: „Omul acesta nu se oprește niciodată din a spune lucruri rele despre acest loc sfânt și despre Lege. ¹⁴L-am auzit spunând că Isus din Nazaret va distruge acest Templu și că El va schimba obiceiurile lăsate de Moise.” ¹⁵Toți cei care erau în Sinedriu se uitau cu atenție la Ștefan și au văzut că fața lui arăta ca fața unui înger.

Cuvântarea lui Ștefan

7¹Atunci marele preot* l-a întrebat pe Ștefan: „E adevărat?” ²Ștefan a răspuns: „Fraților și părinților, ascultați-mă! Dumnezeu slavei S-a arătat strămoșului nostru Avraam când se afla încă în Mesopotamia, înainte ca el să se mute în Haran. ³Și Dumnezeu i-a spus: «Lasă-ți țara și poporul și du-te în ținutul pe care ți-l voi arăta Eu.»¹ ⁴Și Avraam a plecat din țara caldeenilor² și s-a stabilit în Haran. După ce tatăl său a murit, Dumnezeu l-a adus să trăiască aici, pe locul unde trăiți voi acum. ⁵Dar Dumnezeu nu i-a dat lui Avraam în stăpânire nici măcar o palmă de pământ din acest ținut. Deși pe vremea aceea Avraam nu avea copii, Dumnezeu a promis că îi va da acel ținut în stăpânire, să fie al lui și al

¹7.3 Citat din Gen. 12.1. ²7.4 țara caldeenilor sau Babilonia, o țară în sudul Mesopotamiei.

⁷The word of God was reaching more and more people. The group of followers in Jerusalem became larger and larger. Even a big group of Jewish priests believed and obeyed.

Some Jews Against Stephen

⁸Stephen received a great blessing. God gave him power to do great wonders* and miraculous signs* among the people. ⁹But some Jews came and argued with Stephen. They were from the synagogue* of Free Men,* as it was called. The group included Jews from Cyrene, Alexandria, Cilicia, and Asia.* They all came and argued with Stephen. ¹⁰But the Spirit* was helping him speak with wisdom. His words were so strong that the Jews could not argue with him.

¹¹So they told some men to say, “We heard Stephen say bad things against Moses* and against God!” ¹²By doing this, these Jews upset the people, the older Jewish leaders, and the teachers of the law. They became so angry that they came and grabbed Stephen and took him to a meeting of the high council.

¹³The Jews brought some men into the meeting to tell lies about Stephen. These men said, “This man is always saying things against this holy place and against the law of Moses. ¹⁴We heard him say that Jesus from Nazareth will destroy this place and change what Moses told us to do.” ¹⁵Everyone there in the council meeting was staring at Stephen. They saw that his face looked like the face of an angel.

Stephen's Speech

7¹The high priest* said to Stephen, “Is all this true?” ²Stephen answered, “My Jewish fathers and brothers, listen to me. Our great and glorious God appeared to Abraham, our ancestor, when he was in Mesopotamia. This was before he lived in Haran. ³God said to him, ‘Leave your country and your people, and go to the country I will show you.’¹

⁴“So Abraham left the country of Chaldea.² He went to live in Haran. After his father died, God sent him to this place, where you live now. ⁵But God did not give Abraham any of this land, not even a foot of it. But God promised that in the future he would give Abraham this land for himself and for his children. (This was before Abraham had any children.)

¹7:3 Quote from Gen. 12:1. ²7:4 Chaldea Or, “Babylonia,” a land in the southern part of Mesopotamia. See verse 2.

urmașilor lui. ⁶Și Dumnezeu i-a zis: «Urmașii tăi vor locui într-o țară străină. Cei de acolo îi vor face sclavi și îi vor asupri timp de patru sute de ani. ⁷Dar Eu voi pedepsi poporul care îi va face sclavi.»¹ Și Dumnezeu a mai spus: «După aceea vor pleca din acel ținut și Mi se vor închina în locul acesta.»² ⁸Dumnezeu a făcut un legământ cu Avraam, iar semnul acestui legământ a fost circumcizia*. Apoi Avraam a avut un fiu, pe Isaac, și l-a circumcis în ziua a opta de la naștere; apoi Isaac, pe Iacov și Iacov, pe cei doisprezece patriarhi.

⁹Patriarhii au fost geloși pe Iosif și l-au vândut să fie sclav în Egipt. Dar Dumnezeu a fost cu el ¹⁰și l-a scăpat din toate necazurile. El i-a dat lui Iosif înțelepciune și l-a ajutat să fie pe placul faraonului, împăratul Egiptului. Și faraonul l-a făcut pe Iosif guvernator în Egipt și chiar conducător al celor din casa lui. ¹¹Apoi a venit o mare foamete peste toată țara Egiptului și peste Canaan și oamenii au suferit mult. Strămoșii noștri nu puteau găsi nimic de mâncat. ¹²Când Iacov a auzit că în Egipt se găsește grâu, i-a trimis acolo pe strămoșii noștri. Acesta a fost primul lor drum acolo. ¹³Când s-au dus în Egipt pentru a doua oară, Iosif le-a spus fraților săi cine era. Iar faraonul i-a cunoscut pe toți cei din familia lui Iosif. ¹⁴Apoi Iosif a trimis niște oameni să-l aducă și pe tatăl său, Iacov și pe toate rudele, în total șaptezeci și cinci de persoane. ¹⁵Atunci Iacov s-a dus în Egipt. Și el și fiii lui au trăit acolo până la moarte. ¹⁶Mai târziu, trupurile lor au fost mutate la Sihem. Acolo au fost puse în mormântul pe care Avraam îl cumpărase cu o sumă de bani de la fiii lui Emor.

¹⁷Când s-a apropiat timpul ca promisiunea pe care i-o făcuse Dumnezeu lui Avraam să se împlinească, numărul evreilor din Egipt a crescut foarte mult. ¹⁸Atunci a venit un alt împărat să domnească în Egipt, împărat care nu-l cunoștea pe Iosif. ¹⁹Noul împărat a profitat cu viclenie de poporul nostru și i-a asuprit pe strămoșii noștri. El i-a obligat să-și abandoneze copiii, pentru ca aceștia să moară. ²⁰Atunci s-a născut Moise. El era un copil deosebit înaintea lui

⁶“This is what God said to him: ‘Your descendants will live in another country. They will be strangers. The people there will make them slaves and do bad things to them for 400 years. ⁷But I will punish the nation that made them slaves.’”¹ And God also said, ‘After those things happen, your people will come out of that country. Then they will worship me here in this place.’²

⁸“God made an agreement with Abraham; the sign for this agreement was circumcision.* And so when Abraham had a son, he circumcised him when he was eight days old. His son’s name was Isaac. Isaac also circumcised his son Jacob. And Jacob did the same for his sons who became the twelve fathers* of our people.

⁹“These ancestors of ours became jealous of their brother Joseph and sold him to be a slave in Egypt. But God was with him ¹⁰and saved him from all his troubles. Pharaoh was the king of Egypt then. He liked Joseph and respected him because of the wisdom God gave him. Pharaoh gave Joseph the job of being a governor of Egypt. He even let him rule over all the people in Pharaoh’s house. ¹¹But all the land of Egypt and of Canaan became dry. It became so dry that food could not grow, and the people suffered very much. Our people could not find anything to eat.

¹²But Jacob heard that there was food in Egypt. So he sent our people there. (This was their first trip to Egypt.) ¹³Then they went there a second time. This time Joseph told his brothers who he was. And Pharaoh learned about Joseph’s family. ¹⁴Then Joseph sent some men to invite Jacob, his father, to come to Egypt. He also invited all his relatives, a total of 75 people. ¹⁵So Jacob went down to Egypt. He and our other ancestors lived there until they died. ¹⁶Later, their bodies were moved to Shechem, where they were put in a tomb.* (It was the same tomb that Abraham had bought in Shechem from the sons of Hamor. He paid them with silver.)

¹⁷“The number of our people in Egypt grew. There were more and more of our people there. (The promise that God made to Abraham was soon to come true.) ¹⁸Then a different king began to rule Egypt, one who knew nothing about Joseph. ¹⁹This king tricked our people. He treated them badly, making them leave their children outside to die.

²⁰“This was the time when Moses* was born. He was a very fine child, and for three months his

¹7:7 Citat din Gen. 15:13-14. ²7:7 Citat din Gen. 15:14; Ex. 3:12.

¹7:7 Quote from Gen. 15:13-14. ²7:7 Quote from Gen. 15:14; Ex. 3:12.

Dumnezeu. Timp de trei luni, el a crescut în casa tatălui său. ²¹Când Moise a fost abandonat, fiica faraonului l-a luat la ea și l-a crescut ca pe propriul ei fiu. ²²Moise a fost educat în toată înțelepciunea egiptenilor și era plin de putere în cuvânt și în faptă.

²³Când a împlinit patruzeci de ani, el s-a hotărât să-și viziteze frații, pe fiii lui Israel. ²⁴Moise a văzut un egiptean purtându-se rău cu un bărbat israelit. Atunci el i-a luat apărarea bărbatului israelit și l-a omorât pe egiptean. ²⁵Moise a crezut că frații lui vor înțelege că Dumnezeu îl folosea ca să îi elibereze, dar ei nu au înțeles. ²⁶A doua zi, când i-a văzut pe unii dintre ei bătându-se, Moise a intervenit și a încercat să-i împace. El le-a spus: «Voi sunteți frați. De ce vă purtați urât unul cu celălalt?» ²⁷Dar cel care începuse cearta l-a împins pe Moise deoparte și l-a întrebat: «Cine te-a pus pe tine conducător și judecător între noi?» ²⁸Vrei să mă ucizi și pe mine așa cum l-ai ucis ieri pe egipteanul acela?»¹ ²⁹Când a auzit aceasta, Moise a fugit din Egipt și s-a dus să locuiască într-un ținut străin, în Madian. Cât timp a locuit în Madian, Moise a avut doi fii.

³⁰După patruzeci de ani, când Moise se afla în deșertul de lângă muntele Sinai i s-a arătat un înger în flacăra unui rug aprins. ³¹Moise a fost foarte uimit când a văzut lucrul acesta. Când s-a apropiat de rug pentru a vedea mai bine, a auzit vocea Domnului: ³²«Eu sunt Dumnezeul strămoșilor tăi, Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacov.»² Moise tremura de frică și nu îndrăznește să se uite. ³³Atunci Domnul i-a spus: «Scoate-ți sandalele din picioare, pentru că pământul pe care stai este pământ sfânt. ³⁴M-am uitat și am văzut cât de mult suferă poporul Meu în Egipt, i-am auzit suspinând și am coborât pentru a-i elibera. Acum vino, te voi trimite în Egipt.»³

³⁵Acesta este Moise, omul pe care ei nu l-au vrut și căruia i-au spus: «Cine te-a pus pe tine conducător și judecător?» El este cel pe care Dumnezeu, prin îngerul care i s-a arătat în rug, l-a trimis să fie conducător și eliberator. ³⁶Moise i-a scos din Egipt. El a făcut multe semne și minuni* în Egipt, apoi la Marea Roșie și după aceea în pustie, timp

parents took care of him at home. ²¹When they put him outside, Pharaoh's daughter took him. She raised him like he was her own son. ²²The Egyptians taught Moses everything they knew. He was powerful in all he said and did.

²³“When Moses was about 40 years old, he decided to visit his own people, the people of Israel.* ²⁴He saw one of them being mistreated by an Egyptian, so he defended him. Moses hit the Egyptian to pay him back for hurting the man. He hit him so hard that it killed him. ²⁵Moses thought that his people would understand that God was using him to save them. But they did not understand.

²⁶“The next day, Moses saw two of his own people fighting. He tried to make peace between them. He said, ‘Men, you are brothers! Why are you trying to hurt each other?’ ²⁷The man who was hurting the other one pushed Moses away and said to him, ‘Did anyone say you could be our ruler and judge?’ ²⁸Will you kill me like you killed that Egyptian yesterday?’¹ ²⁹When Moses heard him say this, he left Egypt. He went to live in the land of Midian, where he was a stranger. During the time he lived there, he had two sons.

³⁰“Forty years later Moses was in the desert near Mount Sinai. An angel appeared to him in the flame of a burning bush. ³¹When Moses saw this, he was amazed. He went near to look closer at it. He heard a voice; it was the Lord's. ³²The Lord said, ‘I am the same God your ancestors had—the God of Abraham,* the God of Isaac,* and the God of Jacob.*’² Moses began to shake with fear. He was afraid to look at the bush.

³³“The Lord said to him, ‘Take off your sandals, because the place where you are now standing is holy ground. ³⁴I have seen my people suffer much in Egypt. I have heard my people crying and have come down to save them. Come now, Moses, I am sending you back to Egypt.’³

³⁵“This Moses was the one his people said they did not want. They said, ‘Did anyone say you could be our ruler and judge?’⁴ But he is the one God sent to be a ruler and savior. God sent him with the help of an angel, the one Moses saw in the burning bush. ³⁶So Moses led the people out of Egypt. He worked wonders* and miraculous signs* in Egypt, at the Red Sea, and then in the desert for 40 years.

¹ 7:28 Citat din Ex. 2:14. ² 7:32 Citat din Ex. 3:6. ³ 7:34 Citat din Ex. 3:5, 7, 8, 10.

¹ 7:28 Quote from Ex. 2:14. ² 7:32 Quote from Ex. 3:6. ³ 7:34 Quote from Ex. 3:5-10. ⁴ 7:35 Quote from Ex. 2:14.

de patruzeci de ani. ³⁷Este același Moise care a spus poporului Israel: «Dumnezeu vă va trimite un Profet ca mine, venit din mijlocul poporului nostru.»¹ ³⁸El este același Moise care a fost la adunarea din pustie împreună cu îngerul care i-a vorbit pe Muntele Sinai și cu strămoșii noștri. Moise a primit de la Dumnezeu cuvinte dătătoare de viață, pentru a ni le da nouă.

³⁹Dar strămoșii noștri nu au vrut să-l asculte. Ei l-au respins pe Moise și au vrut să se întoarcă în Egipt. ⁴⁰Și i-au spus lui Aaron: «Nu știm ce s-a întâmplat cu Moise, cel care ne-a scos din Egipt. Fă-ne niște dumnezei care să meargă înaintea noastră și să ne arate drumul.»² ⁴¹Și atunci, oamenii au făcut un idol sub forma unui vițel. Ei au adus jertfe acestui idol și s-au bucurat de ceea ce făcuseră cu mâinile lor. ⁴²Dar Dumnezeu S-a întors de la ei și i-a lăsat să se închine mulțimii de dumnezei falși din cer. În cartea profeților*, Dumnezeu spune:

«Popor israelit,
nu Mie Mi-ați adus voi
vite înjunghiate și jertfe
timp de patruzeci de ani în pustie.

⁴³ Voi ați purtat cortul lui Moloh
și steaua zeului Remfan.
Aceștia sunt idolii pe care vi i-ați făcut
pentru a vă închina lor.
De aceea vă voi alunga de aici,
dincolo de Babilon.» *Amos 5:25–27*

⁴⁴Strămoșii noștri au avut cu ei în pustie Cortul mărturiei³. Acest cort a fost făcut așa cum Acela care îi vorbea lui Moise i-a spus să-l facă, potrivit cu modelul pe care îl văzuse. ⁴⁵Strămoșii noștri, primindu-l, l-au adus cu ei când, sub comanda lui Iosua, au luat în stăpânire țara de la popoarele pe care Dumnezeu le-a alungat dinaintea strămoșilor noștri; și așa a rămas până în timpul lui David. ⁴⁶David s-a bucurat de trecere înaintea lui Dumnezeu și a cerut să fie lăsat să-I construiască un templu Dumnezeului lui Iacov. ⁴⁷Dar Solomon a fost acela care l-a construit o casă.

³⁷“This is the same Moses who said these words to the people of Israel: ‘God will give you a prophet.* That prophet will come from among your own people. He will be like me.’¹ ³⁸This same Moses was with the gathering of God’s people in the desert. He was with the angel who spoke to him at Mount Sinai, and he was with our ancestors. He received life-giving words from God to give to us.

³⁹“But our ancestors did not want to obey Moses. They rejected him. They wanted to go back to Egypt again. ⁴⁰They said to Aaron, ‘Moses led us out of the country of Egypt. But we don’t know what has happened to him. So make some gods to go before us and lead us.’² ⁴¹So the people made an idol that looked like a calf. Then they brought sacrifices to it. They were very happy with what they had made with their own hands. ⁴²But God turned against them and let them continue worshipping the army of false gods in the sky. This is what God says in the book that contains what the prophets wrote:

‘People of Israel, you did not bring me blood offerings and sacrifices* in the desert for 40 years;

⁴³ You carried with you the tent for worshipping Moloch and the image of the star of your god Rephan. These were the idols you made to worship. So I will send you away beyond Babylon.’ *Amos 5:25–27*

⁴⁴“The Holy Tent³ was with our ancestors in the desert. God told Moses how to make this tent. He made it like the plan that God showed him. ⁴⁵Later, Joshua led our ancestors to capture the lands of the other nations. Our people went in and God made the other people go out. When our people went into this new land, they took with them this same tent. Our people received this tent from their fathers, and our people kept it until the time of David.* ⁴⁶God was very pleased with David. He asked God to let him build a Temple* for the people of Jacob.⁴ ⁴⁷But Solomon was the one who built the Temple.

¹7:37 Citat din Dt. 18:15. ²7:40 Citat din Ex. 32:1. ³7:44 Cortul mărturiei cortul deplasabil în care erau păstrate cele zece porunci și unde locuia Dumnezeu în mijlocul poporului Său în timpul lui Moise.

¹7:37 Quote from Deut. 18:15. ²7:40 Quote from Ex. 32:1. ³7:44 Holy Tent Literally, “Tent of the Testimony,” the movable tent where the Ten Commandments were kept and where God lived among his people in the time of Moses. ⁴7:46 for the people of Jacob Some Greek copies have “for the God of Jacob.”

⁴⁸Însă Cel Preaînalt nu locuiește în case făcute de mâinile oamenilor. După cum spune profetul*:

⁴⁹«Domnul spune:

‘Cerul este tronul Meu
și pământul este locul
pe care-Mi odihnesc picioarele.
Ce fel de casă Îmi veți construi voi Mie?
Care este locul unde să Mă odihnesc?’

⁵⁰ Nu sunt Eu Cel ce a creat toate acestea?’»⁴ *Isaia 66.1–2*

⁵¹Ștefan a continuat: „Oameni încăpățânați! V-ați înstrăinat, în inima voastră, de Dumnezeu. Voi nu ascultați de Dumnezeu. Întotdeauna vă împotriviți față de ceea ce vă spune Duhul Sfânt*. Sunteți la fel ca strămoșii voștri. ⁵²A existat vreun profet care să nu fie persecutat de strămoșii voștri? Ei i-au omorât chiar și pe profeții care au anunțat cu mult timp în urmă venirea Celui Drept. Iar acum voi ați ajutat să fie prins și L-ați omorât. ⁵³Voi sunteți cei care au primit Legea lui Moise, lege care v-a fost adusă de îngeri, dar voi nu ați ascultat de ea!“

Omorârea lui Ștefan

⁵⁴Când au auzit conducătorii iudei aceste cuvinte au fost atât de furioși încât scrâșneau din dinți de mânie împotriva lui. ⁵⁵Dar Ștefan era plin de Duhul Sfânt. El și-a ridicat ochii spre cer și a văzut slava lui Dumnezeu și pe Isus stând la dreapta lui Dumnezeu. ⁵⁶Și a spus: „Iată, văd cerurile deschise și pe Fiul omului stând la dreapta lui Dumnezeu.“

⁵⁷Atunci conducătorii iudei au început să strige, și-au acoperit urechile și s-au năpusit cu toții asupra lui Ștefan. ⁵⁸Ei l-au târât afară din cetate și au început să arunce cu pietre în el. Oamenii care depuseseră mărturie împotriva lui Ștefan și-au lăsat hainele la picioarele unui tânăr pe nume Saul. ⁵⁹În timp ce oamenii aruncau cu pietre în el, Ștefan se ruga, spunând: „Doamne Isuse, primește duhul meu!“ ⁶⁰Apoi a îngenunchat și a strigat cu glas puternic: „Doamne, nu-i învinui de păcatul acesta!“ După ce a spus aceste cuvinte, Ștefan a murit.

⁴⁸“But the Most High God does not live in houses built by human hands. This is what the prophet¹ writes:

⁴⁹“The Lord says,

Heaven is my throne.
The earth is a place to rest my feet.
What kind of house can you build for me?
Do I need a place to rest?”

⁵⁰ Remember, I made all these things!”⁵ *Isaiah 66:1–2*

⁵¹Then Stephen said, “You stubborn Jewish leaders! You have not given your hearts to God. You won’t listen to him. You are always against what the Holy Spirit* is trying to tell you. Your ancestors did this, and you are just like them! ⁵²Your ancestors persecuted* every prophet who ever lived. Those prophets said long ago that the Righteous One would come. But your ancestors killed those prophets. And now you have turned against the Righteous One and killed him. ⁵³You are the people who received God’s law. He gave you the law through his angels. But you don’t obey it!”

Stephen Is Killed

⁵⁴When those in the council meeting heard this, they became very angry. They were so mad they were grinding their teeth at him. ⁵⁵But Stephen was full of the Holy Spirit.* He looked up into heaven and saw the glory* of God. And he saw Jesus standing at God’s right side. ⁵⁶Stephen said, “Look! I see heaven open. And I see the Son of Man* standing at God’s right side.”

⁵⁷Everyone there started shouting loudly, covering their ears with their hands. Together they all ran at Stephen. ⁵⁸They took him out of the city and began throwing stones at him. The men who told lies against Stephen gave their coats to a young man named Saul. ⁵⁹As they were throwing the stones at him, Stephen was praying. He said, “Lord Jesus, receive my spirit!” ⁶⁰He fell on his knees and shouted, “Lord, don’t blame them for this sin!” These were his last words before he died.

¹7:48 prophet Isaiah, who spoke for God about 740–700 B.C.

Persecuția celor credincioși

8¹Saul a fost de acord cu omorârea lui Ștefan. În ziua aceea, a început o mare persecuție împotriva Bisericii* din Ierusalim. Toți credincioșii, în afară de apostoli*, au fost împrăștiați prin tot ținutul Iudeii și al Samariei.

²Niște bărbați temători de Dumnezeu l-au îngropat pe Ștefan și au plâns mult după el. ³Saul a început să distrugă Biserica. El mergea din casă în casă târându-i afară atât pe bărbați cât și pe femei și aruncându-i în închisoare. ⁴Cei care au fost împrăștiați au mers în diferite locuri spunând oamenilor Vestea Bună*.

Filip în Samaria

⁵Filip a mers într-o cetate din Samaria și le-a vorbit oamenilor de acolo despre Cristos.* ⁶Când l-au auzit și au văzut semnele pe care le făcea, oamenii au ascultat cu mare atenție lucrurile spuse de el. ⁷Erau acolo mulți oameni care aveau în ei duhuri rele. Aceste duhuri scoteau un țipăt puternic când ieșeau din oameni. Filip a vindecat, de asemenea, mulți oameni care erau paralizați sau șchiopi, ⁸astfel că în cetatea aceea era multă bucurie.

⁹Era acolo un om pe nume Simon care practica magia. El îi uimea pe locuitorii din Samaria cu vrăjile sale. Simon se considera un om important. ¹⁰Toți oamenii, de la mic la mare, îi acordau o mare atenție și spuneau: „Omul acesta are puterea lui Dumnezeu care se numește «Marea Putere»!“ ¹¹Ei îi acordau o mare atenție pentru că îi uimise mult timp cu magia lui. ¹²Dar Filip a spus oamenilor Vestea Bună despre Împărăția lui Dumnezeu și despre puterea lui Isus Cristos. Ei l-au crezut și au fost botezați*, atât bărbați, cât și femei. ¹³Și Simon însuși a crezut și a fost botezat. După aceea, el a stat în preajma lui Filip și a fost uluit văzând minunile* și semnele pe care le făcea acesta.

Petru și Ioan în Samaria

¹⁴Apostolii* se aflau în Ierusalim. Când au auzit că oamenii din Samaria au primit Cuvântul lui Dumnezeu, i-au trimis acolo pe Petru și pe Ioan. ¹⁵Când au ajuns în Samaria, Petru și Ioan s-au rugat ca cei credincioși de acolo să primească Duhul Sfânt*. ¹⁶Acești oameni fuseseră botezați* în Numele Domnului Isus, dar Duhul Sfânt nu

8¹⁻³Saul agreed that the killing of Stephen was a good thing. Some godly men buried Stephen and cried loudly for him.

Trouble for the Believers

On that day the Jews began to persecute* the church* in Jerusalem, making them suffer very much. Saul was also trying to destroy the group. He went into their houses, dragged out men and women, and put them in jail. All the believers left Jerusalem. Only the apostles* stayed. The believers went to different places in Judea and Samaria. ⁴They were scattered everywhere, and in every place they went, they told people the Good News.*

Philip Tells the Good News in Samaria

⁵Philip¹ went to the city of Samaria and told people about the Christ.* ⁶The people there heard Philip and saw the miraculous signs* he was doing. They all listened carefully to what he said. ⁷Many of these people had evil spirits inside them, but Philip made the evil spirits leave them. The spirits made a lot of noise as they came out. There were also many weak and crippled people there. Philip made these people well too. ⁸What a happy day this was for everyone in that city!

⁹Now there was a man named Simon who lived in that city. Before Philip came there, Simon had been doing magic and amazing all the people of Samaria. He bragged and called himself a great man. ¹⁰All the people—the least important and the most important—believed what he said. They said, “This man has the power of God that is called ‘the Great Power.’” ¹¹Simon amazed the people with his magic for so long that the people became his followers. ¹²But Philip told the people the Good News* about God’s kingdom and the power of Jesus Christ. Men and women believed Philip and were baptized.* ¹³Simon himself also believed and was baptized. Simon stayed very close to Philip. When he saw the miracles,* signs,* and powerful things that Philip did, Simon was amazed.

¹⁴The apostles* in Jerusalem heard that the people of Samaria had accepted the word of God. So they sent Peter and John to the people in Samaria. ¹⁵When Peter and John arrived, they prayed for the Samaritan believers to receive the Holy Spirit.* ¹⁶These people had been baptized in the name of the Lord Jesus, but the Holy Spirit

¹8:5 Philip Not the apostle named Philip.

coborâse peste nici unul dintre ei. ¹⁷Atunci Petru și Ioan și-au pus mâinile peste ei și oamenii au primit Duhul Sfânt.

¹⁸Simon a văzut că Duhul a fost dat când apostolii și-au pus mâinile peste oameni. Atunci el le-a oferit bani, spunând: ¹⁹„Dați-mi și mie această putere ca, atunci când îmi pun mâinile peste cineva, să primească Duhul Sfânt.“

²⁰Petru i-a răspuns: „Tu și banii tăi să fiți distruși pentru totdeauna, căci ai crezut că poți cumpăra cu bani darul lui Dumnezeu. ²¹Înima ta nu este dreaptă înaintea lui Dumnezeu. De aceea nu ești împreună cu noi în această lucrare. ²²Schimbă-ți atitudinea inimii, renunță la răutatea ta și roagă-te Domnului! Poate că El te va ierta de gândul pe care l-ai avut, ²³căci văd că ești plin de amară gelozie și prins în lanțurile păcatului.“

²⁴Atunci Simon a răspuns: „Rugați-vă voi Domnului pentru mine, ca să nu mi se întâmple nici unul din lucrurile pe care le-ați spus.“

²⁵După ce și-au rostit mărturia înaintea oamenilor și au vestit Cuvântul Domnului, cei doi apostoli s-au întors la Ierusalim. Ei au spus oamenilor Vestea Bună* în multe sate samaritene prin care au trecut în drumul lor.

Filip și etiopianul

²⁶Un înger al Domnului i-a vorbit lui Filip și i-a spus: „Pregătește-te și du-te spre sud, pe drumul care merge de la Ierusalim spre Gaza, drum care trece prin pustie.“

²⁷Filip s-a pregătit și a plecat. Pe drum a văzut un om din Etiopia. Acest om era un eunuc*. El era un om important în slujba lui Candace, împărăteasa Etiopiei, având grijă de toată averea ei. Acest om fusese la Ierusalim pentru a se închina. ²⁸Acum se întorcea din Ierusalim. El stătea în car și citea din cartea profetului* Isaia. ²⁹Atunci Duhul* i-a spus lui Filip: „Du-te și ajunge din urmă carul acela!“ ³⁰Filip a fugit spre car și l-a auzit pe etiopian citind din cartea profetului Isaia. Filip l-a întrebat: „Înțelegi ce citești?“

³¹El i-a răspuns: „Cum aş putea să înțeleg? Am nevoie ca cineva să-mi explice.“ Și l-a rugat pe Filip să urce în car și să stea cu el. ³²Pasajul pe care îl citea era:

had not yet come down on any of them. This is why Peter and John prayed. ¹⁷When the two apostles laid their hands on¹ the people, they received the Holy Spirit.

¹⁸Simon saw that the Spirit was given to people when the apostles laid their hands on them. So he offered the apostles money. ¹⁹He said, “Give me this power so that when I lay my hands on someone, they will receive the Holy Spirit.”

²⁰Peter said to Simon, “You and your money should both be destroyed because you thought you could buy God’s gift with money. ²¹You cannot share with us in this work. Your heart is not right before God. ²²Change your heart! Turn away from these evil thoughts and pray to the Lord. Maybe he will forgive you. ²³I see that you are full of bitter jealousy and cannot stop yourself from doing wrong.”

²⁴Simon answered, “Both of you pray to the Lord for me, so that what you have said will not happen to me.”

²⁵Then the two apostles told the people what they had seen Jesus do. They told them the message* of the Lord. Then they went back to Jerusalem. On the way they went through many Samaritan towns and told people the Good News.

Philip Teaches a Man From Ethiopia

²⁶An angel of the Lord spoke to Philip. The angel said, “Get ready and go south on the road that leads down to Gaza from Jerusalem—the road that goes through the desert.”

²⁷So Philip got ready and went. On the road he saw a man from Ethiopia. He was a eunuch* and an important officer in the service of Candace, the queen of the Ethiopians. He was responsible for taking care of all her money. This man had gone to Jerusalem to worship. ²⁸Now he was on his way home. He was sitting in his chariot* reading from the book of Isaiah the prophet.*

²⁹The Spirit* said to Philip, “Go to that chariot and stay near it.” ³⁰So he went toward the chariot, and he heard the man reading from Isaiah the prophet. Philip asked him, “Do you understand what you are reading?”

³¹The man answered, “How can I understand? I need someone to explain it to me.” Then he invited Philip to climb in and sit with him. ³²The part of the Scriptures* that he was reading was this:

¹ 8:17 *laid their hands on* This act was a way of asking God to bless people in a special way—here, to give them power through his Spirit.

„El a fost dus ca o oaie la tăiere
și așa cum mielul este fără glas
înaintea celui ce-l tunde,
tot așa nici El nu a deschis gura.
33 În umilirea ce I s-a adus,
dreptatea I-a fost refuzată.
Viața Lui pe pământ s-a sfârșit.
Cine va vorbi despre urmașii Lui?“

Isaia 53:7–8

34 Etiopianul l-a întrebat pe Filip:
„Spune-mi, te rog, despre cine vorbește profetul?
Despre el sau despre altcineva?“
35 Începând tocmai de la acest fragment din
Scriptură, Filip i-a vorbit omului despre
Vestea Bună a lui Isus.

36 Pe când își urmau drumul, ei au dat de
o apă. Etiopianul a spus: „Uite apă! Ce mă
poate opri să fiu botezat?“^{37/} 38 El a
poruncit să fie oprit carul. Atât Filip cât și
eunucul etiopian au coborât apoi în apă și
Filip l-a botezat. 39 Când au ieșit din apă,
Duhul Domnului l-a luat pe Filip de acolo,
iar eunucul nu l-a mai văzut niciodată. El
și-a continuat drumul, plin de bucurie.
40 Filip a apărut în Azot. De acolo a plecat
spre Cezarea și a spus Vestea Bună* oame-
nilor din toate cetățile prin care trecea.

Convertirea lui Saul

9 1 În Ierusalim, Saul încerca în continuare
să-i sperie și să-i ucidă pe ucenicii
Domnului. El s-a dus la marele preot*² și i-a
cerut scrisori către iudeii din sinagogile* din
Damasc, pentru ca, dacă ar găsi atât bărbați,
cât și femei care urmau Calea Domnului*,
Saul să-i aresteze și să-i aducă legați la
Ierusalim.

3 Saul era încă pe drum și se apropia de
cetatea Damasc. Deodată, o lumină venită
din ceruri a strălucit în jurul lui. 4 Saul a
căzut la pământ. El a auzit o voce care-i
spunea: „Saule, Saule, de ce faci toate ace-
ste lucruri împotriva Mea?“

5 Saul a spus: „Cine ești Tu, Doamne?“

Vocea a răspuns: „Eu sunt Isus pe care Îl
persecuți. 6 Ridică-te acum și du-te în cetate.
Cineva îți va spune ce trebuie să faci.“

¹ 8:37 *versetul* 37 Unele manuscrise târzii adaugă versetul 37:
„Filip a răspuns: «Dacă crezi cu toată inima, poți fi botezat.»
Etiopianul a spus: «Cred că Isus Cristos este Fiul lui
Dumnezeu.»“

“He was like a sheep being led to the butcher.
He was like a lamb that makes no sound when
someone cuts off its wool.

He said nothing.

33 He was shamed, and all his rights
were taken away.
His life on earth has ended.
So there will be no story
about his descendants.”

Isaiah 53:7–8

34 The officer said to Philip, “Please, tell me,
who is the prophet talking about? Is he talking
about himself or about someone else?” 35 Philip
began to speak. He started with this same Scrip-
ture and told the man the Good News* about
Jesus.

36 While they were traveling down the road,
they came to some water. The officer said, “Look,
here is water! What is stopping me from being
baptized*?”^{37/} 38 Then the officer ordered the
chariot to stop. Both Philip and the officer went
down into the water, and Philip baptized him.
39 When they came up out of the water, the Spirit
of the Lord took Philip away; the officer never
saw him again. The officer continued on his way
home. He was very happy. 40 But Philip appeared
in a city called Azotus. He was going to the city
of Caesarea. He told people the Good News in all
the towns on the way from Azotus to Caesarea.

Saul Becomes a Follower of Jesus

9 1 In Jerusalem Saul was still trying to scare the
followers of the Lord, even saying he would
kill them. He went to the high priest*² and asked
him to write letters to the synagogues* in the city
of Damascus. Saul wanted the high priest to give
him the authority to find people in Damascus who
were followers of the Way.* If he found any
believers there, men or women, he would arrest
them and bring them back to Jerusalem.

3 So Saul went to Damascus. When he came
near the city, a very bright light from heaven sud-
denly shined around him. 4 He fell to the ground
and heard a voice saying to him, “Saul, Saul!
Why are you persecuting* me?”

5 Saul said, “Who are you, Lord?”

The voice answered, “I am Jesus, the one you
are persecuting. 6 Get up now and go into the
city. Someone there will tell you what you
must do.”

¹ 8:37 Some late copies of Acts add verse 37: “Philip answered, ‘If you
believe with all your heart, you can.’ The officer said, ‘I believe that Jesus
Christ is the Son of God.’”

⁷Oamenii care călătoreau împreună cu Saul stăteau acolo muți de uimire, auzind vocea dar nevăzând pe nimeni. ⁸Saul s-a ridicat de la pământ, dar când a deschis ochii nu mai putea să vadă nimic. Așa că oamenii l-au luat de mână și l-au dus în Damasc. ⁹Timp de trei zile a fost orb și nici nu a mâncat, nici nu a băut nimic.

¹⁰În Damasc se afla un ucenic al lui Isus, pe nume Anania. Domnul i-a spus într-o viziune*: „Anania!”

Anania a răspuns: „Iată-mă, Doamne!”

¹¹Domnul i-a spus: „Ridică-te și du-te pe strada numită «Strada Dreaptă». Caută casa lui Iuda și întreabă de un om din Tars, pe nume Saul. El se roagă acum. ¹²Saul a avut o viziune în care a văzut un bărbat pe nume Anania venind la el și punându-și mâinile peste el pentru a-i reda vederea.”

¹³Anania a răspuns: „Doamne, i-am auzit pe mulți oameni vorbind despre acest bărbat. Ei vorbeau despre toate lucrurile rele pe care le-a făcut el sfinților Tăi din Ierusalim. ¹⁴El a venit aici cu autoritate de la marele preot să-i aresteze pe toți cei care cred în Tine.”

¹⁵Dar Domnul i-a spus: „Du-te! Eu l-am ales pe Saul pentru o lucrare importantă. El va vesti Numele Meu înaintea împăraților, printre neevrei și printre evrei. ¹⁶Eu Însuși îi voi arăta lui Saul tot ce va trebui să sufere pentru Numele Meu.”

¹⁷Anania a plecat și s-a dus în casa în care i s-a spus. El și-a pus mâinile peste Saul și a spus: „Frate Saul, m-a trimis Domnul Isus, Cel ce ți s-a arătat când veneai spre Damasc. El m-a trimis ca tu să-ți recapeți vederea și să fii umplut de Duhul Sfânt*.” ¹⁸Chiar atunci de pe ochii lui Saul a căzut ceva care arăta ca niște solzi de pește și el a putut să vadă din nou. Saul s-a ridicat și a fost botezat*. ¹⁹După ce a mâncat ceva, el și-a recăpătat puterea.

Saul a mai rămas câteva zile cu ucenicii din Damasc. ²⁰Apoi s-a dus în sinagoga din Damasc și a început imediat să vorbească despre Isus. El a spus: „Acesta este Fiul lui Dumnezeu!”

²¹Toți cei care l-au auzit au fost uimiți. Ei spuneau: „Nu este el acela care încerca să-i omoare pe toți oamenii din Ierusalim care credeau în Numele lui Isus? Și nu este el

⁷The men traveling with Saul just stood there, unable to speak. They heard the voice, but they saw no one. ⁸Saul got up from the ground and opened his eyes, but he could not see. So the men with him held his hand and led him into Damascus. ⁹For three days Saul could not see; he did not eat or drink.

¹⁰There was a follower of Jesus in Damascus named Ananias. In a vision* the Lord said to him, “Ananias!”

Ananias answered, “Here I am, Lord.”

¹¹The Lord said to him, “Get up and go to the street called Straight Street. Find the house of Judas¹ and ask for a man named Saul from the city of Tarsus. He is there now, praying. ¹²He has seen a vision in which a man named Ananias came and laid his hands on him so that he could see again.”

¹³But Ananias answered, “Lord, many people have told me about this man. They told me about the many bad things he did to your holy people* in Jerusalem. ¹⁴Now he has come here to Damascus. The leading priests have given him the power to arrest all people who trust in you.”²

¹⁵But the Lord Jesus said to Ananias, “Go! I have chosen Saul for an important work. He must tell about me to other nations and their rulers and to the Jewish people. ¹⁶I will show him all that he must suffer for me.”

¹⁷So Ananias left and went to the house of Judas. He laid his hands on³ Saul and said, “Saul, my brother, the Lord Jesus sent me. He is the one you saw on the road when you came here. He sent me so that you can see again and also be filled with the Holy Spirit.”⁴ ¹⁸Immediately, something that looked like fish scales fell off Saul’s eyes. He was able to see! Then he got up and was baptized.* ¹⁹After he ate, he began to feel strong again.

Saul Begins to Tell About Jesus

Saul stayed with the followers of Jesus in Damascus for a few days. ²⁰Soon he began to go to the synagogues* and tell people about Jesus. He told the people, “Jesus is the Son of God!”

²¹All the people who heard Saul were amazed. They said, “This is the same man who was in

¹ 9:11 *Judas* This is not either of the apostles named Judas. ² 9:14 *who trust in you* Literally, “who call on your name,” meaning to show faith in Jesus by worshipping him or praying to him for help. ³ 9:17 *laid his hands on* This act was a way of asking God to bless people in a special way—here, to give Saul sight and the Holy Spirit.

acela care a venit aici pentru a-i aresta și a-i duce înaintea marilor preoți*?”

²²Dar Saul vorbea cu tot mai multă putere. El le-a dovedit iudeilor din Damasc că Isus este Cristosul*, astfel că ei nu l-au putut contrazice.

Iudeii încearcă să-l omoare pe Saul

²³După multe zile, iudeii au pus la cale omorârea lui Saul. ²⁴Ei păzeau zi și noapte porțile cetății pentru a-l putea omorî. Dar Saul a aflat de planul lor. ²⁵Într-o noapte, niște ucenici l-au luat pe Saul și l-au ajutat să iasă din cetate. Ei l-au pus într-un coș și l-au coborât printr-o gaură din zidul cetății.

Saul în Ierusalim

²⁶Când a ajuns în Ierusalim, Saul a încercat să se alătore grupului de credincioși. Dar toți se temeau de el pentru că nu credeau că Saul devenise un ucenic al lui Isus. ²⁷Barnaba l-a luat și l-a dus la apostoli*. El le-a povestit cum Saul l-a văzut pe Domnul pe drum, cum Domnul i-a vorbit și cum, în Damasc, Saul a vorbit oamenilor cu mult curaj în Numele lui Isus.

²⁸Saul a rămas cu ucenicii. El mergea peste tot în Ierusalim vorbind cu curaj despre Domnul. ²⁹Saul vorbea adesea cu iudeii vorbitori de limbă greacă și se contrazicea cu ei, dar aceștia încercau să-l omoare. ³⁰Când credincioșii au auzit lucrul acesta, l-au dus pe Saul în Cezareea, iar de acolo l-au trimis în cetatea Tars.

³¹Biserica din toată Iudeea, Galileea și Samaria a avut o perioadă de pace. Credincioșii Îl onorau pe Domnul prin modul în care trăiau și erau întăriți de Duhul Sfânt.* De aceea, Biserica a căpătat putere și a crescut în număr.

³²Petru călătorea prin toate cetățile. El a ajuns să-i viziteze pe credincioșii care locuiau în Lida. ³³Acolo a cunoscut un om pe nume Enea care era paralizat. El nu se ridica din pat de opt ani. ³⁴Petru i-a spus: „Enea, Isus Cristos te vindecă: scoală-te și fă-ți patul!” Și Enea s-a ridicat imediat.

Jerusalem trying to destroy the people who trust in Jesus!¹ And that’s why he has come here—to arrest the followers of Jesus and take them back to the leading priests.”

²²But Saul became more and more powerful in proving that Jesus is the Christ.* His proofs were so strong that the Jews who lived in Damascus could not argue with him.

Saul Escapes From Some Jews

²³After many days, some Jews made plans to kill Saul. ²⁴They were watching the city gates day and night. They wanted to kill Saul, but he learned about their plan. ²⁵One night some followers that Saul had taught helped him leave the city. They put him in a basket and lowered it down through a hole in the city wall.

Saul in Jerusalem

²⁶Then Saul went to Jerusalem. He tried to join the group of followers, but they were all afraid of him. They did not believe that he was really a follower of Jesus. ²⁷But Barnabas accepted Saul and took him to the apostles.* He told them how Saul had seen the Lord on the road and how the Lord had spoken to Saul. Then he told them how boldly Saul had spoken for the Lord in Damascus.

²⁸And so Saul stayed with the followers and went all around Jerusalem speaking boldly for the Lord. ²⁹He often had arguments with the Greek-speaking Jews, who began making plans to kill him. ³⁰When the believers* learned about this, they took Saul to Caesarea, and from there they sent him to the city of Tarsus.

³¹The church* everywhere in Judea, Galilee, and Samaria had a time of peace. With the help of the Holy Spirit,* the group became stronger. They all showed that they respected the Lord by the way they lived. Because of this, the group of believers grew larger and larger.

Peter in Lydda and Joppa

³²Peter was traveling through all the areas around Jerusalem, and he stopped to visit the believers² who lived in Lydda. ³³There he met a man named Aeneas, who was paralyzed and had not been able to get out of bed for the past eight years. ³⁴Peter said to him, “Aeneas, Jesus Christ heals you. Get up and make your bed!” He stood

¹ 9:21 *who trust in Jesus* Literally, “who call on this name.” ² 9:32 *believers* Literally, “holy ones,” a name for people who believe in Jesus. Also in verse 41.

³⁵Toți oamenii care locuiau în Lida și în Saronă l-au văzut și s-au întors la Domnul.

Petru în Iope

³⁶În cetatea Iope, locuia o ucenică a lui Isus pe nume Tabita (în grecește, numele ei era Dorca, însemnând „gazelă“). Tabita îi ajuta întotdeauna pe oameni, iar celor săraci le dădea lucruri de care aveau nevoie. ³⁷Pe când Petru era în Lida, Tabita s-a îmbolnăvit și a murit. Trupul său a fost spălat și pus într-o cameră de la etaj. ³⁸Cetatea Lida era aproape de Iope. Când ucenicii din Iope au auzit că Petru se afla în Lida, au trimis la el doi oameni. Ei l-au implorat: „Te rugăm, vino la noi fără întârziere!” ³⁹Așa că Petru s-a pregătit și a mers cu ei. Când a venit, ucenicii l-au dus în camera de la etaj. Toate văduvele au venit și au stat în jurul lui. Ele plângeau și îi arătau cămășile și alte haine pe care Dorca le făcuse pe când era în viață. ⁴⁰Petru i-a scos pe toți din cameră, a îngenuncheat și s-a rugat. Apoi s-a întors spre trupul Tabitei și a spus: „Tabita, ridică-te!” Ea a deschis ochii, l-a văzut pe Petru și s-a ridicat. ⁴¹Petru i-a întins mâna și a ajutat-o să se ridice în picioare. Apoi i-a chemat pe credincioși și pe văduve și le-a arătat-o pe Tabita care era vie. ⁴²Lucrul acesta s-a aflat în toată cetatea Iope și, datorită acestei întâmplări, mulți oameni au crezut în Domnul. ⁴³Petru a rămas mai multe zile în Iope, în casa unui tăbăcar numit Simon.

Centurionul Corneliu

10 ¹În Cezareea trăia un om pe nume Corneliu. El era centurion* în cohorta¹ numită „Italiana“. ²Corneliu era un om religios, cu temere de Dumnezeu, la fel ca întreaga sa familie. El dădea mulți bani pentru a-i ajuta pe săraci și se ruga totdeauna lui Dumnezeu. ³Într-o după-amiază, pe la ora trei, Corneliu a avut o viziune*. El a văzut clar un înger al lui Dumnezeu care a venit la el și i-a spus: „Corneliu!”

⁴Corneliu s-a uitat la înger înspăimântat și a întrebat: „Ce s-a întâmplat, Doamne?”

Îngerul i-a răspuns: „Rugăciunile tale și darurile pe care le-ai făcut săracilor s-au suit înaintea lui Dumnezeu și ele Îi vorbesc lui Dumnezeu despre tine. ⁵Trimite niște oameni la Iope să-l aducă pe Simon căruia i se spune și Petru. ⁶El stă la un tăbăcar, pe

¹10.1 *cohorta* unitate militară romană compusă din cinci până la șase sute de soldați.

up immediately. ³⁵All the people living in Lydda and on the plain of Sharon saw him, and they decided to follow the Lord.

³⁶In the city of Joppa there was a follower of Jesus named Tabitha. (Her Greek name, Dorcas, means “a deer.”) She was always doing good things for people and giving money to those in need. ³⁷While Peter was in Lydda, Tabitha became sick and died. They washed her body and put it in an upstairs room. ³⁸The followers in Joppa heard that Peter was in Lydda, which was not far away. So they sent two men, who begged him, “Hurry, please come quickly!”

³⁹Peter got ready and went with them. When he arrived, they took him to the upstairs room. All the widows stood around him. They were crying and showing him the coats and other clothes that Tabitha had made when she was still alive. ⁴⁰Peter sent all the people out of the room. He knelt down and prayed. Then he turned to Tabitha’s body and said, “Tabitha, stand up!” She opened her eyes. When she saw Peter, she sat up. ⁴¹He gave her his hand and helped her stand up. Then he called the believers and the widows into the room. He showed them Tabitha; she was alive!

⁴²People everywhere in Joppa learned about this, and many believed in the Lord. ⁴³Peter stayed in Joppa for many days at the home of a man named Simon, who was a leatherworker.*

Peter and Cornelius

10 ¹In the city of Caesarea there was a man named Cornelius, an army officer* in the so-called Italian Unit of the Roman army. ²He was a religious man. He and all the others who lived in his house were worshipers of the true God. He gave much of his money to help the Jewish poor people and always prayed to God. ³One afternoon about three o’clock Cornelius had a vision.* He clearly saw an angel from God coming to him and saying, “Cornelius!”

⁴Staring at the angel and feeling afraid, Cornelius said, “What do you want, sir?”

The angel said to him, “God has heard your prayers and has seen your gifts to the poor. He remembers you and all you have done. ⁵Send some men now to the city of Joppa to get a man named Simon, who is also called Peter. ⁶He is staying with someone also named Simon, a leatherworker* who has a house beside the sea.”

nume Simon, a căruia casă este lângă mare.“
 7După ce a plecat îngerul care-i vorbise, Corneliu a chemat pe doi dintre slujitorii lui și pe un soldat religios dintre cei care-i slujeau. 8El le-a povestit tot ce se întâmplase și i-a trimis la Iope.

9A doua zi, pe când cei trei oameni erau încă pe drum și se apropiau de Iope, Petru s-a urcat pe acoperișul casei pentru a se ruga. Era pe la amiază. 10Lui Petru i s-a făcut foame și a vrut să mănânce. Dar pe când îi pregăteau masa, el a avut o viziune. 11A văzut cerul deschis și a văzut ceva asemenea unui cearșaf mare. Acesta era coborât pe pământ fiind legat de cele patru colțuri. 12În cearșaf, erau tot felul de animale, reptile și păsări ale cerului. 13Apoi o voce i-a spus: „Petre, ridică-te! Înjunghie aceste animale și mănâncă din ele!“

14Petru a spus: „Doamne, n-aș face așa ceva! Niciodată nu am mâncat ceva interzis sau necurat.“

15Pentru a doua oară vocea i-a spus lui Petru: „Să nu spui că este necurat ceea ce Dumnezeu a numit curat.“ 16Lucrul acesta s-a întâmplat de trei ori, iar apoi totul a fost luat înapoi în cer.

17Pe când Petru se întreba care putea fi înțelesul viziunii pe care o avusese, bărbații trimiși de Corneliu întrebaseră de casa lui Simon, iar acum stăteau la poartă. 18Ei au strigat și au întrebat dacă Simon, zis și Petru, stătea acolo.

19Pe când Petru se mai gândea la viziunea pe care o avusese, Duhul* i-a spus: „Ascultă! Te caută trei oameni. 20Așa că ridică-te și coboară la poartă și mergi cu ei, fără rețineri, căci Eu i-am trimis.“ 21Petru a coborât și le-a spus oamenilor: „Eu sunt cel pe care îl căutați. De ce ați venit aici?“

22Ei au răspuns: „Ne-a trimis centurionul Corneliu. El este un om drept și temător de Dumnezeu. Tot poporul iudeu spune doar lucruri bune despre el. Un înger sfânt i-a spus lui Corneliu să te invite în casa lui pentru ca el să asculte ceea ce ai de spus.“ 23Petru i-a chemat înăuntru și i-a invitat să rămână acolo peste noapte.

A doua zi s-a pregătit și a plecat cu ei. Câțiva frați din Iope i-au însoțit. 24În ziua următoare au ajuns în Cezareea. Corneliu îi aștepta. El adunase toate rudele și toți

7The angel who spoke to Cornelius left. Then Cornelius called two of his servants and a soldier. The soldier was a religious man, one of his close helpers. 8Cornelius explained everything to these three men and sent them to Joppa.

9The next day they were coming near Joppa about noon, when Peter was going up to the roof to pray. 10He was hungry and wanted to eat. But while they were preparing the food for Peter to eat, he had a vision. 11He saw something coming down through the open sky. It looked like a big sheet being lowered to the ground by its four corners. 12In it were all kinds of animals, reptiles, and birds. 13Then a voice said to him, “Get up, Peter; kill anything here and eat it.”

14But Peter said, “I can’t do that, Lord! I have never eaten anything that is not pure or that is unfit to be used for food.”

15But the voice said to him again, “God has made these things pure. Don’t say that they are not fit to eat.” 16This happened three times. Then the whole thing was taken back up into heaven. 17Peter wondered what this vision meant.

The men Cornelius sent had found Simon’s house. They were standing at the door. 18They asked, “Is Simon Peter staying here?”

19While Peter was still thinking about the vision, the Spirit* said to him, “Listen, three men are looking for you. 20Get up and go downstairs. Go with these men without wondering if it’s all right, because I sent them.” 21So Peter went downstairs and said to them, “I think I’m the man you are looking for. Why did you come here?”

22The men said, “A holy* angel told Cornelius to invite you to his house. He is an army officer. He is a good man, one who worships God, and all the Jewish people respect him. The angel told him to invite you to his house so that he can listen to what you have to say.” 23Peter asked the men to come in and stay for the night.

The next day Peter got ready and went away with the three men. Some of the believers* from Joppa went with him. 24The next day they came to the city of Caesarea. Cornelius was waiting for them and had already gathered his relatives and close friends at his house.

prietenii mai apropiați. ²⁵Când Petru a intrat în casă, Corneliu l-a întâmpinat, i-a căzut la picioare și i s-a închinat. ²⁶Dar Petru l-a ajutat să se ridice și i-a spus: „Ridică-te! Eu sunt doar un om, ca și tine.” ²⁷Pe când îi vorbea, Petru a intrat în casă și a găsit acolo mulți oameni adunați. ²⁸Petru le-a spus: „După cum știți, Legea iudaică interzice unui evreu să se însoțească cu un neevreu sau să intre în casa unui neevreu. Dar mie Dumnezeu mi-a arătat că nu trebuie să spun despre nici un om că este nepotrivit sau necurat. ²⁹Așa că nu m-am împotrivit când am fost invitat să vin. De aceea, te întreb: de ce ai trimis după mine?”

³⁰Atunci Corneliu i-a răspuns: „Acum patru zile, pe la ora trei, eram în casa mea și mă rugam. Deodată, în fața mea a apărut un om în haine strălucitoare. ³¹El mi-a spus: «Dumnezeu a auzit rugăciunea ta și Și-a amintit de darurile pe care le-ai făcut săracilor. ³²Așa că trimite niște oameni la Iope și invită-l aici pe Simon, zis și Petru. El stă în casa tăbăcarului Simon, lângă mare.» ³³Chiar atunci am trimis după tine și este foarte bine că ai venit. Acum ne aflăm cu toții aici, înaintea lui Dumnezeu, pentru a auzi ceea ce ți-a poruncit Dumnezeu să ne spui.”

Petru vorbește în casa lui Corneliu

³⁴Atunci Petru a început să vorbească. El a spus: „Acum înțeleg, cu adevărat, că Dumnezeu nu este părtinitor, ³⁵ci El primește pe oricine I se închină și face ceea ce este drept, indiferent din ce popor se trage. ³⁶Acesta este mesajul pe care l-a trimis poporului evreu. Dumnezeu le-a adus Vestea Bună că pacea a venit prin Isus Cristos, care este Domnul tuturor. ³⁷Știți ce s-a întâmplat în toată Iudeea, începând din Galileea cu botezul* predicat de Ioan. ³⁸Știți despre Isus din Nazaret pe care Dumnezeu L-a uns cu Duhul Sfânt* și cu putere. El a umblat din loc în loc, făcând bine și vindicându-i pe cei ce erau sub puterea Diavolului pentru că Dumnezeu era cu El. ³⁹Noi suntem martorii lucrurilor pe care le-a făcut Isus în toată Iudeea și în Ierusalim. Isus a fost omorât fiind atârnat pe o cruce. ⁴⁰Dar Dumnezeu L-a înviat în a treia zi și nu a îngăduit să-L vadă ⁴¹toți oamenii, ci doar noi, martori aleși mai dinainte de

²⁵When Peter entered the house, Cornelius met him. He fell down at Peter’s feet and worshiped him. ²⁶But Peter told him to get up. Peter said, “Stand up! I am only a man like you.” ²⁷Peter continued talking with Cornelius. Then Peter went inside and saw a large group of people gathered there.

²⁸Peter said to the people, “You understand that it is against our law for a Jew to associate with or visit anyone who is not a Jew. But God has shown me that I should not consider anyone unfit or say they are not pure. ²⁹That’s why I didn’t argue when your men asked me to come here. Now, please tell me why you sent for me.”

³⁰Cornelius said, “Four days ago, I was praying in my house. It was at this same time—three o’clock in the afternoon. Suddenly there was someone standing before me wearing bright, shiny clothes. ³¹He said, ‘Cornelius, God has heard your prayer and has seen your gifts to the poor. He remembers you and all you have done. ³²So send some men to the city of Joppa and ask Simon Peter to come. He is staying with another man named Simon, a leatherworker who has a house beside the sea.’ ³³So I sent for you immediately. It was very good of you to come here. Now we are all here before God to hear everything the Lord has commanded you to tell us.”

Peter Speaks in the House of Cornelius

³⁴Peter began to speak: “I really understand now that God does not consider some people to be better than others. ³⁵He accepts anyone who worships him and does what is right. It is not important what nation they come from. ³⁶God has spoken to the Jewish people. He sent them the Good News* that peace has come through Jesus Christ, the Lord of all people.

³⁷“You know what has happened all over Judea. It began in Galilee after John* told the people they needed to be baptized.* ³⁸You know about Jesus from Nazareth. God made him the Christ* by giving him the Holy Spirit* and power. Jesus went everywhere doing good for people. He healed those who were ruled by the devil, showing that God was with him.

³⁹“We saw all that Jesus did in Judea and in Jerusalem. But he was killed. They put him on a cross made of wood. ⁴⁰But on the third day after his death, God raised him to life and let him be seen openly. ⁴¹He was not seen by everyone, but only by us, the ones God had already chosen to be

Dumnezeu. Noi am mâncat și am băut cu Isus după ce El a înviat din morți. ⁴²El ne-a poruncit să predicăm poporului și să fim martori că El este Cel ales de Dumnezeu să fie Judecător al celor vii și al celor morți. ⁴³Toți profeții* mărturisesc despre El, despre faptul că oricine crede în El primește iertarea păcatelor prin Numele Lui.“

Duhul Sfânt este dat neevreilor

⁴⁴În timp ce Petru mai spunea încă aceste cuvinte, Duhul Sfânt* a venit peste toți cei care ascultau Cuvântul. ⁴⁵Credincioșii evrei care veniseră cu Petru au rămas uimiți văzând că Duhul Sfânt a fost turnat chiar și peste niște neevrei. ⁴⁶Credincioșii evrei i-au auzit vorbind în diferite limbi și slăvindu-L pe Dumnezeu. Atunci Petru a spus: ⁴⁷„Poate cineva să oprească apa ca să nu fie botezați* acești oameni, când ei au primit Duhul Sfânt la fel ca noi?“ ⁴⁸Și Petru a poruncit ca ei să fie botezați în Numele lui Isus Cristos. Atunci ei l-au rugat să rămână cu ei câteva zile.

Petru își explică purtarea

11 ¹Apostolii* și frații din toată Iudeea au auzit că și neevreii au primit Cuvântul lui Dumnezeu. ²Când Petru s-a dus la Ierusalim, cei circumciși¹ l-au criticat. ³Ei au spus: „Ai intrat în casa unor oameni necircumciși și ai mâncat cu ei!“

⁴Atunci Petru a început să le povestească tot ce se întâmplase: ⁵„Mă aflu în cetatea Iope și mă rugam, când, într-o stare de extaz, am avut o viziune*. Am văzut ceva asemenea unui cearșaf mare coborât din cer, fiind ținut de patru colțuri. S-a oprit foarte aproape de mine. ⁶M-am uitat în el cu atenție și am văzut animale de casă și fiare sălbatice, reptile și păsări ale cerului. ⁷Apoi am auzit o voce spunându-mi: «Petre, ridică-te! Înjunghie pe oricare din aceste animale și mănâncă!» ⁸Dar eu am spus: «Doamne, n-aș face așa ceva! Niciodată nu am mâncat ceva interzis sau necurat.» ⁹Vocea a vorbit din ceruri din nou: «Să nu numești necurat ceea ce Dumnezeu a numit curat.» ¹⁰Lucrul acesta s-a întâmplat de trei ori, apoi totul a fost luat înapoi în cer. ¹¹Chiar atunci au venit trei oameni la casa unde stăteam. Ei

witnesses. We ate and drank with him after he was raised from death.

⁴²“Jesus told us to go and speak to the people. He told us to tell them that he is the one God chose to be the Judge of all who are living and all who have died. ⁴³Everyone who believes in Jesus will have their sins forgiven through his name. All the prophets* agree that this is true.”

The Holy Spirit Comes to Non-Jews

⁴⁴While Peter was still speaking these words, the Holy Spirit* came down on all those who were listening to his speech. ⁴⁵The Jewish believers who came with Peter were amazed that the Holy Spirit had been poured out as a gift to the non-Jewish people too. ⁴⁶They heard them speaking different languages and praising God. Then Peter said, ⁴⁷“How can anyone object to these people being baptized* in water? They have received the Holy Spirit the same as we did!” ⁴⁸So Peter told them to baptize Cornelius and his relatives and friends in the name of Jesus Christ. Then they asked Peter to stay with them for a few days.

Peter Returns to Jerusalem

11 ¹The apostles* and the believers* in Judea heard that non-Jewish people had accepted God’s teaching too. ²But when Peter came to Jerusalem, some Jewish believers¹ argued with him. ³They said, “You went into the homes of people who are not Jews and are not circumcised,* and you even ate with them!”

⁴So Peter explained the whole story to them. ⁵He said, “I was in the city of Joppa. While I was praying, I had a vision.* I saw something coming down from heaven. It looked like a big sheet being lowered to the ground by its four corners. It came down close to me, ⁶and I looked inside. I saw all kinds of animals, including wild ones, as well as reptiles, and birds. ⁷I heard a voice say to me, ‘Get up, Peter. Kill anything here and eat it!’

⁸“But I said, ‘I can’t do that, Lord! I have never eaten anything that is not pure or that is unfit to be used for food.’

⁹“But the voice from heaven answered again, ‘God has made these things pure. Don’t say they are not fit to eat!’

¹⁰“This happened three times. Then the whole thing was taken back into heaven. ¹¹Suddenly there were three men standing outside the house where I was staying. They had been sent from

¹ 11:2 *cei circumciși* lit. cei ai circumciziei; este posibil să fie vorba despre evreii creștini care credeau că toți creștinii trebuie să fie circumciși și să respecte Legea lui Moise (vezi Gal. 2:12).

¹ 11:2 *Jewish believers* Literally, “those of circumcision.” This may mean Jews who thought all followers of Christ must be circumcised and obey the law of Moses. See Gal. 2:12.

fuseseră trimiși la mine din Cezareea. ¹²Duhul* mi-a spus să merg cu ei, fără rețineri. Cu mine au mers și acești șase frați și am intrat în casa omului. ¹³El ne-a povestit cum a văzut un înger stând în casa lui și spunându-i: «Trimite niște oameni la Iope, ca să-l aducă pe Simon, căruia i se spune și Petru. ¹⁴El îți va spune cuvinte prin care veți fi mântuiți tu și casa ta.» ¹⁵Când am început să vorbesc, Duhul Sfânt a venit peste ei așa cum a venit și peste noi la început. ¹⁶Atunci mi-am amintit ceea ce îmi spusese Domnul: «Ioan a botezat* cu apă, dar voi veți fi botezați cu Duhul Sfânt.» ¹⁷Dumnezeu le-a dat lor același dar pe care ni l-a dat și nouă când am crezut în Domnul Isus Cristos. Dacă acesta este planul lui Dumnezeu, cine sunt eu să împiedic împlinirea lui?»

¹⁸Când au auzit acestea, credincioșii nu s-au mai împotrivit. Ei l-au slăvit pe Dumnezeu și au spus: „Deci Dumnezeu le-a dat și neevreilor posibilitatea să se întoarcă de la păcat pentru a avea viață!” ¹⁹Credincioșii care fuseseră împrăștiati din cauza persecuției ivite după moartea lui Ștefan au ajuns chiar până în Fenicia, Cipru și Antiohia. Ei spuneau Vestea Bună* în locurile acestea, dar numai iudeilor. ²⁰Printre ei se aflau și niște credincioși din Cipru și Cirena. Când au ajuns în Antiohia, ei au vorbit și grecilor și le-au proclamat Vestea Bună despre Domnului Isus. ²¹Domnul îi ajuta și un mare număr de oameni au crezut și s-au întors la El.

²²Biserica din Ierusalim a aflat despre noii credincioși, și l-a trimis pe Barnaba în Antiohia. ²³⁻²⁴Barnaba era un om bun, plin de credință și de Duhul Sfânt. Când a ajuns în Antiohia, el s-a bucurat să vadă că Dumnezeu îi binecuvântase din plin pe credincioșii de acolo. Barnaba i-a încurajat să rămână credincioși Domnului cu toată inima. Un mare număr de oameni au decis să-L urmeze pe Domnul Isus.

²⁵Barnaba s-a dus apoi în Tars, pentru a-l căuta pe Saul. ²⁶Când l-a găsit, l-a adus la Antiohia. Ei au stat acolo timp de un an și s-au întâlnit cu grupul local de credincioși,

Caesarea to get me. ¹²The Spirit* told me to go with them without wondering if it was all right. These six brothers here also went with me, and we went to the house of Cornelius. ¹³He told us about the angel he had seen standing in his house. The angel said, ‘Send some men to Joppa to get Simon, the one who is also called Peter. ¹⁴He will speak to you, and what he tells you will save you and everyone living in your house.’

¹⁵“After I began speaking, the Holy Spirit came on them just like he came on us at the beginning.¹ ¹⁶Then I remembered the words of the Lord Jesus: ‘John baptized* people in water, but you will be baptized in the Holy Spirit.’ ¹⁷God gave these people the same gift he gave us who believed in the Lord Jesus Christ. So how could I object to what God wanted to do?”

¹⁸When the Jewish believers heard this, they stopped arguing. They praised God and said, “So God is also allowing the non-Jewish people to change their hearts and have the life he gives!”

The Good News Comes to Antioch

¹⁹The believers were scattered by the persecution² that began when Stephen was killed. Some of them went as far as Phoenicia, Cyprus, and Antioch. They told the Good News* in these places, but only to Jews. ²⁰Some of these believers were men from Cyprus and Cyrene. When these men came to Antioch, they began speaking to people who were not Jews.³ They told them the Good News about the Lord Jesus. ²¹The Lord was helping these men, and a large number of people believed and decided to follow the Lord.

²²The church* in Jerusalem heard about these new believers in Antioch. So the believers in Jerusalem sent Barnabas to Antioch. ²³⁻²⁴Barnabas was a good man, full of the Holy Spirit* and faith. When he went to Antioch and saw how God had blessed the believers there, he was very happy. He encouraged them all, saying, “Always be faithful to the Lord. Serve him with all your heart.” Many more people became followers of the Lord.

²⁵Then Barnabas went to the city of Tarsus to look for Saul. ²⁶When he found him, he brought him to Antioch. They stayed there a whole year.

¹ 11:15 *beginning* The beginning of the church on the day of Pentecost. See Acts 2. ² 11:19 *persecution* A time when the Jewish leaders in Jerusalem were punishing people who believed in Christ. See Acts 8:1-4. ³ 11:20 *people who were not Jews* Literally, “Hellenists,” meaning people who have been influenced by Greek culture. Some Greek copies have “Greeks.”

învățându-i pe mulți oameni. Ucenicii lui Isus au fost numiți „creștini” pentru prima dată în Antiohia.

²⁷În zilele acelea, câțiva profeți* au mers de la Ierusalim la Antiohia. ²⁸Unul dintre ei, pe nume Agab, s-a ridicat în picioare. Inspirat de Duhul Sfânt, el a prezis că în întreaga lume va fi o mare foamete. (Această foamete a venit în timpul domniei împăratului Claudiu.) ²⁹Toți ucenicii au hotărât să-i ajute pe frații din Iudeea și fiecare să le trimită atât cât putea. ³⁰Așa au și făcut și au trimis darurile conducătorilor bisericilor din Iudeea prin Barnaba și Saul.

Petru în închisoare

12¹Cam în vremea aceea, împăratul Irod* a început să persecute pe unii credincioși din Biserică. ²El a poruncit ca Iacov, fratele lui Ioan, să fie ucis cu sabia. ³Când a văzut Irod că iudeilor le place lucrul acesta, a hotărât să-l închidă și pe Petru. (Aceasta se întâmpla în timpul Sărbătorii Pâinilor Nedospite*.) ⁴Irod l-a luat pe Petru și l-a aruncat în închisoare. El a pus patru cete de câte patru soldați să-l păzească, intenționând ca după Paște să-l ducă în fața poporului pentru judecată. ⁵Deci Petru era ținut în închisoare, dar Biserica se ruga lui Dumnezeu, cu ardoare, pentru el.

Eliberarea lui Petru din închisoare

⁶Dar în noaptea dinaintea zilei în care se hotărâse Irod* să-l judece Petru dormea între doi soldați. El era legat cu două lanțuri, iar la poarta închisorii se aflau alți soldați care păzeau închisoarea. ⁷Deodată, a apărut acolo un înger al Domnului și în celulă a strălucit o lumină. Lovind coasta lui Petru, îngerul l-a trezit și i-a spus: „Scoală-te repede!” Și lanțurile au căzut de pe mâinile lui Petru. ⁸Atunci îngerul i-a spus: „Îmbracă-te și pune-ți sandalele în picioare!” Petru a făcut așa. Apoi îngerul i-a spus: „Pune-ți haina pe tine și vino după mine!” ⁹Petru l-a urmat afară, însă nu știa dacă acest incident cu îngerul se întâmpla cu adevărat, el crezând că are o viziune*. ¹⁰Petru și îngerul au trecut de prima, apoi de a doua gardă și au ajuns la poarta de fier dinspre cetate. Aceasta s-a deschis singură,

Every time the church came together, Barnabas and Saul met with them and taught many people. It was in Antioch that the followers of Jesus were called Christians for the first time.

²⁷About that same time some prophets* went from Jerusalem to Antioch. ²⁸One of them, named Agabus, stood up and spoke with the help of the Spirit. He said, “A very bad time is coming to the whole world. There will be no food for people to eat.” (This time of famine happened when Claudius was emperor.)* ²⁹The believers decided that they would all try to help their brothers and sisters who lived in Judea. Each believer planned to send them as much as he could. ³⁰They gathered the money and gave it to Barnabas and Saul, who brought it to the elders* in Judea.

Herod Agrippa Hurts the Church

12¹During this same time, King Herod* began to persecute* some of the people who belonged to the church.* ²He ordered James, the brother of John, to be killed with a sword. ³Herod saw that the Jews liked this, so he decided to arrest Peter too. (This happened during the Festival of Unleavened Bread.)* ⁴He arrested Peter and put him in jail, where he was guarded by a group of 16 soldiers. Herod planned to bring Peter before the people, but he wanted to wait until after the Passover festival. ⁵So Peter was kept in jail, but the church was constantly praying to God for him.

Peter Leaves the Jail

⁶One night Peter, bound with two chains, was sleeping between two of the soldiers. More soldiers were guarding the door of the jail. Herod* was planning to bring Peter out before the people the next day. ⁷Suddenly an angel of the Lord was standing there, and the room was filled with light. The angel tapped Peter on the side and woke him up. The angel said, “Hurry, get up!” The chains fell off Peter’s hands. ⁸The angel said, “Get dressed and put on your sandals.” Peter did as he was told. Then the angel said, “Put on your coat and follow me.”

⁹So the angel went out and Peter followed. He did not know if the angel was really doing this. He thought he might be seeing a vision.* ¹⁰Peter and the angel went past the first guard and the second guard. Then they came to the iron gate that separated them from the city. The gate opened for

iar ei au ieșit. După ce au mers puțin, îngerul a dispărut.

¹¹Atunci Petru și-a dat seama ce se întâmplase și și-a spus: „Acum știu ce s-a întâmplat cu adevărat: Domnul l-a trimis pe îngerul Său, iar acesta m-a scăpat din mâinile lui Irod și de la ceea ce așteptau iudeii să mi se întâmple.”

¹²Când a înțeles acestea el s-a dus la casa Mariei, mama lui Ioan, căruia i se spunea și Marcu. Acolo se adunase multă lume și se ruga. ¹³Petru a bătut la ușa care dădea în coridor și o servitoare, pe nume Roda, a venit să-i deschidă. ¹⁴Când a recunoscut vocea lui Petru, de bucurie a fugit înăuntru, uitând să-i deschidă ușa. Ea le-a spus tuturor că Petru se afla la ușă. ¹⁵Ei i-au spus: „Ești nebună!” Dar ea insista și spunea că așa este. Ceilalți i-au zis: „Trebuie să fie îngerul lui.”

¹⁶Dar Petru continua să bată la ușă. Când au deschis ușa și l-au văzut, ei au fost uluiți. ¹⁷Petru le-a făcut semn cu mâna să facă liniște, apoi le-a povestit cum îl scosese Domnul din închisoare. El a adăugat: „Spuneți-i lui Iacov și fraților ce s-a întâmplat.” Apoi a plecat și s-a dus în alt loc.

¹⁸În dimineața următoare, era mare agitație printre soldații care stăteau de pază. Ei se întrebau: „Ce i s-a putut întâmpla lui Petru?” ¹⁹După ce Irod l-a căutat, fără să-l găsească, a interogat gărzile cu privire la ce se întâmplase. Apoi a poruncit ca cei care fuseseră de pază să fie omorâți.

Moartea lui Irod

După aceea, Irod a plecat din Iudeea la Cezareea și a rămas un timp acolo.

²⁰Irod* era foarte mânios pe oamenii din Tir și Sidon. Aceștia au venit în grup să-l vadă. Ei îl câștigaseră de partea lor pe Blast care era slujitorul personal al împăratului, iar acum îi cereau pace lui Irod pentru că țara lor depindea de hrana din ținutul lui.

²¹În ziua stabilită pentru a se întâlni cu ei, Irod s-a îmbrăcat cu hainele lui împărătești, s-a așezat pe tron și a ținut oamenilor un discurs. ²²Oamenii au strigat: „Aceasta este vocea unui zeu, nu a unui om!” ²³Imediat, un înger al Domnului l-a lovit pe Irod pentru că acesta primise laudele pentru el, în loc să-I dea lauda lui Dumnezeu. El a murit mâncat de viermi.

them by itself. After they went through the gate and walked about a block, the angel suddenly left.

¹¹Peter realized then what had happened. He thought, “Now I know that the Lord really sent his angel to me. He rescued me from Herod and from all the bad things the Jewish leaders were planning to do to me.”

¹²When Peter realized this, he went to the home of Mary, the mother of John, who was also called Mark. Many people were gathered there and were praying. ¹³Peter knocked on the outside door. A servant girl named Rhoda came to answer it. ¹⁴She recognized Peter’s voice, and she was very happy. She even forgot to open the door. She ran inside and told the group, “Peter is at the door!” ¹⁵The believers said to her, “You are crazy!” But she continued to say that it was true. So they said, “It must be Peter’s angel.”

¹⁶But Peter continued to knock. When the believers opened the door, they saw him. They were amazed. ¹⁷Peter made a sign with his hand to tell them to be quiet. He explained to them how the Lord led him out of the jail. He said, “Tell James and the other brothers what happened.” Then he left and went to another place.

¹⁸The next day the soldiers were very upset. They wondered what happened to Peter. ¹⁹Herod looked everywhere for him but could not find him. So he questioned the guards and then ordered that they be killed.

The Death of Herod Agrippa

Later, Herod* moved from Judea. He went to the city of Caesarea and stayed there a while. ²⁰Herod was very angry with the people from the cities of Tyre and Sidon. But these cities needed food from his country, so a group of them came to ask him for peace. They were able to get Blastus, the king’s personal servant, on their side.

²¹Herod decided a day to meet with them. On that day he was wearing a beautiful royal robe. He sat on his throne and made a speech to the people. ²²The people shouted, “This is the voice of a god, not a man!” ²³Herod did not give the glory* to God. So an angel of the Lord caused him to get sick. He was eaten by worms inside him, and he died.

²⁴Dar Cuvântul lui Dumnezeu ajungea la tot mai mulți oameni și din ce în ce mai mulți se alăturau grupului de credincioși.

²⁵Barnaba și Saul și-au terminat lucrarea la Ierusalim și s-au întors în Antiohia. L-au luat cu ei și pe Ioan, zis și Marcu.

Barnaba și Saul în prima călătorie misionară

13¹În Biserica din Antiohia erau câțiva profeți* și învățători: Barnaba, Simeon (numit și Niger), Luciu din Cirena, Manaen (care fusese crescut împreună cu guvernatorul Irod*) și Saul. ²Pe când ei I se închinau Domnului și posteau, Duhul Sfânt* le-a spus: „Puneți-Mi deoparte pe Barnaba și pe Saul, căci pe ei i-am chemat la o lucrare deosebită.“

³După ce profeții și învățătorii au postit și s-au rugat, ei și-au pus mâinile peste Barnaba și peste Saul; apoi i-au trimis la drum.

Barnaba și Saul în Cipru

⁴Trimiși de Duhul Sfânt,* Barnaba și Saul au plecat la Seleucia, iar de acolo au mers cu corabia până în Cipru. ⁵Când au ajuns în Salamina, ei au predicat Cuvântul lui Dumnezeu în sinagogile* iudeilor. Ioan era cu ei și îi ajuta.

⁶Ei au străbătut toată insula, până au ajuns la Pafos. Acolo au întâlnit un iudeu, pe nume Bar-Isus, care era vrăjitor și profet fals*. ⁷Bar-Isus era un apropiat al proconsulului Sergius Paulus care era un bărbat inteligent. Sergius Paulus a trimis după Barnaba și Saul, dorind să audă Cuvântul lui Dumnezeu. ⁸Dar Elima vrăjitorul încerca să-i oprească. (Elima înseamnă „vrăjitorul“ în limba aramaică.) El încerca să-l întoarcă pe proconsul de la credință. ⁹Atunci Saul, care se numea și Pavel, fiind plin de Duhul Sfânt, s-a uitat drept la Elima ¹⁰și i-a spus: „Ești un om plin de viclenie și de tot felul de șiretlicuri rele! Ești fiul Diavolului și dușman a tot ce este bun! Când vei înceta oare să strâmbi căile drepte ale Domnului? ¹¹Iată! Mâna Domnului te va atinge acum: vei fi orb pentru o vreme și nu vei mai vedea lumina soarelui.“

Chiar atunci pentru Elima totul s-a transformat într-un întuneric gros. El băjbăia căutând pe cineva care să-l ducă de mână. ¹²Când a văzut proconsulul ce se

²⁴The message* of God was spreading, reaching more and more people.

²⁵After Barnabas and Saul finished their work in Jerusalem, they returned to Antioch, taking John Mark with them.

Barnabas and Saul Given a Special Work

13¹In the church* at Antioch there were some prophets* and teachers. They were: Barnabas, Simeon (also called Niger), Lucius (from the city of Cyrene), Manaen (who had grown up with King Herod¹), and Saul. ²These men were all serving the Lord and fasting* when the Holy Spirit* said to them, “Appoint Barnabas and Saul to do a special work for me. They are the ones I have chosen to do it.”

³So the church fasted and prayed. They laid their hands on² Barnabas and Saul and sent them out.

Barnabas and Saul in Cyprus

⁴Barnabas and Saul were sent out by the Holy Spirit.* They went to the city of Seleucia. Then they sailed from there to the island of Cyprus. ⁵When Barnabas and Saul came to the city of Salamis, they told the message* of God in the Jewish synagogues.* (John Mark was with them to help.)

⁶They went across the whole island to the city of Paphos. There they met a Jewish man named Barjesus who did magic. He was a false prophet.* ⁷He always stayed close to Sergius Paulus, the governor. Sergius Paulus was a wise man. He invited Barnabas and Saul to come visit him, because he wanted to hear the message of God. ⁸But Elymas, the magician, (Elymas is another name for Barjesus) spoke against them, trying to stop the governor from believing in Jesus. ⁹But Saul (also known as Paul), filled with the Holy Spirit, looked hard at Elymas ¹⁰and said, “You son of the devil! You are an enemy of everything that is right, full of lies and all kinds of evil tricks. You are always trying to change the Lord’s truths into lies. ¹¹Now the Lord will touch you and you will be blind. For a time you will not be able to see anything—not even the light from the sun.”

Then everything became dark for Elymas. He walked around lost. He was trying to find someone to lead him by the hand. ¹²When the

¹ 13:1 *King Herod* Literally, “Herod the tetrarch.” See “Herod Agrippa I” in the Word List. ² 13:3 *laid their hands on* This act was a way of asking God to bless people in a special way—here, to give them power for a special work.

întâmplase, a fost uimit de învățătura despre Domnul și a crezut.

Pavel și Barnaba pleacă din Cipru

¹³Pavel și cei care îl însoțeau au pornit cu corabia din Pafos și au mers până la Perga, în Pamfilia. Dar Ioan s-a despărțit de ei și s-a întors la Ierusalim. ¹⁴Din Perga, ei și-au continuat călătoria și au ajuns în Antiohia din Pisidia. Într-o zi de sabbat*, Pavel și Barnaba au intrat în sinagogă* și s-au așezat. ¹⁵După ce s-a citit din Lege și din Profeți, conducătorii sinagogii au trimis pe cineva să le spună: „Fraților, dacă aveți ceva de spus care să-i ajute pe oameni, vă rugăm să ne vorbiți!”

¹⁶Atunci Pavel s-a ridicat, a făcut un semn cu mâna și a spus: „Frați iudei și voi, cei din alte popoare care vă închinați lui Dumnezeu, ascultați-mă! ¹⁷Dumnezeul lui Israel i-a ales pe strămoșii noștri. El a făcut din poporul nostru un mare popor cât timp au locuit ca străini în Egipt. Apoi, cu multă putere i-a scos afară din acea țară. ¹⁸Dumnezeu a fost răbdător cu ei timp de aproape patruzeci de ani cât au stat în pustie. ¹⁹Apoi, după ce a nimicit șapte popoare din țara Canaan, El le-a dat acest pământ ca moștenire.

²⁰După aceea, timp de aproape patru sute cincizeci de ani, Dumnezeu a dat poporului nostru judecători care i-au condus până în vremea profetului* Samuel. ²¹Apoi, poporul a cerut un împărat, iar Dumnezeu li l-a dat pe Saul, fiul lui Chiș, din familia lui Beniamin. Saul a domnit timp de patruzeci de ani. ²²După ce l-a înlăturat pe Saul, Dumnezeu l-a făcut pe David împăratul lor. Despre David, Dumnezeu a mărturisit astfel: «Am găsit în David, fiul lui Iese, un om după inima Mea. El va face tot ceea ce vreau Eu să facă.» ²³Așa cum a promis, dintre urmașii lui David, Dumnezeu le-a ridicat evreilor un Mântuitor, pe Isus. ²⁴Înainte de venirea lui Isus, Ioan predicase deja întregului popor al lui Israel despre nevoia fiecăruia dintre ei de a se întoarce de la păcat spre Dumnezeu și a fi botezat*. ²⁵Când se apropia de sfârșitul lucrării sale, Ioan a spus: «Cine credeți voi că sunt eu? Eu nu sunt Cristosul.* Dar El vine după mine și eu nu merit nici măcar să-I dezleg sandalele.»

²⁶Fraților, fii ai familiei lui Avraam, și voi, neevrei care vă închinați lui Dumnezeu! Nouă ne-a fost trimisă această

governor saw this, he believed. He was amazed at the teaching about the Lord.

Paul and Barnabas Go to Antioch in Pisidia

¹³Paul and the people with him sailed away from Paphos. They came to Perga, a city in Pamphylia. There John Mark left them and returned to Jerusalem. ¹⁴They continued their trip from Perga and went to Antioch, a city near Pisidia.

On the Sabbath* day they went into the Jewish synagogue* and sat down. ¹⁵The law of Moses* and the writings of the prophets* were read. Then the leaders of the synagogue sent a message to Paul and Barnabas: “Brothers, if you have something to say that will help the people here, please speak.”

¹⁶Paul stood up, raised his hand to get their attention, and said, “My Jewish brothers and you other people who also worship the true God, please listen to me! ¹⁷The God of Israel* chose our ancestors. And during the time our people lived in Egypt as foreigners, he made them great. Then he brought them out of that country with great power. ¹⁸And he was patient with them for 40 years in the desert. ¹⁹God destroyed seven nations in the land of Canaan and gave their land to his people. ²⁰All this happened in about 450 years.

“After this, God gave our people judges until the time of Samuel* the prophet. ²¹Then the people asked for a king. God gave them Saul, the son of Kish. Saul was from the tribe of Benjamin. He was king for 40 years. ²²After God took Saul away, God made David* their king. This is what God said about David: ‘David, the son of Jesse, is the kind of person who does what pleases me. He will do everything I want him to do.’

²³“As he promised, God has brought one of David’s descendants to Israel to be their Savior. That descendant is Jesus. ²⁴Before he came, John* told all the Jewish people what they should do. He told them to be baptized* to show they wanted to change their lives. ²⁵When John was finishing his work, he said, ‘Who do you think I am? I am not the Christ.* He is coming later, and I am not worthy to be the slave who unties his sandals.’

²⁶“My brothers, sons in the family of Abraham,* and you non-Jews who also worship the true God, listen! The news about this salvation

veste a mântuirii. ²⁷Oamenii din Ierusalim și conducătorii lor nu L-au recunoscut pe Isus și L-au condamnat, împlinind astfel cuvintele profeților* care sunt citite în fiecare zi de sabat. ²⁸Deși nu L-au putut acuza pe Isus de nici un lucru care să merite pedeapsa cu moartea, ei i-au cerut lui Pilat să fie omorât. ²⁹După ce au împlinit tot ceea ce fusese scris despre El, ei L-au dat jos de pe cruce și L-au pus într-un mormânt. ³⁰Dar Dumnezeu L-a înviat dintre cei morți. ³¹Apoi, timp de mai multe zile, Isus S-a arătat celor care călătoriseră împreună cu El din Galileea până la Ierusalim. Ei sunt acum martorii Lui înaintea oamenilor. ³²Noi vă aducem deci Vestea Bună despre promisiunea pe care a făcut-o Dumnezeu strămoșilor noștri. ³³Noi suntem fiii lor. Iar Dumnezeu Și-a împlinit promisiunea pe care ne-a făcut-o, prin învierea lui Isus. Acest lucru este scris în Psalmul 2:

«Tu ești Fiul Meu; astăzi Te-am născut.»
Psalmul 2.7

³⁴Dumnezeu L-a înviat pe Isus, iar despre faptul că El nu Se va mai întoarce niciodată să putrezească în mormânt, Dumnezeu a spus:

«Vă voi da lucrurile sfinte,
vrednice de încredere,
care i-au fost promise lui David.»
Isaia 55.3

³⁵Și în alt loc Dumnezeu spune:

«Nu vei îngădui ca Sfântul Tău
să putrezească în mormânt.»
Psalmul 16.10

³⁶David a făcut voia lui Dumnezeu în timpul vieții sale, apoi a murit. El a fost îngropat împreună cu strămoșii lui și trupul lui a putrezit în mormânt. ³⁷Dar Cel pe care Dumnezeu L-a înviat nu a putrezit. ³⁸⁻³⁹Să știți deci, fraților, că prin El vă este vestită iertarea păcatelor. Și toți cei care cred în El vor fi eliberați de toate lucrurile de care nu vă putea elibera Legea lui Moise. ⁴⁰Aveți deci grijă să nu vi se întâmple ceea ce au scris profeții:

⁴¹«Uitați-vă, batjocoritorilor!
Minunați-vă și pieriți,
căci în aceste zile fac ceva ce voi

has been sent to us. ²⁷The Jews living in Jerusalem and their leaders did not realize that Jesus was the Savior. The words the prophets wrote about him were read every Sabbath day, but they did not understand. They condemned Jesus. When they did this, they made the words of the prophets come true. ²⁸They could not find any real reason why Jesus should die, but they asked Pilate to kill him.

²⁹“These Jews did all the bad things that the Scriptures* said would happen to Jesus. Then they took Jesus down from the cross and put him in a tomb.* ³⁰But God raised him up from death! ³¹After this, for many days, those who had gone with Jesus from Galilee to Jerusalem saw him. They are now his witnesses to our people.

³²“We tell you the Good News* about the promise God made to our ancestors. ³³We are their descendants, and God has made this promise come true for us. God did this by raising Jesus from death. We also read about this in Psalm 2:

‘You are my Son.
Today I have become your Father.’ *Psalm 2:7*

³⁴God raised Jesus from death. Jesus will never go back to the grave and become dust. So God said,

‘I will give you the true and holy promises that
I made to David.’ *Isaiah 55:3*

³⁵But in another Psalm it says,

‘You will not let your Holy One rot
in the grave.’ *Psalm 16:10*

³⁶David did God’s will during the time he lived. Then he died and was buried like all his ancestors. And his body did rot in the grave! ³⁷But the one God raised from death did not rot in the grave. ³⁸⁻³⁹Brothers, understand what we are telling you. You can have forgiveness of your sins through this Jesus. The law of Moses could not free you from your sins. But you can be made right with God if you believe in Jesus. ⁴⁰So be careful! Don’t let what the prophets said happen to you:

⁴¹‘Listen, you people who doubt!
You can wonder, but then go away and die,
because during your time,
I will do something that you will not believe.

nu veți crede niciodată,
nici dacă v-ar spune cineva.»⁴²

Habacuc 1.5

⁴²Pavel și Barnaba se pregăteau să plece, dar oamenii i-au rugat să le mai spună despre aceste lucruri și în sabatul următor. ⁴³Când oamenii au plecat de la sinagogă, mulți dintre iudei și dintre cei convertiți la iudaism care se închinau lui Dumnezeu i-au urmat pe Pavel și pe Barnaba. Aceștia le-au vorbit și i-au îndemnat să aibă încredere în continuare în harul lui Dumnezeu.

⁴⁴În următoarea zi de sabat, aproape toată cetatea s-a adunat să asculte Cuvântul lui Dumnezeu. ⁴⁵Când au văzut iudeii mulțimile de oameni, au fost cuprinși de invidie. Ei spuneau vorbe rele și contraziceau ceea ce spunea Pavel. ⁴⁶Dar Pavel și Barnaba au vorbit cu îndrăzneală: „Cuvântul lui Dumnezeu trebuia să vă fie vestit întâi vouă. Dar cum voi respingeți acest mesaj și vă considerați nedemni de viața eternă, ne întoarcem acum către neevrei. ⁴⁷Căci iată ce ne-a spus Domnul:

«Te-am făcut o lumină pentru neevrei,
ca să poți duce mântuirea
la toți oamenii, până la marginile
pământului.»⁴⁸ *Isaia 49.6*

⁴⁸Când au auzit neevreii aceste cuvinte, s-au bucurat și au preamărit Cuvântul Domnului. Mulți dintre ei l-au crezut. Aceștia fuseseră aleși să aibă viața eternă.

⁴⁹Mesajul lui Dumnezeu a fost vestit în tot ținutul. ⁵⁰Iudeii au întărâtat femeile religioase influente și bărbații de frunte ai cetății și au început să-i persecute pe Pavel și Barnaba până i-au alungat din ținutul lor. ⁵¹Pavel și Barnaba și-au scuturat praful de pe picioare și au plecat spre Iconia. ⁵²Dar ucenicii lui Isus din Antiohia erau plini de bucurie și de Duhul Sfânt*.

Pavel și Barnaba în Iconia

14¹La fel ca și în celelalte cetăți, când au ajuns în Iconia, Pavel și Barnaba s-au dus în sinagoga* iudeilor. Ei au vorbit celor prezenți în așa fel încât un mare număr de oameni, atât iudei, cât și greci, au crezut. ²Dar aceia dintre evrei care n-au crezut i-au stârnit pe neevrei și i-au întors

You will not believe it,
even if someone explains it to you!”

Habakkuk 1:5

⁴²As Paul and Barnabas were leaving the synagogue, the people asked them to come again on the next Sabbath day and tell them more about these things. ⁴³After the meeting, many of the people followed Paul and Barnabas, including many Jews and those who had changed their religion to worship the true God like Jews. Paul and Barnabas encouraged them to continue trusting in God’s grace.*

⁴⁴On the next Sabbath day, almost all the people in the city came together to hear the word of the Lord. ⁴⁵When the Jews there saw all these people, they became very jealous. Shouting insults, they argued against everything Paul said. ⁴⁶But Paul and Barnabas spoke very boldly. They said, “We had to tell God’s message* to you Jews first, but you refuse to listen. You have made it clear that you are not worthy of having eternal life. So we will now go to those who are not Jews. ⁴⁷This is what the Lord told us to do:

‘I have made you a light for other nations,
to show the way of salvation
to people all over the world.’” *Isaiah 49:6*

⁴⁸When the non-Jewish people heard Paul say this, they were happy. They gave honor to the message of the Lord, and many of them believed it. These were the ones chosen to have eternal life.

⁴⁹And so the message of the Lord was being told throughout the whole country. ⁵⁰But the Jews there caused some of the important religious women and the leaders of the city to be angry and turn against Paul and Barnabas and throw them out of town. ⁵¹So Paul and Barnabas shook the dust off their feet.¹ Then they went to the city of Iconium. ⁵²But the Lord’s followers in Antioch were happy and filled with the Holy Spirit.*

Paul and Barnabas in Iconium

14¹Paul and Barnabas went to the city of Iconium and entered the Jewish synagogue.* (This is what they did in every city.) They spoke to the people there. They spoke so well that many Jews and Greeks believed what they said. ²But some of the Jews did not believe. They said

¹ 13:51 *shook the dust off their feet* A warning. It showed they were finished talking to these people.

împotriva fraților lor. ³Pavel și Barnaba au stat acolo mult timp și au vorbit pentru Domnul cu îndrăzneală. Ei au vorbit despre harul lui Dumnezeu, iar El a dovedit că mărturia lor era adevărată, ajutându-i să facă semne și minuni*. ⁴Oamenii din Iconia erau împărțiți: unii erau de partea iudeilor, iar alții de partea celor doi apostoli*.

⁵Unii dintre neevrei și niște iudei, împreună cu autoritățile cetății, s-au înțeles să-i batjocorească și să-i ucidă cu pietre pe Pavel și Barnaba. ⁶Dar ei au aflat și au fugit în Licaonia, în cetățile Listra și Derbe și în împrejurimile acestora. ⁷Acolo ei au continuat să spună Vestea Bună*.

Pavel în Listra și Derbe

⁸În Listra era un om cu picioarele paralizate. El se născuse infirm și nu umblase niciodată. ⁹Acest om l-a auzit pe Pavel vorbind. Pavel s-a uitat drept la el și a văzut că el avea credință, astfel că Dumnezeu îl putea vindeca. ¹⁰Atunci Pavel a spus cu voce tare: „Ridică-te și stai drept în picioare!” Omul a sărit în picioare și a început să meargă. ¹¹Când au văzut oamenii ce făcuse Pavel, au strigat în limba licaoneană: „Zei! au luat trup de oameni și au coborât la noi!” ¹²Pe Barnaba îl numeau „Zeus”, iar pe Pavel „Hermes”*, pentru că el era cel ce vorbea de obicei. ¹³Templul lui Zeus era în apropierea cetății. Preotul de acolo a adus la porțile cetății tauri și coroane de flori. El și mulțimea aceea de oameni vroiau să le aducă jertfe lui Pavel și lui Barnaba.

¹⁴Când au auzit Pavel și Barnaba lucrul acesta, de supărare și-au rupt hainele de pe ei. Ei au alergat în mijlocul mulțimii, strigând: ¹⁵„Oamenilor, de ce faceți lucrul acesta? Suntem doar oameni ca și voi. Noi suntem aici pentru a vă aduce Vestea Bună*, pentru a vă întoarce de la lucruri fără rost la Dumnezeul cel viu care a făcut cerul, pământul și mările cu tot ce este în ele. ¹⁶În trecut, El a lăsat toate popoarele să-și urmeze propriul drum. ¹⁷Dar Dumnezeu a făcut lucruri bune care să vă mărturisească despre El: El v-a trimis ploi din cer și recolte la timpul potrivit, vă dă hrana din abundență și

things that caused the non-Jewish people to be angry and turn against the Lord’s followers.

³So Paul and Barnabas stayed in Iconium a long time, and they spoke bravely for the Lord. They told the people about God’s grace.* The Lord proved that what they said was true by causing miraculous signs* and wonders* to be done through them. ⁴But some of the people in the city agreed with the Jews who did not believe Paul and Barnabas. Others followed the apostles. So the city was divided.

⁵Some of the Jews there, as well as their leaders and some of the non-Jewish people, were determined to hurt Paul and Barnabas. They wanted to stone them to death. ⁶When Paul and Barnabas learned about this, they left the city. They went to Lystra and Derbe, cities in Lycaonia, and to the surrounding areas. ⁷They told the Good News* there too.

Paul in Lystra and Derbe

⁸In Lystra there was a man who had something wrong with his feet. He had been born crippled and had never walked. ⁹He was sitting and listening to Paul speak. Paul looked straight at him and saw that the man believed God could heal him. ¹⁰So Paul shouted, “Stand up on your feet!” The man jumped up and began walking around.

¹¹When the people saw what Paul did, they shouted in their own Lycaonian language. They said, “The gods have come down to us in the form of humans!” ¹²The people began to call Barnabas “Zeus,*” and they called Paul “Hermes,*” because he was the main speaker. ¹³The temple of Zeus was near the city. The priest of this temple brought some bulls and flowers to the city gates. The priest and the people wanted to offer a sacrifice to Paul and Barnabas.

¹⁴But when the apostles,* Barnabas and Paul, understood what the people were doing, they tore their own clothes.¹ Then they ran in among the people and shouted to them: ¹⁵“Men, why are you doing this? We are not gods. We are human just like you. We came to tell you the Good News.* We are telling you to turn away from these worthless things. Turn to the true living God, the one who made the sky, the earth, the sea, and everything that is in them.

¹⁶In the past, God let all the nations do what they wanted. ¹⁷But God was always there doing the good things that prove he is real. He gives you rain from heaven and good harvests at the right

¹14:14 tore ... clothes This showed they were very upset.

vă umple inimile de bucurie.“ ¹⁸Dar chiar și după ce au spus aceste lucruri, Pavel și Barnaba cu greu i-au putut opri pe oameni să le aducă jertfe.

¹⁹Apoi au venit niște iudei din Antiohia și din Iconia și au convins mulțimile să treacă de partea lor. Ei au aruncat cu pietre în Pavel, apoi l-au târât afară din cetate, crezând că murise. ²⁰Când s-au strâns ucenicii în jurul lui, el s-a ridicat și a intrat în cetate. A doua zi, Pavel a plecat la Derbe împreună cu Barnaba.

Întoarcerea în Antiohia din Siria

²¹Și în această cetate ei au spus oamenilor Vestea Bună* și au făcut mulți ucenici. Apoi s-au întors la Listra, la Iconia și la Antiohia. ²²Acolo ei i-au întărit pe ucenicii lui Isus și i-au încurajat să rămână statornici în credință, spunând: „În Împărăția lui Dumnezeu trebuie să intrăm prin multe necazuri.“ ²³Pavel și Barnaba au numit conducători în fiecare biserică. Cu rugăciune și post i-au încredințat Domnului în care crezuseră.

²⁴Pavel și Barnaba au trecut prin ținutul Pisidia și au ajuns în ținutul Pamfilia. ²⁵Ei au vestit Cuvântul lui Dumnezeu în Perga, apoi au plecat spre Atalia. ²⁶Din Atalia au mers cu corabia până în Antiohia, de unde fuseseră încredințați harului lui Dumnezeu pentru lucrarea pe care acum o terminaseră.

²⁷Când au ajuns în Antiohia, Pavel și Barnaba au strâns biserica la un loc și le-au povestit credincioșilor tot ceea ce făcuse Dumnezeu cu ei și le-au spus cum Dumnezeu a deschis ușa pentru ca și neevreii să poată crede. ²⁸Pavel și Barnaba au rămas mult timp acolo cu ucenicii lui Isus.

Adunarea din Ierusalim

15 ¹Câțiva oameni din Iudeea au venit în Antiohia. Ei îi învățau pe frații neevreii în felul următor: „Nu puteți fi mântuiți dacă nu sunteți circumciși, după cum ne-a învățat Moise.“ ²Pavel și Barnaba au fost într-un dezacord puternic cu ei și s-au contrazis îndelung cu acești oameni. Atunci grupul a hotărât să-i trimită pe Pavel, Barnaba și alți câțiva oameni la apostolii* și

times. He gives you plenty of food and fills your hearts with joy.”

¹⁸Even after saying all this, Paul and Barnabas still could hardly stop the people from offering sacrifices to them.

¹⁹Then some Jews came from Antioch and Iconium and persuaded the people to turn against Paul. So they threw stones at him and dragged him out of the town. They thought they had killed him. ²⁰But when the followers of Jesus gathered around him, he got up and went back into the town. The next day he and Barnabas left and went to the city of Derbe.

The Return to Antioch in Syria

²¹They told the Good News* in the city of Derbe too, and many people became followers of Jesus. Then Paul and Barnabas returned to the cities of Lystra, Iconium, and Antioch. ²²In those cities they strengthened the commitment of the followers and encouraged them to continue in the faith. They told them, “We must suffer many things on our way into God’s kingdom.” ²³They also chose elders* for each church* and stopped eating for a period of time to pray for them. These elders were men who had put their trust in the Lord Jesus, so Paul and Barnabas put them in his care.

²⁴Paul and Barnabas went through the country of Pisidia. Then they came to the country of Pamphylia. ²⁵They told people the message* of God in the city of Perga, and then they went down to the city of Attalia. ²⁶And from there they sailed away to Antioch in Syria. This is the city where the believers had put them into God’s care and sent them to do this work. Now they had finished it.

²⁷When they arrived, they gathered the church together and told them about all that God had done with them. They said, “God opened a door so that the non-Jewish people could also believe!” ²⁸And they stayed there a long time with the Lord’s followers.

The Meeting at Jerusalem

15 ¹Then some men came to Antioch from Judea and began teaching the non-Jewish believers: “You cannot be saved if you are not circumcised* as Moses* taught us.” ²Paul and Barnabas were against this teaching and argued with these men about it. So the group decided to send

conducătorii bisericii din Ierusalim, pentru a-i întreba despre acest conflict.

³Biserica i-a ajutat să plece în călătoria lor. Ei au trecut prin Fenicia și Samaria și le-au povestit celor de acolo cum și neevreii s-au întors la Domnul. Această veste i-a umplut de bucurie pe frați. ⁴Când Pavel, Barnaba și ceilalți au ajuns în Ierusalim, ei au fost primiți de biserică, de apostoli și de conducătorii bisericii. Apoi le-au povestit acestora tot ce făcuse Dumnezeu cu ei. ⁵Câțiva credincioși care fuseseră farisei*, s-au ridicat și au spus: „Neevreii trebuie să fie circumciși și trebuie să li se ceară să respecte Legea lui Moise.“

⁶Apostolii și conducătorii bisericii s-au strâns laolaltă pentru a discuta despre această problemă. ⁷După o lungă discuție, Petru s-a ridicat în picioare și le-a spus: „Fraților, știți că în zilele de la început, Dumnezeu m-a ales pe mine dintre voi, să le spun neevreilor Vestea Bună*. Ei au auzit și au crezut mesajul lui Dumnezeu. ⁸Iar Dumnezeu, care cunoaște inimile oamenilor, a arătat că i-a primit și pe ei, dându-le Duhul Sfânt,* ca și nouă. ⁹El nu a făcut nici o deosebire între ei și noi. Dumnezeu le-a curățat inimile prin credință. ¹⁰Atunci de ce Îl provocați pe Dumnezeu? De ce puneți pe umerii ucenicilor neevrei un jug pe care nici noi, nici strămoșii noștri nu l-am putut duce? ¹¹Credem că noi suntem mântuiți prin harul Domnului Isus și că tot astfel vor fi și ei mântuiți.“

¹²Tot grupul a tăcut și îi asculta pe Pavel și Barnaba care povesteau despre toate semnele și minunile* pe care le făcuse Dumnezeu prin ei în mijlocul neevreilor. ¹³Când au terminat ei de vorbit, Iacov a spus: „Fraților, ascultați-mă! ¹⁴Simon ne-a povestit cum Și-a arătat Dumnezeu dragostea pentru neevrei, primindu-i și pe ei pentru a deveni poporul Lui. ¹⁵De asemenea, cuvintele profetilor* spun același lucru. Este scris:

¹⁶«După aceea, Mă voi întoarce
și voi reclădi cortul lui David
care căzuse.
Voi rezidi dărâmurile lui
și îl voi înălța.

Paul, Barnabas, and some others to Jerusalem to talk more about this with the apostles* and elders.*

³The church* helped them get ready to leave on their trip. The men went through the countries of Phoenicia and Samaria, where they told all about how the non-Jewish people had turned to the true God. This made all the believers very happy. ⁴When the men arrived in Jerusalem, the apostles, the elders, and the whole church welcomed them. Paul, Barnabas, and the others told about all that God had done with them. ⁵Some of the believers in Jerusalem had belonged to the Pharisees.* They stood up and said, “The non-Jewish believers must be circumcised. We must tell them to obey the law of Moses!”

⁶Then the apostles and the elders gathered to study this problem. ⁷After a long debate, Peter stood up and said to them, “My brothers, I am sure you remember what happened in the early days. God chose me from among you to tell the Good News* to those who are not Jewish. It was from me that they heard the Good News and believed. ⁸God knows everyone, even their thoughts, and he accepted these non-Jewish people. He showed this to us by giving them the Holy Spirit* the same as he did to us. ⁹To God, those people are not different from us. When they believed, God made their hearts pure. ¹⁰So now, why are you putting a heavy burden¹ around the necks of the non-Jewish followers? Are you trying to make God angry? We and our fathers* were not able to carry that burden. ¹¹No, we believe that we and these people will be saved the same way—by the grace* of the Lord Jesus.”

¹²Then the whole group became quiet. They listened while Paul and Barnabas told about all the miraculous signs* and wonders* that God had done through them among the non-Jewish people. ¹³When they finished speaking, James said, “My brothers, listen to me. ¹⁴Simon Peter has told us how God showed his love for the non-Jewish people. For the first time God accepted them and made them his people. ¹⁵The words of the prophets* agree with this too:

¹⁶‘I will return after this.
I will build David’s* house again.
It has fallen down.
I will build again the parts of his house that
have been pulled down.
I will make his house new.

¹ 15:10 *burden* The Jewish law. Some of the Jews tried to make the non-Jewish believers follow this law.

¹⁷ Atunci și ceilalți oameni
 Îl vor căuta pe Domnul—toți neevreii
 care sunt, de asemenea, ai Mei.
 Așa spune Domnul,
 care face toate aceste lucruri
Amos 9.11–12

¹⁸ care Îi sunt cunoscute de la începutul
 timpului.»

¹⁹De aceea, eu sunt de părere să nu
 adăugăm alte poveri pentru neevreii care
 s-au întors la Dumnezeu. ²⁰Ci, mai degra-
 bă, să le scriem o scrisoare pentru a le
 spune de ce anume să se ferească: de hrana
 oferită idolilor, de imoralitate sexuală, de a
 mânca animale sugrumate sau sânge.
²¹Căci încă din vechime sunt în fiecare
 cetate oameni care predică Legea lui
 Moise. Aceasta este citită în sinagogi în
 fiecare zi de sabat*.”

Scrisoarea către credincioșii neevrei

²²Atunci apostolii* și conducătorii biseri-
 cii, împreună cu întreaga biserică, au hotărât
 să aleagă câțiva bărbați din grupul lor și să-i
 trimită la Antiohia împreună cu Pavel și
 Barnaba. Ei i-au ales pe Iuda, zis și
 Barsaba, și pe Sila. Ei erau conducători
 printre frații din Ierusalim. ²³Cu ei grupul a
 trimis următoarea scrisoare:

„Apostolii și conducătorii, frații voștri,
 trimit salutări fraților neevrei
 din Antiohia, din Siria și din Cilicia.

²⁴Am auzit că unii oameni din
 grupul nostru au venit la voi și v-au
 tulburat și v-au neliniștit cu cuvintele
 lor. Nu noi le-am spus să facă acest
 lucru. ²⁵De aceea, am fost cu toții de
 acord să alegem câțiva bărbați și să-i
 trimitem la voi împreună cu dragii noș-
 tri Barnaba și Pavel. ²⁶Pavel și
 Barnaba sunt oameni care și-au dedicat
 viața slujirii Domnului nostru Isus
 Cristos. ²⁷Împreună cu ei, îi trimitem
 pe Iuda și pe Sila. Ei vă vor spune

¹⁷ Then the rest of the world will look
 for the Lord God—
 all those of other nations who are
 my people too.
 The Lord said this.
 And he is the one who does all these things.
Amos 9:11–12

¹⁸ All this has been known
 from the beginning of time.’

¹⁹“So I think we should not bother those who
 have turned to God from among the non-Jews.
²⁰Instead, we should write a letter to them and
 tell them:

Don’t eat food that has been given to idols.*
 (This makes the food unclean.)
 Don’t commit any kind of sexual sin.
 Don’t eat meat from animals that have been
 strangled or any meat that still has the
 blood in it.

²¹They should not do any of these things, because
 there are still men in every city who teach the law of
 Moses. The words of Moses have been read in the
 synagogue* every Sabbath* day for many years.”

The Letter to the Non-Jewish Believers

²²The apostles,* the elders,* and the whole
 church* wanted to send some men with Paul and
 Barnabas to Antioch. The group decided to
 choose some of their own men. They chose Judas
 (also called Barsabbas) and Silas, men who were
 respected by the believers.* ²³The group sent the
 letter with these men. The letter said:

From the apostles and elders, your brothers.
 To all the non-Jewish brothers in the city of
 Antioch and in the countries of Syria and
 Cilicia.

Dear Brothers:

²⁴We have heard that some men have
 come to you from our group. What they said
 troubled and upset you. But we did not tell
 them to do this. ²⁵We have all agreed to
 choose some men and send them to you.
 They will be with our dear friends, Barnabas
 and Paul. ²⁶Barnabas and Paul have given
 their lives to serve our Lord Jesus Christ.
²⁷So we have sent Judas and Silas with them.

aceleași lucruri prin viu grai. ²⁸Duhul Sfânt* și noi credem că este bine să nu vă împovăram cu alte lucruri decât acestea, care sunt necesare:

²⁹Nu mâncați din hrana jertfită idoliilor, nu mâncați sânge sau animale sugrumate și feriți-vă de desfrânare. Veți face bine dacă vă veți feri de aceste lucruri. Rămas bun.“

³⁰Barnaba, Pavel, Iuda și Sila au plecat din Ierusalim și au călătorit spre Antiohia. Ei au strâns laolaltă grupul de credincioși și le-au dat scrisoarea. ³¹Când au citit-o, ei au fost bucuroși și s-au simțit încurajați. ³²Iuda și Sila erau amândoi profeți. Ei le-au vorbit mult timp fraților, le-au spus multe lucruri pentru a-i încuraja și a le întări credința. ³³După ce au petrecut un timp acolo, Iuda și Sila s-au întors la cei care îi trimiseseră. Frații le-au urat să se întoarcă în pace. ^[34]

³⁵Pavel și Barnaba au rămas în Antiohia. Ei, alături de mulți alții, le spuneau oamenilor Vestea Bună* și îi învățau Cuvântul Domnului.

Pavel se desparte de Barnaba

³⁶Câteva zile mai târziu, Pavel i-a spus lui Barnaba: „Să ne întoarcem și să-i vizităm pe cei cărora le-am vestit Cuvântul Domnului, ca să vedem ce mai fac.“

³⁷Barnaba vroia să-l ia cu ei și pe Ioan, numit și Marcu. ³⁸Dar Pavel a insistat să nu-l ia cu ei pe unul care îi părăsise în Pamfalia și care nu a mai participat alături de ei la lucrare. ³⁹Între Pavel și Barnaba s-a iscat o dispută pe această temă, iar în final cei doi s-au despărțit. Așa că Barnaba l-a luat pe Marcu și au plecat cu corabia la Cipru. ⁴⁰Pavel l-a ales pe Sila să meargă cu el, apoi a plecat, după ce frații l-au încredințat harului Domnului. ⁴¹Pavel a trecut prin Siria și prin Cilicia și a întărit bisericile de acolo.

Timotei pleacă cu Pavel și Sila

16 ¹Pavel a mers mai departe la Derbe și Listra. Acolo se afla un ucenic, numit Timotei. El era fiul unei evreice care

They will tell you the same things. ²⁸We agree with the Holy Spirit* that you should have no more burdens, except for these necessary things:

²⁹ Don't eat food that has been given to idols.* Don't eat meat from animals that have been strangled or any meat that still has the blood in it. Don't commit any kind of sexual sin.

If you stay away from these, you will do well. We say goodbye now.

³⁰So Paul, Barnabas, Judas, and Silas left Jerusalem and went to Antioch. There they gathered the group of believers together and gave them the letter. ³¹When the believers read it, they were happy. The letter comforted them. ³²Judas and Silas, who were also prophets,* said many things to encourage the believers and make them stronger in faith. ³³After Judas and Silas stayed there for a while, they left. They received a blessing of peace from the believers. Then they went back to those who had sent them. ^[34]

³⁵But Paul and Barnabas stayed in Antioch. They and many others taught the believers and told other people the Good News* about the Lord.

Paul and Barnabas Separate

³⁶A few days later, Paul said to Barnabas, “We should go back to all the towns where we told people the message* of the Lord. We should visit the brothers and sisters and see how they are doing.”

³⁷Barnabas wanted to bring John Mark with them too. ³⁸But on their first trip John Mark did not continue with them in the work. He had left them at Pamphylia. So Paul did not think it was a good idea to take him this time. ³⁹Paul and Barnabas had a big argument about this. It was so bad that they separated and went different ways. Barnabas sailed to Cyprus and took Mark with him.

⁴⁰Paul chose Silas to go with him. The believers* in Antioch put Paul into the Lord's care and sent him out. ⁴¹Paul and Silas went through the countries of Syria and Cilicia, helping the churches* grow stronger.

Timothy Goes With Paul and Silas

16 ¹Paul went to the city of Derbe and then to Lystra, where a follower of Jesus named Timothy lived. Timothy's mother was a Jewish

¹15.34 versetul 34 unele manuscrise grecești adaugă versetul 34: „Totuși Sila a hotărât să rămână acolo.”

¹15:34 Some Greek copies add verse 34: “... but Silas decided to remain there.”

era credincioasă, iar tatăl său era grec. ²Toți frații din Listra și din Iconia aveau de spus numai lucruri bune despre Timotei. ³Pavel ar fi vrut ca Timotei să călătorească împreună cu el. Dar iudeii din locurile acelea știau că tatăl lui Timotei era grec. Așa că Pavel l-a circumcis* pe Timotei, din cauza iudeilor. ⁴Pavel și tovarășii lui au trecut prin alte cetăți. Ei le duceau credincioșilor hotărârile luate de apostoli* și de conducătorii din Ierusalim și îi încurajau să le urmeze. ⁵Iar bisericile deveneau mai puternice în credință și creșteau în număr în fiecare zi.

Pavel este chemat să plece din Asia

⁶Pavel și cei care erau cu el au trecut prin ținuturile Frigia și Galatia. Duhul Sfânt* îi împiedicase să vestească Cuvântul în Asia. ⁷Pavel și Timotei au ajuns la marginea Misiei și se pregăteau să intre în Bitinia, dar Duhul lui Isus nu i-a lăsat. ⁸Atunci ei au trecut de Misia și s-au dus în Troa. ⁹În timpul nopții, Pavel a avut o viziune*. Un om din Macedonia stătea acolo și îl implora pe Pavel: „Treci marea și vino în Macedonia să ne ajuți!” ¹⁰După ce a avut Pavel viziunea, imediat ne-am pregătit să plecăm în Macedonia. Am înțeles că Dumnezeu ne chema să le spunem acestor oameni Vestea Bună.

Convertirea Lidiei

¹¹Am plecat cu corabia din Troa și am mers drept la Samotracia, iar în ziua următoare am mers la Neapolis. ¹²De acolo am plecat în Filipi, cetatea cea mai importantă din acea parte a Macedoniei. Filipi este o colonie romană. Am rămas în această cetate câteva zile.

¹³În ziua sabatului*, am ieșit afară pe poarta cetății, lângă un râu, unde credeam că este un loc de rugăciune. Ne-am așezat și am început să vorbim cu femeile care se adunaseră acolo. ¹⁴Printre ele, se afla o femeie numită Lidia, din cetatea Tiatira, care se ocupa cu vânzarea hainelor de purpură. Ea se închina lui Dumnezeu. Lidia asculta ceea ce spunea Pavel. Domnul i-a deschis inima și ea a crezut cele auzite. ¹⁵După ce a fost botezată* împreună cu toată casa ei, ea ne-a rugat: „Dacă mă considerați credincioasă Domnului, atunci veniți să stați în casa mea!” Și a insistat foarte mult să mergem.

believer, but his father was a Greek. ²The believers in the cities of Lystra and Iconium respected him and said good things about him. ³Paul wanted Timothy to travel with him, but all the Jews living in that area knew that his father was Greek. So Paul circumcised* Timothy to please the Jews.

⁴Then Paul and those with him traveled through other cities. They gave the believers the rules and decisions from the apostles* and elders* in Jerusalem. They told them to obey these rules. ⁵So the churches* were becoming stronger in the faith and were growing bigger every day.

Paul Is Called to Macedonia

⁶Paul and those with him went through the areas of Phrygia and Galatia because the Holy Spirit* did not allow them to tell the Good News* in the province of Asia.* ⁷When they reached the border of Mysia, they tried to go on into Bithynia, but the Spirit of Jesus did not let them go there. ⁸So they passed by Mysia and went to the city of Troas.

⁹That night Paul saw a vision.* In it, a man from Macedonia* came to Paul. The man stood there and begged, “Come across to Macedonia and help us.” ¹⁰After Paul had seen the vision, we¹ immediately prepared to leave for Macedonia. We understood that God had called us to tell the Good News to those people.

The Conversion of Lydia

¹¹We left Troas in a ship and sailed to the island of Samothrace. The next day we sailed to the city of Neapolis. ¹²Then we went to Philippi, a Roman colony and the leading city in that part of Macedonia.* We stayed there for a few days.

¹³On the Sabbath* day we went out the city gate to the river. There we thought we might find a special place for prayer. Some women had gathered there, so we sat down and talked with them. ¹⁴There was a woman there named Lydia from the city of Thyatira. Her job was selling purple cloth. She was a worshiper of the true God. Lydia was listening to Paul, and the Lord opened her heart to accept what Paul was saying. ¹⁵She and all the people living in her house were baptized.* Then she invited us into her home. She said, “If you think I am a true believer in the Lord Jesus, come stay in my house.” She persuaded us to stay with her.

¹ 16:10 we Luke, the writer, apparently went with Paul to Macedonia but did not leave Philippi with him. (See verse 40.) The first person pronoun occurs again in 20:5–21:18 and 27:1–28.

Temnicerul din Filipi

¹⁶Odată, când mergeam spre locul de rugăciune, ne-a ieșit în cale o tânără sclavă, care avea un duh prin care putea să prezică viitorul. Stăpânii ei câștigaseră foarte mulți bani din prezicerile ei. ¹⁷Ea s-a luat după Pavel și noi ceilalți, strigând: „Acești oameni sunt slujitorii Dumnezeului Celui Preaînalt. Ei vă vestesc modul în care puteți fi mântuiți!” ¹⁸Ea a făcut lucrul acesta mai multe zile, ceea ce l-a deranjat pe Pavel. El s-a întors și a spus duhului din ea: „În Numele lui Isus Cristos, îți poruncesc să ieși din ea!” Și duhul a ieșit chiar atunci.

¹⁹Când au văzut stăpânii fetei că speranța lor de a scoate bani din aceasta s-a dus, i-au prins pe Pavel și pe Sila și i-au târât în piață, în fața autorităților. ²⁰Când i-au dus înaintea conducătorilor, au spus: „Oamenii aceștia sunt iudei și ne tulbură cetatea! ²¹Ei propun niște obiceiuri care sunt împotriva legii noastre și noi, care suntem romani, nu putem să le acceptăm sau să le practicăm.” ²²Mulțimea li s-a alăturat, pronunțându-se împotriva lui Pavel și a lui Sila. Conducătorii au rupt hainele de pe ei și au dat ordin să fie bătuți. ²³După multe lovituri, ei au fost aruncați în închisoare. Gardianul a primit ordin să-i păzească cu grijă. ²⁴După ce a primit un astfel de ordin, el i-a aruncat în celula din centru și le-a prins picioarele în butuci.

²⁵Cam pe la miezul nopții, Pavel și Sila se rugau și cântau cântece de slavă lui Dumnezeu, iar ceilalți deținuți îi ascultau. ²⁶Deodată, a avut loc un cutremur de pământ atât de puternic încât s-au clătinat temeliele închisorii. Toate ușile s-au deschis și toți deținuții au fost eliberați din lanțurile lor. ²⁷Gardianul s-a trezit. Când a văzut ușile închisorii deschise, el și-a scos sabia și se pregătea să se omoare, crezând că deținuții fugiseră. ²⁸Dar Pavel a strigat tare: „Să nu-ți faci nici un rău, căci suntem aici cu toții.”

²⁹Gardianul a trimis să fie aduse torțe aprinse, apoi s-a repezit înăuntru. Tremurând de frică, el a căzut la picioarele lui Pavel și ale lui Sila. ³⁰Apoi i-a condus afară și le-a spus: „Domnilor, ce trebuie să fac ca să fiu mântuit?”

Paul and Silas in Jail

¹⁶One day we were going to the place for prayer, and a servant girl met us. She had a spirit¹ in her that gave her the power to tell what would happen in the future. By doing this she earned a lot of money for the men who owned her. ¹⁷She started following Paul and the rest of us around. She kept shouting, “These men are servants of the Most High God! They are telling you how you can be saved!” ¹⁸She continued doing this for many days. This bothered Paul, so he turned and said to the spirit, “By the power of Jesus Christ, I command you to come out of her!” Immediately, the spirit came out.

¹⁹When the men who owned the servant girl saw this, they realized that they could no longer use her to make money. So they grabbed Paul and Silas and dragged them to the authorities at the city center. ²⁰They brought Paul and Silas before the Roman officials and said, “These men are Jews, and they are making trouble in our city. ²¹They are telling people to do things that are not right for us as Romans to do.”

²²The whole crowd turned against Paul and Silas. The officials tore the clothes off of both men and ordered that they be beaten with rods. ²³They were beaten severely and thrown into jail. The officials told the jailer, “Guard them very carefully!” ²⁴When the jailer heard this special order, he put Paul and Silas far inside the jail and bound their feet between large blocks of wood.

²⁵About midnight Paul and Silas were praying and singing songs to God. The other prisoners were listening to them. ²⁶Suddenly there was an earthquake so strong that it shook the foundation of the jail. All the doors of the jail opened, and all the prisoners were freed from their chains. ²⁷The jailer woke up and saw that the jail doors were open. He thought that the prisoners had already escaped, so he got his sword and was ready to kill himself.² ²⁸But Paul shouted, “Don’t hurt yourself! We are all here!”

²⁹The jailer told someone to bring a light. Then he ran inside and, shaking with fear, fell down in front of Paul and Silas. ³⁰Then he brought them outside and said, “Men, what must I do to be saved?”

¹ 16:16 *spirit* A spirit from the devil that gave special knowledge.

² 16:27 *kill himself* He thought the leaders would kill him for letting the prisoners escape.

³¹Ei i-au răspuns: „Crede în Domnul Isus și vei fi mântuit—tu și casa ta.“ ³²Ei le-au spus Cuvântul lui Dumnezeu gardianului și tuturor celor din casa lui. ³³La acea oră din noapte, gardianul i-a luat și le-a spălat răni-le. Chiar atunci, el și toți ai lui au fost botezați*. ³⁴Gardianul i-a adus pe Pavel și Sila în casă și le-a dat să mănânce. Și s-a bucurat că a crezut în Dumnezeu împreună cu toată casa lui.

³⁵Dimineța, conducătorii și-au trimis soldații, spunându-le: „Eliberați-i pe oamenii aceia!“

³⁶Gardianul i-a spus lui Pavel: „Autoritățile au trimis oameni să vă elibereze. Puteți pleca acum. Mergeți în pace!“

³⁷Dar Pavel a spus soldaților: „Deși suntem cetățeni romani, am fost bătuți în fața oamenilor fără să fi fost dovediți vinovați, și apoi ne-au aruncat în închisoare. Iar acum vor să ne dea drumul pe ascuns? În nici un caz! Să vină chiar ei și să ne scoată afară!“

³⁸Soldații au spus conducătorilor aceste cuvinte. Când au auzit că Pavel și Sila erau romani, aceștia s-au speriat. ³⁹Ei au venit și le-au cerut scuze. Apoi i-au scos afară și i-au rugat să plece din cetate. ⁴⁰Când Pavel și Sila au ieșit din închisoare, s-au dus acasă la Lidia. Acolo ei i-au văzut pe credincioși și i-au încurajat. Apoi au plecat.

Pavel și Sila în Tesalonic

17¹Pavel și Sila au trecut prin Amphipoli și Apollonia și au ajuns în Tesalonic. Aici era o sinagogă* a iudeilor. ²Așa cum obișnuia, Pavel s-a dus înăuntru și în fiecare zi de sabat*, timp de trei săptămâni, Pavel a discutat cu iudeii din Scripturi.* ³El le-a explicat ce era scris în Scriptură și le-a dovedit că Cristos* a trebuit să sufere și apoi să învie dintre cei morți. Pavel le-a spus: „Acest Isus despre care vă vorbesc eu este Cristosul.“ ⁴Unii dintre oamenii de acolo au fost convinși și li s-au alăturat lui Pavel și lui Sila. Printre ei era un mare grup de greci temători de Dumnezeu și mai multe femei cu influență.

⁵Dar iudeii au devenit foarte invidioși. Ei au strâns un grup de oameni răi pe care i-au găsit în piață și au provocat agitație în cetate. Ei s-au năpustit asupra casei lui Iason, căutându-i pe Pavel și pe Sila pentru a-i

³¹They said to him, “Believe in the Lord Jesus and you will be saved—you and all these people from your house.” ³²So Paul and Silas told the message* of the Lord to the jailer and all the people who lived in his house. ³³It was late at night, but the jailer took Paul and Silas and washed their wounds. Then the jailer and all his people were baptized.* ³⁴After this the jailer took Paul and Silas home and gave them some food. All the people were very happy because they now believed in God.

³⁵The next morning the Roman officials sent some soldiers to tell the jailer, “Let these men go free.”

³⁶The jailer said to Paul, “The officials have sent these soldiers to let you go free. You can leave now. Go in peace.”

³⁷But Paul said to the soldiers, “Those officials did not prove that we did anything wrong, but they beat us in public and put us in jail. And we are Roman citizens.¹ Now they want us to go away quietly. No, they must come here themselves and lead us out!”

³⁸The soldiers told the officials what Paul said. When they heard that Paul and Silas were Roman citizens, they were afraid. ³⁹So they came and told them they were sorry. They led them out of the jail and asked them to leave the city. ⁴⁰But when Paul and Silas came out of the jail, they went to Lydia’s house. They saw some of the believers there and encouraged them. Then they left.

Paul and Silas in Thessalonica

17¹Paul and Silas traveled through the cities of Amphipolis and Apollonia. They came to the city of Thessalonica, where there was a Jewish synagogue.* ²Paul went into the synagogue to see the Jews as he always did. The next three weeks, on each Sabbath* day, he discussed the Scriptures* with them. ³He explained the Scriptures to show them that the Christ* had to die and then rise from death. He said, “This Jesus that I am telling you about is the Christ.” ⁴Some of the Jews there believed Paul and Silas and decided to join them. Also, a large number of Greeks who were worshipers of the true God and many important women joined them.

⁵But the Jews who did not believe became jealous, so they got some bad men from around the city center to make trouble. They formed a mob and caused a riot in the city. They went to Jason’s

¹ 16:37 *Roman citizen* Roman law said that Roman citizens must not be beaten before their trial.

scoate afară, unde era mulțimea. ⁶Dar nu i-au găsit acolo. Atunci ei i-au târât pe Iason și pe câțiva dintre frați înaintea autorităților cetății și strigau: „Oamenii aceștia au provocat necazuri în toată lumea, iar acum au venit aici! ⁷Iar Iason i-a primit în casa lui. Ei toți încalcă legile lui Cezar*, spunând că există un alt împărat, pe nume Isus.“

⁸Când au auzit aceste lucruri, conducătorii cetății și mulțimile de oameni s-au neliniștit foarte tare. ⁹Ei i-au pus pe Iason și pe ceilalți să plătească niște bani drept cauțiune, apoi le-au dat drumul.

Pavel și Sila în Bereea

¹⁰Chiar în noaptea aceea, frații i-au trimis pe Pavel și pe Sila la Bereea. Când au ajuns acolo, ei s-au dus în sinagoga iudeilor. ¹¹Oamenii de aici erau mai deschiși decât cei din Tesalonic, le ascultau mesajul cu bunăvoință și cercetau Scripturile* în fiecare zi, pentru a vedea dacă ceea ce li se spusese era adevărat. ¹²Mulți dintre acești iudei au crezut și mulți greci, bărbați și femei cu influență, au crezut de asemenea. ¹³Când au aflat iudeii din Tesalonic că Pavel a predicat și în Bereea Cuvântul lui Dumnezeu, s-au dus și ei acolo. Ei au început să tulbure și să agite mulțimile. ¹⁴Atunci frații l-au trimis imediat pe Pavel spre țărmul mării, dar Sila și Timotei au rămas în Bereea. ¹⁵Credincioșii care îl însoțeau pe Pavel l-au dus până la Atena. La întoarcerea acestora, Pavel a trimis prin ei instrucțiuni pentru Sila și Timotei, să vină la el cât mai curând. Și au plecat.

Pavel în Atena

¹⁶În timp ce Pavel îi aștepta pe Sila și Timotei în Atena, el a văzut că cetatea era plină de idoli și a fost foarte tulburat. ¹⁷În sinagogă*, el a vorbit cu iudeii și cu grecii care se închinau lui Dumnezeu. De asemenea, în fiecare zi vorbea cu cei care se aflau întâmplător în piață. ¹⁸Unii dintre filozofii epicurieni și stoici au început să se contrazică cu el.

Unii dintre ei spuneau: „Omul acesta nu știe despre ce vorbește. Ce încearcă el să spună?“ Alții spuneau: „Se pare că vorbește despre alți zei, străini“, căci Pavel predica despre Isus și despre înviere. ¹⁹Ei l-au luat pe Pavel și l-au dus la o întâlnire a tribunalului de la Areopag*. Ei au spus: „Vorbește-ne despre această nouă învățătură

house, looking for Paul and Silas. They wanted to bring them out before the people. ⁶When they did not find them, they dragged Jason and some of the other believers to the city leaders. The people shouted, “These men have made trouble everywhere in the world, and now they have come here too! ⁷Jason is keeping them in his house. They all do things against the laws of Caesar.* They say there is another king called Jesus.”

⁸When the city leaders and the other people heard this, they became very upset. ⁹They made Jason and the other believers deposit money to guarantee that there would be no more trouble. Then they let them go.

Paul and Silas Go to Berea

¹⁰That same night the believers sent Paul and Silas to another city named Berea. When they arrived there, they went to the Jewish synagogue.*

¹¹The people in Berea were more open-minded than those in Thessalonica. They were so glad to hear the message Paul told them. They studied the Scriptures* every day to make sure that what they heard was really true. ¹²The result was that many of them believed, including many important Greek women and men.

¹³But when the Jews in Thessalonica learned that Paul was telling people God’s message in Berea, they came there too. They upset the people and made trouble. ¹⁴So the believers immediately sent Paul away to the coast, but Silas and Timothy stayed in Berea. ¹⁵Those who went with Paul took him to the city of Athens. They returned with a message for Silas and Timothy to come and join him as soon as they could.

Paul in Athens

¹⁶While Paul was waiting for Silas and Timothy in Athens, he was upset because he saw that the city was full of idols.* ¹⁷In the synagogue* he talked with the Jews and with the Greeks who were worshipers of the true God. He also went to the city center every day and talked with everyone who came by. ¹⁸Some of the Epicurean and some of the Stoic philosophers* argued with him.

Some of them said, “This man doesn’t really know what he is talking about. What is he trying to say?” Paul was telling them the Good News* about Jesus and his resurrection.* So they said, “He seems to be telling us about some other gods.”

¹⁹They took Paul to a meeting of the Areopagus council.* They said, “Please explain to us

pe care o predici oamenilor. ²⁰Nu am mai auzit niciodată lucrurile pe care le spui și vrem să știm ce înseamnă aceste lucruri.“
²¹(Locuitorii Atenei și străinii care locuiau în cetate nu făceau altceva decât să asculte sau să vorbească tot timpul despre ideile cele mai noi.)

²²Atunci Pavel s-a ridicat în picioare înaintea tribunalului din Areopag și a spus: „Bărbați atenieni, văd că sunteți oameni religioși în toate privințele. ²³În timp ce mergeam prin cetate, am văzut lucrurile la care vă închinați și am găsit chiar și un altar, pe care scria: «PENTRU DUMNEZEUL NECUNOSCUT.» Voi vă închinați unui dumnezeu pe care nu-l cunoașteți. Pe acest Dumnezeu vi-L vestesc eu. ²⁴El este Domnul cerurilor și al pământului, căci El a creat lumea și tot ceea ce este în ea, iar El nu locuiește în temple făcute de mâna omului. ²⁵El nu are nevoie de nimic, de aceea nu este slujit de mâini omenesci. El este Cel ce dă tuturor viață, suflare și toate lucrurile necesare. ²⁶Dintr-un singur om, El a făcut toate popoarele pentru a locui întreg pământul. El a hotărât timpurile în care vor trăi și locurile unde vor locui. ²⁷Dumnezeu a vrut ca oamenii să-L caute cu speranța că, bătând după El, ar putea, în final, să-L găsească, deși El nu este departe de fiecare dintre noi.

²⁸«Căci în El avem viața,
 în El avem mișcarea și ființa.»

După cum au spus chiar unii dintre poezii voștri:

«Pentru că noi suntem copiii Lui.»

²⁹Din moment ce noi suntem copiii Lui, nu ar trebui să credem că Dumnezeu arată ca un obiect făcut de îndemânarea și imaginația omului, din aur, argint sau piatră. ³⁰Dumnezeu a trecut cu vederea timpurile când oamenii nu L-au cunoscut, dar acum le cere tuturor oamenilor de pretutindeni să se întoarcă de la păcat la Dumnezeu, ³¹deoarece El a fixat o zi în care va judeca cu dreptate oamenii din întreaga lume printr-un Om pe care L-a ales deja. Și Dumnezeu a arătat tuturor că El este Cel pe care L-a ales prin faptul că L-a înviat dintre cei morți.“

³²Când au auzit de învierea din morți, unii își băteau joc, dar alții spuneau: „Vrem să te mai auzim și altă dată vorbind despre

this new idea that you have been teaching. ²⁰The things you are saying are new to us. We have never heard this teaching before, and we want to know what it means.” ²¹(All the people of Athens and the people from other countries who lived there always spent their time talking about all the latest ideas.)

²²Then Paul stood before the meeting of the Areopagus council and said, “Men of Athens, everything I see here tells me you are very religious. ²³I was going through your city and I saw the things you worship. I found an altar that had these words written on it: ‘TO AN UNKNOWN GOD.’ You worship a god that you don’t know. This is the God I want to tell you about.

²⁴“He is the God who made the whole world and everything in it. He is the Lord of the land and the sky. He does not live in temples* built by human hands. ²⁵He is the one who gives people life, breath, and everything else they need. He does not need any help from them. He has everything he needs. ²⁶God began by making one man, and from him he made all the different people who live everywhere in the world. He decided exactly when and where they would live.

²⁷“God wanted people to look for him, and perhaps in searching all around for him they would find him. But he is not far from any of us. ²⁸It is through him that we are able to live, to do what we do, and to be who we are.’ As your own poets have said, ‘We all come from him.’

²⁹That’s right. We all come from God. So you must not think that he is like something that people imagine or make. He is not made of gold, silver, or stone. ³⁰In the past people did not understand God, and he overlooked this. But now he is telling everyone in the world to change and turn to him. ³¹He has decided on a day when he will judge all the people in the world in a way that is fair. To do this he will use a man he chose long ago. And he has proved to everyone that this is the man to do it. He proved it by raising him from death!”

³²When the people heard about Jesus being raised from death, some of them laughed. But others said, “We will hear more about this from

acestea.“³³Pavel a plecat dintre ei.³⁴Totuși câțiva oameni i s-au alăturat și au crezut. Printre aceștia erau Dionisie, membru al tribunalului de la Areopag, o femeie pe nume Damaris și alții împreună cu ei.

18¹După aceea, Pavel a plecat din Atena și s-a dus în Corint.²În Corint el a cunoscut un iudeu, pe nume Aquila, născut în Pont. El se întorsese de curând din Italia, împreună cu soția lui, Priscila. Ei plecaseră din Italia pentru că împăratul Claudiu dăduse ordin ca toți evreii să plece din Roma.³Pavel s-a dus să vorbească cu ei și, fiindcă aveau aceeași meserie, a rămas la ei și a muncit împreună cu ei la făcut corturi.⁴În fiecare zi de sabbat*, Pavel vorbea în sinagogă și încerca să-i convingă, atât pe iudei, cât și pe greci, să creadă în Isus.

⁵După ce Sila și Timotei s-au întors din Macedonia, Pavel și-a folosit tot timpul pentru a predica. El le prezenta iudeilor dovezi că Isus este Cristosul*.⁶Ei l-au contrazis însă și l-au insultat. Atunci Pavel și-a scuturat praful de pe haine și le-a spus: „Dacă veți fi pierduți, a voastră va fi vina! Conștiința mea este curată. De acum încolo, mă voi duce la celelalte popoare.“⁷Pavel a plecat din sinagogă și s-a dus în casa unui om pe nume Titu Iust. Titu Iust era un om care se închina lui Dumnezeu. Casa lui era vecină cu sinagoga.⁸Crisp, conducătorul sinagogii, a crezut în Domnul împreună cu toată familia lui. Și mulți dintre corintenii care l-au ascultat pe Pavel au crezut și au fost botezați*.

⁹Într-o noapte, Domnul i-a spus lui Pavel într-un vis: „Nu te teme! Vorbește și nu tăcea!¹⁰Căci Eu sunt cu tine și nimeni nu va pune mâna pe tine pentru a-ți face rău. Mulți dintre oamenii acestei cetăți sunt ai Mei.“¹¹Pavel a rămas acolo un an și jumătate și i-a învățat pe oameni Cuvântul lui Dumnezeu.

Pavel înaintea lui Galio

¹²Când Galio a ajuns proconsul în ținutul Ahaia, iudeii s-au unit împotriva lui Pavel, l-au atacat și l-au dus în sala de judecată.¹³Ei spuneau: „Omul acesta încearcă să-i convingă pe oameni să se închine lui Dumnezeu într-un mod care încalcă legea.“

you later.”³³So Paul left the council meeting.³⁴But some of the people joined with Paul and became believers. Among these were Dionysius, a member of the Areopagus council, a woman named Damaris, and some others.

Paul in Corinth

18¹Later, Paul left Athens and went to the city of Corinth.²There he met a Jewish man named Aquila, who was born in the country of Pontus. But he and his wife, Priscilla, had recently moved to Corinth from Italy. They left Italy because Claudius* had given an order for all Jews to leave Rome. Paul went to visit Aquila and Priscilla.³They were tentmakers, the same as Paul, so he stayed with them and worked with them.

⁴Every Sabbath* day Paul went to the synagogue* and talked with both Jews and Greeks, trying to persuade them to believe in Jesus.⁵But after Silas and Timothy came from Macedonia,* Paul spent all his time telling God’s message to the Jews, trying to convince them that Jesus is the Christ.*⁶But they disagreed with what Paul was teaching and started insulting him. So Paul shook the dust from his clothes.⁷He said to them, “If you are not saved, it will be your own fault! I have done all I can do. After this I will go only to the non-Jewish people.”

⁷Paul left the synagogue and moved into the home of Titius Justus, a man who was a worshiper of the true God. His house was next to the synagogue.⁸Crispus was the leader of that synagogue. He and all the people living in his house believed in the Lord Jesus. Many other people in Corinth also listened to Paul. They too believed and were baptized.*

⁹During the night, Paul had a vision.* The Lord said to him, “Don’t be afraid, and don’t stop talking to people.¹⁰I am with you, and no one will be able to hurt you. Many of my people are in this city.”¹¹Paul stayed there for a year and a half teaching God’s message to the people.

Paul Is Brought Before Gallio

¹²During the time that Gallio was the governor of Achaia,* some of the Jews came together against Paul. They took him to court.¹³They said to Gallio, “This man is teaching people to worship God in a way that is against our law!”

⁷ 18:6 shook the dust from his clothes A warning. It showed Paul was finished talking to these Jews.

¹⁴Când Pavel se pregătea să vorbească, Galio a spus iudeilor: „Dacă ar fi vorba de o ilegalitate sau o infracțiune, v-aș asculta. ¹⁵Dar problema voastră se referă la cuvinte și nume legate de legea voastră. De aceea, lămuriți-o singuri! Eu nu vreau să fiu judecător în astfel de lucruri.“ ¹⁶Și le-a poruncit să iasă din sala de judecată.

¹⁷Atunci l-au apucat cu toții pe Sosten, conducătorul sinagogii, și au început să-l bată în fața sălii de judecată. Dar lui Galio nu-i păsa deloc de toate acestea.

Pavel în Ierusalim și în Antiohia

¹⁸Pavel a rămas multe zile acolo. Apoi s-a despărțit de frați și a plecat cu corabia spre Siria. Cu el au mers Acuila și Priscila. Când a ajuns în Chencrea, Pavel s-a tuns, pentru că făcuse un jurământ înaintea lui Dumnezeu. ¹⁹Ei au ajuns în Efes, iar Pavel i-a lăsat pe Acuila și pe Priscila acolo. El s-a dus în sinagogă* și a discutat cu iudeii. ²⁰Ei l-au rugat să mai rămână, însă Pavel nu a vrut. ²¹Dar când a plecat, le-a spus: „Dacă va fi voia lui Dumnezeu, mă voi întoarce la voi.“ Apoi a plecat din Efes cu corabia.

²²Când a ajuns în Cezareea, el s-a dus la Ierusalim pentru a saluta credincioșii de acolo. Apoi a coborât la Antiohia. ²³După ce a stat cu ei un timp, Pavel a plecat și a mers din loc în loc, în ținuturile Galatia și Frigia. În fiecare localitate, el îi întărea pe ucenicii lui Isus.

A treia călătorie. Apolo

²⁴În Efes a venit un iudeu, pe nume Apolo. Apolo se născuse în Alexandria. El era un om care avea talent în a vorbi oamenilor și cunoștea bine Scripturile.* ²⁵Apolo fusese instruit în Calea Domnului. El vorbea cu entuziasm și tot ce îi învăța pe oameni despre Isus era corect. Dar singurul botez* pe care-l cunoștea era botezul lui Ioan. ²⁶El s-a dus în sinagogă și a vorbit cu multă îndrăzneală. Când l-au auzit Priscila și Acuila, l-au luat pe Apolo cu ei, l-au învățat și l-au ajutat să înțeleagă mai bine Calea lui Dumnezeu. ²⁷Apoi, Apolo a vrut să meargă în Ahaia. Frații l-au încurajat să facă acest lucru și le-au scris ucenicilor lui Isus de acolo să-l primească bine. Când a ajuns în Ahaia, Apolo le-a fost de mare ajutor celor care, prin harul lui Dumnezeu, au

¹⁴Paul was ready to say something, but Gallio spoke to the Jews. He said, “I would listen to you if your complaint was about a crime or other wrong. ¹⁵But it is only about words and names—arguments about your own law. So you must solve this problem yourselves. I don’t want to be a judge of these matters.” ¹⁶So Gallio made them leave the court.

¹⁷Then they all grabbed Sosthenes. (Sosthenes was now the leader of the synagogue.*) They beat him before the court. But this did not bother Gallio.

Paul Returns to Antioch

¹⁸Paul stayed with the believers* for many days. Then he left and sailed for Syria. Priscilla and Aquila were also with him. At Cenchrea Paul cut off his hair,¹ because he had made a promise to God. ¹⁹Then they went to the city of Ephesus, where Paul left Priscilla and Aquila. While Paul was in Ephesus, he went into the synagogue* and talked with the Jews. ²⁰They asked him to stay longer, but he refused. ²¹He left them and said, “I will come back to you again if God wants me to.” And so he sailed away from Ephesus.

²²When Paul arrived at Caesarea, he went to Jerusalem and visited the church* there. After that, he went to Antioch. ²³Paul stayed in Antioch for a while. Then he left there and went through the countries of Galatia and Phrygia. He traveled from town to town in these countries, helping all the followers grow stronger in their faith.

Apollos in Ephesus and Corinth

²⁴A Jew named Apollos came to Ephesus. Born in the city of Alexandria, he was an educated man who knew the Scriptures* well. ²⁵He had been taught about the Lord and was always excited² to talk to people about Jesus. What he taught was right, but the only baptism* he knew about was the baptism that John* taught. ²⁶Apollos began to speak very boldly in the synagogue.* When Priscilla and Aquila heard him speak, they took him to their home and helped him understand the way of God better.

²⁷Apollos wanted to go to Achaia.* So the believers* in Ephesus helped him. They wrote a letter to the Lord’s followers in Achaia and asked them to accept Apollos. When he arrived there, he was a great help to those who had believed in

¹ 18:18 *cut off his hair* This may show that Paul was ending a Nazirite vow, a time of special dedication and service promised to God. See Num. 6:1–21. ² 18:25 *excited* Or, “on fire with the Spirit.”

crezut. ²⁸El s-a contrazis cu multă putere cu iudeii în fața oamenilor și le-a arătat din Scripturi că Isus este Cristosul*.

Jesus because of God's grace.* ²⁸He argued very strongly against the Jews before all the people. He clearly proved that the Jews were wrong. He used the Scriptures and showed that Jesus is the Christ.*

19 ¹În timp ce Apolo era în Corint, Pavel a călătorit prin mai multe locuri și a ajuns în Efes. El a găsit acolo niște ucenici ²și i-a întrebat: „Ați primit voi Duhul Sfânt* când ați devenit credincioși?”

Paul in Ephesus

19 ¹While Apollos was in the city of Corinth, Paul was visiting some places on his way to Ephesus. In Ephesus he found some other followers of the Lord. ²He asked them, “Did you receive the Holy Spirit* when you believed?”

Ei i-au răspuns: „Nici măcar nu am auzit că există un Duh Sfânt.”

These followers said to him, “We have never even heard of a Holy Spirit!”

³Pavel i-a întrebat din nou: „Atunci cu ce botez ați fost botezați?”

³Paul asked them, “So what kind of baptism* did you have?”

Ei au răspuns: „Cu botezul despre care învăța Ioan*.”

They said, “It was the baptism that John* taught.”

⁴Pavel a spus: „Ioan îi învăța pe oameni să se boteze pentru a arăta că doresc să-și schimbe viața. El a spus oamenilor să creadă în acela care venea după el, adică în Isus.”

⁴Paul said, “John told people to be baptized to show they wanted to change their lives. He told people to believe in the one who would come after him, and that one is Jesus.”

⁵Când au auzit aceste lucruri, ei au fost botezați în Numele Domnului Isus. ⁶Pavel și-a pus mâinile peste ei și Duhul Sfânt a venit peste ei. Au început să vorbească în limbi străine și să spună profeții. ⁷Ei erau în total doisprezece bărbați.

⁵When these followers heard this, they were baptized in the name of the Lord Jesus. ⁶Then Paul laid his hands on them¹ and the Holy Spirit came into them. They began speaking different languages and prophesying.* ⁷There were about twelve men in this group.

⁸Pavel mergea la sinagogă* și timp de trei luni a vorbit cu multă îndrăzneală. El vorbea și îi convingea pe iudei despre Împărăția lui Dumnezeu. ⁹Dar unii dintre ei s-au încăpățânat și au refuzat să creadă. Ei spuneau lucruri rele despre Calea Domnului* în fața celorlalți oameni. Pavel a plecat de la ei și i-a luat cu el pe ucenicii lui Isus. În fiecare zi, el vorbea cu oamenii într-un loc unde un bărbat, pe nume Tiranus, avea o școală. ¹⁰El a făcut aceasta timp de doi ani. Astfel, toți locuitorii provinciei Asia, atât iudei cât și greci, au auzit Cuvântul Domnului.

⁸Paul went into the synagogue* and spoke very boldly. He continued doing this for three months. He talked with the Jews, trying to persuade them to accept what he was telling them about God's kingdom. ⁹But some of them became stubborn and refused to believe. In front of everyone they said bad things about the Way.* So Paul left these Jews and took the followers of Jesus with him. He went to a place where a man named Tyrannus had a school. There Paul talked with people every day. ¹⁰He did this for two years. Because of this work, everyone in Asia,* Jews and non-Jews, heard the word of the Lord.

Fiii lui Sceva

The Sons of Sceva

¹¹Dumnezeu a făcut minuni* nemaivăzute prin mâinile lui Pavel. ¹²Astfel, până și batistele și șorțurile pe care le folosea Pavel erau duse la cei bolnavi, și aceștia erau vindecați, iar duhurile rele ieșeau din ei.

¹¹God used Paul to do some very special miracles.* ¹²Some people carried away handkerchiefs and clothes that Paul had used and put them on those who were sick. The sick people were healed, and evil spirits left them.

¹³⁻¹⁴Niște exorciști iudei care mergeau din loc în loc, au încercat să folosească Numele Domnului Isus pentru a scoate duhurile rele din oameni. Aceștia erau cei șapte fii ai lui Sceva, un mare preot iudeu.

¹³⁻¹⁴Some Jews also were traveling around forcing evil spirits out of people. The seven sons of Sceva were doing this. (Sceva was one of the leading priests.) These Jews tried to use the name of the Lord Jesus to make the evil spirits go out of

¹ 19:6 *laid his hands on them* This act was a way of asking God to bless people in a special way—here, to give them power through his Spirit.

Ei spuneau: „În Numele lui Isus, despre care predică Pavel, îți poruncesc să ieși afară!”

¹⁵Dar duhul rău le-a răspuns: „Îl cunosc pe Isus și îl știu pe Pavel, dar voi cine sunteți?”

¹⁶Și omul posedat de duhul rău a sărit la ei. El era mai puternic decât ei toți. I-a bătut și le-a rupt hainele, așa că ei au fugit din acea casă răniți și goi. ¹⁷Toți locuitorii din Efes, atât iudei, cât și greci, au aflat ce s-a întâmplat și au fost cuprinși de venerație. Și Numele Domnului Isus a fost slăvit și mai mult. ¹⁸Mulți dintre cei care au crezut, au venit și au mărturisit în fața tuturor lucrurile rele pe care le făcuseră. ¹⁹Mulți dintre cei care făcuseră vrăjitorie și-au strâns cărțile și le-au ars în fața tuturor. Când au calculat valoarea acestor cărți, au văzut că prețul lor ajungea la cincizeci de mii de monede de argint. ²⁰Astfel, Cuvântul lui Dumnezeu influența cu putere viața oamenilor și din ce în ce mai mulți oameni au crezut.

Pavel se pregătește de drum

²¹După ce s-au întâmplat aceste lucruri, Pavel a hotărât să treacă prin Macedonia și Ahaia și să meargă la Ierusalim. El a spus: „După ce ajung acolo, trebuie să vizitez și Roma.” ²²Pavel i-a trimis în Macedonia pe doi dintre cei care îl ajutau, pe Timotei și pe Erast, iar el a mai rămas un timp în Asia.

Necazuri în Efes

²³Cam în perioada aceea, în Efes a avut loc o mare tulburare privind Calea Domnului*. ²⁴În Efes locuia un argintar, numit Demetrius. El făcea modele de argint ale templului zeiței Artemis. În felul acesta, el aducea mulți bani meșteșugarilor care lucrau la aceasta. ²⁵El i-a adunat pe toți aceștia și pe lucrătorii cu meserii asemănătoare și le-a spus: „Oameni buni, știți că bunăstarea noastră vine din munca aceasta. ²⁶Acest Pavel spune că dumnezeii făcuți de mâna omului nu sunt dumnezei adevărați. Și puteți vedea și auzi că el a convins mulți oameni să gândească la fel ca el, nu numai în Efes, ci aproape în toată Asia. ²⁷Există pericolul ca lucrurile pe care le spune Pavel să strice buna reputație a meseriei noastre. Mai mult, există pericolul ca templul mării zeițe Artemis să nu mai însemne nimic pentru oameni și măreția ei să se piardă. Și

people. They all said, “By the same Jesus that Paul talks about, I order you to come out!”

¹⁵But one time an evil spirit said to these Jews, “I know Jesus, and I know about Paul, but who are you?”

¹⁶Then the man who had the evil spirit inside him jumped on these Jews. He was much stronger than all of them. He beat them up and tore their clothes off. They all ran away from that house.

¹⁷All the people in Ephesus, Jews and non-Jews, learned about this. They were all filled with fear and gave great honor to the Lord Jesus.

¹⁸Many of the believers began to confess, telling about all the evil things they had done. ¹⁹Some of them had used magic. These believers brought their magic books and burned them before everyone. These books were worth about 50,000 silver coins.¹ ²⁰This is how the word of the Lord was spreading in a powerful way, causing more and more people to believe.

Paul Plans a Trip

²¹After this, Paul made plans to go to Jerusalem. He planned to go through the regions of Macedonia* and Achaia,* and then go to Jerusalem. He thought, “After I visit Jerusalem, I must also visit Rome.” ²²Timothy and Erastus were two of his helpers. Paul sent them ahead to Macedonia. But he stayed in Asia* for a while.

Trouble in Ephesus

²³But during that time there was some trouble in Ephesus about the Way.* This is how it all happened: ²⁴There was a man named Demetrius. He worked with silver. He made little silver models that looked like the temple² of the goddess Artemis. The men who did this work made a lot of money.

²⁵Demetrius had a meeting with these men and some other men who did the same kind of work. He told them, “Men, you know that we make a lot of money from our business. ²⁶But look at what this man Paul is doing. Listen to what he is saying. He has convinced many people in Ephesus and all over Asia* to change their religion. He says the gods that people make by hand are not real. ²⁷I’m afraid this is going to turn people against our business. But there is also another problem. People will begin to think that the

¹ 19:19 *silver coins* Probably *drachmas*. One coin was enough to pay a man for working one day. ² 19:24 *temple* The special building in Ephesus where the people worshiped the false goddess Artemis. Also in verse 35.

Artemis este zeița la care se închină toată Asia și întreaga lume.“

²⁸Când au auzit acestea, toți s-au înfuriat foarte tare și au strigat: „Mare este Artemis, zeița efesenilor!“ ²⁹Oamenii din cetate au fost foarte tulburați. Ei i-au prins pe Gaius și Aristarh, doi macedoneni, tovarăși de călătorie ai lui Pavel, și au năvălit cu toții, într-un gând, în teatru. ³⁰Pavel a vrut să se ducă să vorbească mulțimii, dar ucenicii nu l-au lăsat. ³¹Unii dintre conducătorii provinciei Asia, care erau prieteni cu Pavel, i-au trimis vorbă și l-au rugat să nu riște și să nu se ducă la teatru. ³²În adunare era mare învălmășeală. Unii strigau ceva, alții altceva și cei mai mulți dintre ei nici nu știau pentru ce se adunaseră acolo. ³³L-au scos din mulțime pe Alexandru și iudeii l-au împins în fața oamenilor. Alexandru a făcut un semn cu mâna pentru că vroia să se apere înaintea poporului. ³⁴Când și-au dat seama că Alexandru era iudeu, cu toții au început să strige același lucru. Timp de două ore ei au strigat: „Mare este Artemis, zeița efesenilor!“

³⁵Notarul cetății a potolit mulțimea și a spus: „Bărbați efeseni! Întreaga lume știe că cetatea Efes este locul în care se află templul marei Artemis și piatra sfântă¹ căzută din cer. ³⁶Toată lumea cunoaște aceste lucruri, și nu pot fi puse la îndoială. De aceea trebuie să rămâneți liniștiți și să nu faceți nimic necugetat. ³⁷Voi i-ați adus aici pe acești oameni, deși nu au jefuit nici un templu și nu au spus nimic rău despre zeița noastră. ³⁸Dacă Demetrius și meșteșugarii lui vor să acuze pe cineva, există tribunale și judecători. Acolo ar trebui să facă ei plângeri și să se acuze unii pe alții. ³⁹Sau dacă aveți și alte probleme, putem să vorbim despre ele în adunarea obișnuită a cetății. ⁴⁰Dar acum, pentru ce s-a întâmplat astăzi, putem fi acuzați de revoltă. Nu avem motive care să explice această agitație.“ ⁴¹După ce a spus el aceste lucruri, adunarea s-a terminat.

temple of the great goddess Artemis is not important. Her greatness will be destroyed. And Artemis is the goddess that everyone in Asia and the whole world worships.”

²⁸When the men heard this, they became very angry. They shouted, “Great is Artemis, the goddess of Ephesus!” ²⁹The whole city was thrown into confusion. The people grabbed Gaius and Aristarchus, men from Macedonia* who were traveling with Paul, and rushed all together into the stadium. ³⁰Paul wanted to go in and talk to the people, but the followers did not let him go. ³¹Also, some leaders of the country who were friends of Paul sent him a message telling him not to go into the stadium.

³²Some people were shouting one thing and others were shouting something else. The meeting was very confused. Most of the people did not know why they had come there. ³³Some Jews made a man named Alexander stand before the crowd, and they told him what to say. Alexander waved his hand, trying to explain things to the people. ³⁴But when the people saw that Alexander was a Jew, they all began shouting the same thing. For two hours they continued shouting, “Great is Artemis of Ephesus! Great is Artemis of Ephesus! Great is Artemis ...!”

³⁵Then the city clerk persuaded the people to be quiet. He said, “Men of Ephesus, everyone knows that Ephesus is the city that keeps the temple of the great goddess Artemis. Everyone knows that we also keep her holy rock.¹ ³⁶No one can deny this, so you should be quiet. You must stop and think before you do anything else.

³⁷“You brought these men² here, but they have not said anything bad against our goddess. They have not stolen anything from her temple. ³⁸We have courts of law and there are judges. Do Demetrius and those men who work with him have a charge against anyone? They should go to the courts. Let them argue with each other there.

³⁹“Is there something else you want to talk about? Then come to the regular town meeting of the people. It can be decided there. ⁴⁰I say this because someone might see this trouble today and say we are rioting. We could not explain all this trouble, because there is no real reason for this meeting.” ⁴¹After the city clerk said this, he told the people to go home.

¹ 19:35 *piatra sfântă* o piatră despre care efesenii credeau că are chipul zeiței Artemis.

¹ 19:35 *holy rock* Probably a meteorite or rock that the people thought looked like Artemis and worshiped. ² 19:37 *men* Gaius and Aristarchus, the men traveling with Paul.

Pavel merge în Macedonia și în Grecia

20¹Când s-a terminat agitația, Pavel i-a chemat pe ucenici. El i-a încurajat, apoi și-a luat la revedere și a plecat spre Macedonia. ²În drumul său spre Macedonia, Pavel a spus multe lucruri pentru a-i încuraja pe credincioși. Apoi a ajuns în Grecia ³unde a rămas trei luni. Iudeii de acolo au pus la cale ceva împotriva lui Pavel, așa că el s-a pregătit să plece cu corabia spre Siria, dar apoi s-a hotărât să se întoarcă în Siria prin Macedonia. ⁴Cu Pavel erau Sopater din Bereea, fiul lui Pir, Aristarh și Secund din Tesalonic, Gaius din Derbe, Timotei, precum și Tihic și Trofim, care erau din Asia. ⁵Ei au plecat înainte și ne-au așteptat la Troa. ⁶După Sărbătoarea Pâinilor Nedospite*, am plecat cu corabia din Filipi și, după cinci zile, am ajuns la ei în Troa. Acolo am rămas șapte zile.

Învierea lui Eutih

⁷În prima zi a săptămânii, când eram strânși cu toții pentru a mânca împreună¹, Pavel vorbea celor de față și avea de gând să plece a doua zi. El și-a prelungit vorbirea până la miezul nopții. ⁸În camera de la etaj, unde ne adunaserăm, erau multe lămpi. ⁹Un tânăr, pe nume Eutih, stătea pe pervazul ferestrei. În timp ce Pavel continua să vorbească, el a căzut într-un somn adânc. Fiind complet adormit, Eutih a căzut de la etajul trei. Când s-au dus la el, oamenii l-au găsit mort. ¹⁰Pavel a coborât, a căzut în genunchi lângă el, l-a îmbrățișat și a spus: „Nu fiți triști, căci este încă în viață.” ¹¹Apoi Pavel a urcat la etaj. El a frânt pâinea și a mâncat. Și a vorbit grupului de oameni mult timp, până în zori. Apoi a plecat. ¹²Oamenii l-au dus acasă pe Eutih. Eutih era în viață, ceea ce i-a încurajat foarte mult.

Pavel la Milet

¹³Noi am luat-o înainte spre corabie și am navigat până la Asos. Acolo, urma să-l luăm și pe Pavel în corabie. El aranjase astfel, căci urma să mergă pe jos până în Asos. ¹⁴Când ne-am întâlnit cu Pavel în Asos, l-am luat și pe el în corabie și am mers la Mitilene. ¹⁵A doua zi, am plecat din Mitilene, am ridicat pâzele și am ajuns

¹20.7 a mânca împreună lit. „frângerea pâinii”. Poate fi vorba despre a mânca în mod obișnuit sau despre Cina Domnului. Vezi Lc. 22.14-20.

Paul Goes to Macedonia and Greece

20¹When the trouble stopped, Paul invited the Lord's followers to come visit him. After encouraging them, he told them goodbye and left for Macedonia.* ²On his way through Macedonia he had many words of encouragement for the followers in various places. Then he went to Greece ³and stayed there three months.

Paul was ready to sail for Syria, but some Jews were planning something against him. So he decided to go back through Macedonia to Syria. ⁴These men were traveling with him: Sopater, the son of Pyrrhus, from the city of Berea, Aristarchus and Secundus, from the city of Thessalonica, Gaius, from the city of Derbe, Timothy, and Tychicus and Trophimus, two men from Asia.* ⁵These men went first, ahead of Paul. They waited for us in the city of Troas. ⁶We sailed from the city of Philippi after the Festival of Unleavened Bread.* We met these men in Troas five days later and stayed there seven days.

Paul's Last Visit to Troas

⁷On Sunday¹ we all met together to eat the Lord's Supper.² Paul talked to the group. Planning to leave the next day, he continued talking until midnight. ⁸We were all together in a room upstairs, and there were many lights in the room. ⁹There was a young man named Eutychus sitting in the window. Paul continued talking, and Eutychus became very, very sleepy. Finally, he went to sleep and fell out of the window. He fell to the ground from the third floor. When the people went down and lifted him up, he was dead.

¹⁰Paul went down to where Eutychus was, knelt down beside him, and put his arms around him. He said to the other believers, “Don't worry. He is alive now.” ¹¹Then Paul went upstairs again, broke off some pieces of bread and ate. He spoke to them a long time. It was early morning when he finished, and then he left. ¹²The followers took Eutychus home alive, and they were all greatly comforted.

The Trip From Troas to Miletus

¹³We went on ahead of Paul and sailed for the city of Assos, planning to meet him there. This is what he told us to do because he wanted to go by land. ¹⁴When he caught up with us at Assos, we took him on board, and we all sailed to Mitylene. ¹⁵The next day, we sailed away from there and

¹20:7 Sunday Literally, “first day of the week,” which for the Jews began at sunset on Saturday. But if Luke is using Greek time here, then the meeting was Sunday night. ²20:7 to eat the Lord's Supper Literally, “to break bread.” This may mean a meal or the Lord's Supper, the special meal Jesus told his followers to eat to remember him. See Lk. 22:14-20.

într-un loc lângă insula Chios. În ziua următoare, am navigat până la Samos și după încă o zi am ajuns în Milet. ¹⁶Pavel se grăbea să ajungă în Ierusalim de ziua Cincizecimii*, dacă era posibil. De aceea, el a hotărât să nu se oprească în Efes, căci nu vroia să rămână prea mult timp în Asia.

Cuvântarea de rămas bun către conducătorii bisericii din Efes

¹⁷Din Milet, Pavel a trimis vorbă la Efes, rugându-i pe conducătorii bisericii să vină la el. ¹⁸Când au sosit, Pavel le-a spus: „Voi cunoașteți cum am trăit tot timpul cât am stat cu voi, chiar din prima zi în care am sosit în Asia. ¹⁹L-am slujit pe Domnul cu multă umilință și cu multe lacrimi. L-am slujit, deși am îndurat multe necazuri, din cauza uneltirilor iudeilor. ²⁰Știți că nu am ezitat să vă spun toate lucrurile care erau spre binele vostru. V-am învățat aceste lucruri în fața mulțimilor și, de asemenea, în casa fiecăruia. ²¹I-am avertizat atât pe iudei, cât și pe greci, că trebuie să-și schimbe atitudinea inimii și să se întoarcă la Dumnezeu. Le-am spus tuturor să creadă în Domnul nostru Isus. ²²Și acum, constrâns de Duhul*, merg la Ierusalim, deși nu știu ce mi se va întâmpla acolo. ²³Știu doar că, în fiecare localitate, Duhul Sfânt mă previne că mă așteaptă multe greutăți și chiar închisoarea. ²⁴Dar eu consider că nu viața mea este ceea ce este important și de valoare pentru mine. Important este să pot termina cursa în care am pornit și să sfârșesc misiunea pe care am primit-o de la Domnul Isus. Această misiune este de a duce altora Vestea Bună despre harul lui Dumnezeu.

²⁵Acum știu că nici unul dintre voi, oamenii printre care am mers cu învățătura despre Împărăția lui Dumnezeu, nu mă va mai vedea vreodată. ²⁶De aceea vă spun astăzi un lucru de care sunt sigur: nu voi fi eu de vină dacă unii nu vor fi mântuiți. ²⁷Căci eu v-am vestit tot ceea ce vrea Dumnezeu să știți. ²⁸Fiți atenți la voi înșivă și la turma peste care Duhul Sfânt v-a pus supraveghetori, ca să păstoriți Biserica lui Dumnezeu pe care El a răscumpărat-o cu propriul Lui sânge. ²⁹Știu că, după plecarea mea, oamenii răi vor veni printre voi. Ei vor fi asemenea lupilor necruțători și vor

came to a place near the island of Chios. Then the next day, we sailed to the island of Samos. A day later, we came to the city of Miletus. ¹⁶Paul had already decided not to stop at Ephesus. He did not want to stay too long in Asia.* He was hurrying because he wanted to be in Jerusalem on the day of Pentecost* if possible.

Paul Speaks to the Elders From Ephesus

¹⁷In Miletus Paul sent a message back to Ephesus. He invited the elders* of the church* in Ephesus to come to him.

¹⁸When they came, Paul said to them, “You know about my life from the first day I came to Asia.* You know the way I lived all the time I was with you. ¹⁹The Jews planned things against me, and this gave me much trouble. But you know that I always served the Lord, sometimes with tears. I never thought about myself first. ²⁰I always did what was best for you. I told you the Good News* about Jesus in public before the people and also taught in your homes. ²¹I told everyone—Jewish and non-Jewish people—to change and turn to God. I told them all to believe in our Lord Jesus.

²²“But now I must obey the Spirit* and go to Jerusalem. I don’t know what will happen to me there. ²³I know only that in every city the Holy Spirit tells me that troubles and even jail wait for me. ²⁴I don’t care about my own life. The most important thing is that I finish my work. I want to finish the work that the Lord Jesus gave me to do—to tell people the Good News about God’s grace.*

²⁵“And now listen to me. I know that none of you will ever see me again. All the time I was with you, I told you the Good News about God’s kingdom. ²⁶So today I can tell you one thing that I am sure of: God will not blame me if some of you are not saved. ²⁷I can say this because I know that I told you everything that God wants you to know. ²⁸Be careful for yourselves and for all the people God has given you. The Holy Spirit gave you the work of caring for¹ this flock.² You must be like shepherds to the church of God.³ This is the church that God bought with his own blood.⁴ ²⁹I

¹ 20:28 gave ... caring for Literally, “made you overseers of.” ² 20:28 flock A flock is many sheep. Here, it means a group of God’s people who follow their leaders (elders) like sheep follow a shepherd. ³ 20:28 of God Some Greek copies say, “of the Lord.” ⁴ 20:28 his own blood Or, “the blood of his own Son.”

încerca să distrugă turma. ³⁰Chiar și din mijlocul vostru se vor ridica oameni care vă vor învăța lucruri greșite. Ei vor denatura adevărul și vor încerca să-i tragă după ei pe ucenicii lui Isus. ³¹Așa că, vegheați! Amintiți-vă că timp de trei ani, cu lacrimi în ochi, zi și noapte, v-am avertizat pe fiecare fără încetare.

³²Acum vă încredințez lui Dumnezeu și Cuvântului harului Lui, care poate să vă întărească și poate să vă dea moștenirea printre toți cei care sunt sfințiți. ³³Cât am fost cu voi, nu am dorit să primesc pentru mine nici aurul, nici argintul, nici hainele nimănui. ³⁴Voi știți că am muncit cu mâinile mele, pentru a câștiga lucrurile de care eu și tovarășii mei aveam nevoie. ³⁵În tot ceea ce am făcut, eu v-am arătat că trebuie să muncim din greu, pentru a-i ajuta pe cei care duc lipsă. Trebuie să ne amintim cuvintele pe care Domnul Isus Însuși le-a spus: «Veți fi mai binecuvântați dacă veți da, decât dacă veți primi.»⁴

³⁶După ce a spus aceste cuvinte, Pavel a îngenuncheat împreună cu ei toți și s-a rugat. ³⁷Cu toții au plâns mult, l-au îmbrățișat pe Pavel și l-au sărutat. ³⁸Pavel spusese că ei nu-l vor mai vedea și aceasta i-a întristat cel mai mult. Apoi ei l-au condus până la corabie.

Pavel pleacă la Ierusalim

21 ¹După ce ne-am despărțit de ei, am ridicat pânzele și am mers drept până la Cos. A doua zi, am mers la Rodos și de acolo la Patara. ²Acolo am găsit o corabie care pleca spre Fenicia. Ne-am suit în ea și am plecat. ³Am zărit insula Cipru spre nord, dar nu am oprit și am mers până în Siria. Am debarcat în Tîr, pentru că acolo trebuia să fie descărcată corabia. ⁴Acolo i-am găsit pe ucenicii lui Isus și am rămas cu ei timp de șapte zile. Prin Duhul Sfânt*, ucenicii au știut ce i se va întâmpla lui Pavel așa că i-au spus să nu se ducă la Ierusalim. ⁵Când a venit timpul, am plecat și ne-am continuat călătoria. Ei ne-au condus până în afara cetății cu soțiile și copiii lor. Cu toții am îngenuncheat acolo, pe

know that after I leave, some men will come into your group. They will be like wild wolves and will try to destroy the flock. ³⁰Also, men from your own group will begin to teach things that are wrong. They will lead some of the Lord's followers away from the truth to follow them. ³¹So be careful! And always remember what I did during the three years I was with you. I never stopped reminding each one of you how you should live, counseling you day and night and crying over you.

³²“Now I am putting you in God's care. I am depending on the message* about his grace to make you strong. That message is able to give you the blessings that God gives to all his holy people.* ³³When I was with you, I never wanted anyone's money or fine clothes. ³⁴You know that I always worked to take care of my own needs and the needs of the people who were with me. ³⁵I always showed you that you should work like I did and help people who are weak. I taught you to remember the words of the Lord Jesus: ‘You will have a greater blessing when you give than when you receive.’”

³⁶When Paul finished speaking, he knelt down, and they all prayed together. ³⁷⁻³⁸They cried and cried. They were especially sad because Paul had said they would never see him again. They hugged him and kissed him. Then they went with him to the ship to say goodbye.

Paul Goes to Jerusalem

21 ¹After we said goodbye to the elders,* we sailed away straight to Cos island. The next day we went to the island of Rhodes, and from there we went to Patara. ²There we found a ship that was going to the area of Phoenicia. We got on the ship and sailed away.

³We sailed near the island of Cyprus. We could see it on the north side, but we did not stop. We sailed to the country of Syria. We stopped at Tyre because the ship needed to unload its cargo there. ⁴We found the Lord's followers there and stayed with them for seven days. They warned Paul not to go to Jerusalem because of what the Spirit* had told them. ⁵But when our time there was up, we returned to the ship to continue our trip. All the followers, even the women and children, came with us to the seashore. We all knelt down on the

plajă, și ne-am rugat. ⁶Ne-am luat la revedere unii de la alții și ne-am urcat în corabie. Iar ei s-au întors la casele lor.

⁷După ce ne-am sfârșit călătoria din Tir, am ajuns la Ptolemaida. I-am salutat pe frații de acolo și am rămas o zi cu ei. ⁸În ziua următoare, am plecat și am ajuns în Cezareea. Acolo ne-am dus acasă la Filip și am stat la el. Filip era evanghelist. El era unul dintre cei șapte bărbați care fuseseră aleși pentru lucrarea de ajutorare a văduvelor. ⁹Filip avea patru fiice necăsătorite care aveau darul de a profeți. ¹⁰După ce am stat acolo câteva zile, a sosit din Iudeea un profet*, pe nume Agab și a venit la noi. ¹¹El a luat cureaua lui Pavel și și-a legat mâinile și picioarele. El a spus: „Duhul Sfânt îmi spune: «Astfel îl vor lega iudeii din Ierusalim pe cel căruia îi aparține această curea. Apoi îl vor da în mâinile neevreilor.»“

¹²Când am auzit aceste lucruri, atât noi, cât și localnicii, l-am implorat pe Pavel să nu meargă la Ierusalim. ¹³Atunci Pavel ne-a spus: „De ce plângeți? De ce îmi frângeți inima? Eu sunt gata nu numai să fiu legat, ci chiar să și mor în Ierusalim pentru Numele Domnului Isus.“

¹⁴Noi am văzut că nu-l puteam convinge, așa că n-am mai încercat, doar am spus: „Facă-se voia Domnului!“

¹⁵După ce au trecut aceste zile, ne-am pregătit și am plecat la Ierusalim. ¹⁶Câțiva dintre ucenicii din Cezareea au mers cu noi. Ei ne-au dus acasă la Mnason, unde urma să stăm. Mnason era unul dintre primii ucenici din Cipru.

Pavel la Ierusalim în Templu

¹⁷Când am ajuns în Ierusalim, frații de acolo ne-au primit cu multă bucurie. ¹⁸A doua zi, Pavel a mers cu noi să-l vizităm pe Iacov. Acolo se aflau toți conducătorii bisericii. ¹⁹Pavel i-a salutat și le-a povestit în amănunt lucrurile pe care le făcuse Dumnezeu, prin lucrarea lui, în mijlocul neevreilor. ²⁰Când au auzit aceste lucruri, ei l-au slăvit pe Dumnezeu și i-au spus: „Frate, ai văzut câte mii de iudei au crezut! Dar ei cred că este foarte important să ascuți de Legea lui Moise. ²¹Ei au auzit că îi înveți pe iudeii care trăiesc în alte ținuturi, printre neevrei, să renunțe la Legea lui Moise, să nu-și mai circumcidă copiii sau

beach, prayed, ⁶and said goodbye. Then we got on the ship, and the followers went home.

⁷We continued our trip from Tyre and went to the city of Ptolemais. We greeted the brothers and sisters there and stayed with them one day. ⁸The next day we left Ptolemais and went to the city of Caesarea. We went into the home of Philip and stayed with him. He had the work of telling the Good News.* He was one of the seven helpers.¹ ⁹He had four unmarried daughters who had the gift of prophesying.*

¹⁰After we had been there for many days, a prophet* named Agabus came from Judea. ¹¹He came to us and borrowed Paul's belt. He used it to tie his own hands and feet. He said, “The Holy Spirit tells me, ‘This is how the Jews in Jerusalem will tie up the man who wears this belt.’² Then they will hand him over to people who don't know God.”

¹²When we heard this, we and the other followers there begged Paul not to go to Jerusalem. ¹³But he said, “Why are you crying and making me feel so sad? I am willing to be put in jail in Jerusalem. I am even ready to die for the name of the Lord Jesus!”

¹⁴We could not persuade him to stay away from Jerusalem. So we stopped begging him and said, “We pray that what the Lord wants will be done.”

¹⁵After this, we got ready and left for Jerusalem. ¹⁶Some of the followers of Jesus from Caesarea went with us. These followers took us to the home of Mnason, a man from Cyprus, who was one of the first people to be a follower of Jesus. They took us to his home so that we could stay with him.

Paul Visits James

¹⁷In Jerusalem the believers were very happy to see us. ¹⁸The next day Paul went with us to visit James, and all the elders* were there. ¹⁹After greeting them, Paul told them point by point all that God had used him to do among the non-Jewish people.

²⁰When the leaders heard this, they praised God. Then they said to Paul, “Brother, you can see that thousands of Jews have become believers, but they think it is very important to obey the law of Moses.* ²¹They have been told that you teach the Jews who live in non-Jewish regions to stop

¹ 21:8 *seven helpers* Men chosen for a special work. See Acts 6:1-6.
² 21:11 *belt* Paul's belt; so Agabus means that the Jews in Jerusalem will tie Paul up (arrest him).

să respecte tradițiile. ²²Ce trebuie să facem? Cu siguranță că ei vor afla că ai venit. ²³Deci, fă ceea ce-ți vom spune noi: printre noi sunt patru bărbați care au făcut un legământ.¹ ²⁴Ia-i pe acești bărbați și ia parte împreună cu ei la ceremonia de curățire. Plătește toate cheltuielile lor, pentru ca ei să-și poată rade capul. Atunci toată lumea va ști că ce au auzit despre tine nu este adevărat și că respecti Legea lui Moise în viața ta.

²⁵Am trimis deja o scrisoare neevreilor. În ea le-am spus să nu mănânce carne care a fost jertfită idolilor, să nu mănânce sânge sau animale care au fost sugrumate, să se ferească de imoralitate sexuală.“

²⁶Așa că Pavel i-a luat cu el pe cei patru bărbați și a doua zi a participat împreună cu ei la ceremonia de curățire. Apoi s-a dus în Templu*, pentru a face cunoscut timpul când se vor încheia zilele de curățire². În ultima zi, trebuia adusă o jertfă pentru fiecare dintre ei.

²⁷Spre sfârșitul celor șapte zile, niște iudei din Asia l-au văzut pe Pavel în Templu. Ei au întăritat toată mulțimea împotriva lui, apoi l-au prins. ²⁸Ei strigau: „Bărbați iudei, ajutați-ne! Acesta este omul care îi învață pe toți oamenii, din toată lumea, lucruri care sunt împotriva poporului nostru, împotriva Legii lui Moise și împotriva acestui Templu. Ba chiar a adus cu el în Templu niște bărbați neevrei și a întinat astfel acest loc sfânt.“ ²⁹Ei îl văzuseră mai devreme pe Trofim efeseanul prin cetate, împreună cu Pavel, și au presupus că Pavel l-a adus cu el în Templu.

³⁰Întreaga cetate a fost cuprinsă de agitație. Ei au alergat împreună, l-au prins pe Pavel și l-au târât în afara Templului. Imediat după aceea, ușile Templului au fost închise. ³¹În timp ce oamenii încercau să-l omoare pe Pavel, comandantul coortei

following the law of Moses. They have heard that you tell them not to circumcise* their sons or follow our other customs.

²²“What should we do? The Jewish believers here will learn that you have come. ²³So we will tell you what to do: Four of our men have made a vow¹ to God. ²⁴Take these men with you and share in their cleansing ceremony.² Pay their expenses so that they can shave their heads.³ This will prove to everyone that the things they have heard about you are not true. They will see that you obey the law of Moses in your own life.

²⁵“In regard to the non-Jewish believers, we have already sent a letter to them saying what we think they should do:

‘Don’t eat food that has been given to idols.*
Don’t eat meat from animals that have been strangled or any meat that still has the blood in it.
Don’t commit any kind of sexual sin.’”

Paul Is Arrested

²⁶So Paul took the four men with him. The next day he shared in their cleansing ceremony. Then he went to the Temple* area and announced the time when the days of the cleansing ceremony would be finished. On the last day an offering would be given for each of the men.

²⁷When the seven-day period was almost finished, some Jews from Asia* saw Paul in the Temple area. They stirred up everyone into an angry mob. They grabbed Paul ²⁸and shouted, “Men of Israel,* help us! This is the man who is teaching things that are against the law of Moses,* against our people, and against this Temple of ours. This is what he teaches people everywhere. And now he has brought some Greeks into the Temple area and has made this holy place unclean!” ²⁹(The Jews said this because they had seen Trophimus with Paul in Jerusalem. Trophimus was a man from Ephesus. The Jews thought that Paul had taken him into the holy area of the Temple.)

³⁰An angry reaction spread throughout the city, and everyone came running to the Temple. They grabbed Paul and dragged him out of the holy area, and the gates were closed immediately. ³¹While they were trying to kill Paul, the commander of the Roman army in Jerusalem got word that the whole

¹ 21:23 *legământ* legământul nazireatului; acest legământ față de Dumnezeu dura o lună. După o lună, cel care îl ținea își tundea părul, era dezlegat de celelalte îndatoriri și trebuia să aducă diferite jertfe în Templu; vezi Num. 6. ² 21:26 *zilele de curățire* șapte zile.

¹ 21:23 *vow* Probably a Nazirite vow, a time of special dedication and service promised to God. See Num. 6:1-21. ² 21:24 *cleansing ceremony* The special things Jews did to end the Nazirite vow. Also in verse 26. ³ 21:24 *shave their heads* To show that their vow was finished.

romane din Ierusalim a primit vestea că întreaga cetate era cuprinsă de agitație. ³²Imediat, comandantul a luat cu el câțiva soldați și centurioni și a alergat la locul unde se afla mulțimea. Când i-au văzut pe comandant și pe soldați, iudeii au încetat să-l mai lovească pe Pavel. ³³Atunci comandantul a venit la Pavel și l-a arestat. El a dat ordin să fie legat cu două lanțuri. Apoi l-a întrebat pe Pavel cine era și ce făcuse. ³⁴Unii oameni din mulțime strigau ceva, alții altceva. Din cauza învălmășelii, comandantul nu a putut să-și dea seama care era adevărul. El a dat ordin ca Pavel să fie dus în cazarma armatei romane. ³⁵⁻³⁶Mulțimea de oameni îi urma. Când a ajuns la trepte, soldații au trebuit să-l care pe Pavel pentru a-l apăra de violența mulțimii. Toată mulțimea striga: „Omorâți-l!”

³⁷Înainte de a fi dus în cazarmă, Pavel i-a zis comandantului: „Îmi este permis să-ți spun ceva?”

Comandantul a spus: „Vorbești grecește? ³⁸Deci nu ești tu acel egiptean care, cu câțva timp în urmă, a pornit o răscoală și a condus în pustie patru mii de ucigași?”

³⁹Pavel a răspuns: „Eu sunt iudeu și sunt din cetatea Tars, din Cilicia. Sunt cetățean al unei cetăți importante. Te rog, dă-mi voie să vorbesc mulțimii!”

⁴⁰Comandantul l-a lăsat să facă acest lucru. Atunci Pavel a stat pe trepte și a făcut semn cu mâna cerând să fie liniște. Când toți au tăcut, el a început să le vorbească în limba aramaică, spunând:

Pavel vorbește oamenilor

22¹„Frați și părinți, ascultați ce voi spune acum în apărarea mea!”
²Când oamenii au auzit că vorbea în limba aramaică, s-a făcut și mai mare liniște. Atunci Pavel a spus: ³„Eu sunt iudeu. M-am născut în cetatea Tars, din Cilicia, dar am crescut în cetatea aceasta. Gamaliel m-a învățat totul despre Legea strămoșilor noștri. Am fost plin de zel pentru Dumnezeu, așa cum sunteți voi toți astăzi. ⁴I-am persecutat pe cei ce urmau Calea Domnului*, pe unii dintre ei chiar i-am omorât. Am prins atât bărbați, cât și femei și i-am pus în

city was in a state of riot. ³²Immediately the commander ran to where the crowd had gathered, taking with him some army officers* and soldiers. When the people saw the commander and his soldiers, they stopped beating Paul.

³³The commander went and arrested Paul. He told his soldiers to tie him with two chains. Then he asked, “Who is this man? What has he done wrong?” ³⁴Some people there were shouting one thing, and others were shouting something else. Because of all this confusion and shouting the commander could not learn the truth about what had happened. So he told the soldiers to take Paul to the army building. ³⁵⁻³⁶All the people were following them. When the soldiers came to the steps, they had to carry Paul. They did this to protect him, because the people were ready to hurt him. The people were shouting, “Kill him!”

³⁷When the soldiers were ready to take Paul into the army building, he asked the commander, “Can I say something to you?”

The commander said, “Oh, you speak Greek? ³⁸Then you are not the man I thought you were. I thought you were the Egyptian who started some trouble against the government not long ago and led four thousand terrorists out to the desert.”

³⁹Paul said, “No, I am a Jew from Tarsus in the country of Cilicia. I am a citizen of that important city. Please, let me speak to the people.”

⁴⁰The commander told Paul he could speak. So he stood on the steps and waved his hand so that the people would be quiet. The people became quiet and Paul spoke to them in Aramaic.*

Paul Speaks to the People

22¹Paul said, “My brothers and fathers, listen to me! I will make my defense to you.”

²When the Jews heard Paul speaking Aramaic,* they became very quiet. Then Paul said,

³“I am a Jew, born in Tarsus in the country of Cilicia. I grew up in this city. I was a student of Gamaliel,¹ who carefully taught me everything about the law of our fathers.* I was very serious about serving God, the same as all of you here today. ⁴I persecuted* the people who followed the Way.* Some of them were killed because of me. I arrested men and women and put them in jail.

¹ 22:3 *Gamaliel* A very important teacher of the Pharisees, a Jewish religious group. See Acts 5:34.

închisoare. ⁵Că am făcut aceste lucruri, pot să vă mărturisească marele preot* și toată adunarea bătrânilor conducători iudei. Aceștia mi-au încredințat scrisori pe care să le duc fraților iudei din Damasc. Eu mergeam acolo pentru a-i prinde pe creștini și a-i aduce legați la Ierusalim, ca să fie pedepsiți.“

Pavel povestește despre convertirea lui

⁶„Dar când eram pe drum și mă apropiam de Damasc, s-a întâmplat ceva. Era miezul zilei când, deodată, împrejurul meu a strălucit o mare lumină din cer. ⁷Am căzut la pământ și am auzit o voce care îmi spunea: «Saule, Saule, de ce Mă persecuți?» ⁸Eu am răspuns: «Cine ești, Doamne?» El mi-a spus: «Sunt Isus din Nazaret pe care tu Îl persecuți.» ⁹Cei ce erau cu mine au văzut lumina, dar nu au auzit glasul Celui care mi-a vorbit. ¹⁰«Ce să fac, Doamne?», am spus. Iar Domnul mi-a răspuns: «Ridică-te și du-te în Damasc! Acolo îți se va spune despre toate lucrurile pe care am plănuț să le faci.» ¹¹Din cauza strălucirii luminii, nu mai puteam să văd. Cei ce mă însoțeau m-au dus de mână și am plecat în Damasc. ¹²Acolo, a venit la mine un anume Anania. El era un bărbat evlavios și trăia potrivit cu Legea lui Moise și toți iudeii din cetate aveau de spus numai lucruri bune despre el. ¹³El a venit, a stat lângă mine și mi-a spus: «Frate Saul, recapătă-ți vederea!» Chiar atunci am putut să-l văd. ¹⁴Anania a spus: «Dumnezeul strămoșilor noștri te-a ales pe tine să cunoști voia Lui. El te-a ales să-L vezi pe Cel Drept și să auzi cuvinte chiar din gura Lui. ¹⁵Tu vei mărturisi despre El tuturor oamenilor și le vei spune ce ai văzut și ai auzit. ¹⁶Acum, ce mai aștepți? Ridică-te, fii botezat* și spălat de păcatele tale și ai încredere în Numele Domnului că poate face acest lucru.»

¹⁷M-am întors în Ierusalim și, în timp ce mă rugam în Templu*, am avut o viziune*. ¹⁸L-am văzut pe Isus, care îmi spunea: «Grăbește-te și pleacă din Ierusalim chiar acum, pentru că oamenii de aici nu vor accepta ceea ce vei mărturisi despre Mine.» ¹⁹Eu am spus: «Doamne, oamenii aceștia știu că eu mergeam prin sinagogi pentru a-i

⁵“The high priest* and the whole council of older Jewish leaders can tell you that this is true. One time these leaders gave me some letters. The letters were to the Jewish brothers in the city of Damascus. I was going there to arrest the followers of Jesus and bring them back to Jerusalem for punishment.

Paul Tells About His Conversion

⁶“But something happened to me on my way to Damascus. It was about noon when I came close to Damascus. Suddenly a bright light from heaven shined all around me. ⁷I fell to the ground and heard a voice saying to me, ‘Saul, Saul, why are you persecuting* me?’

⁸“I asked, ‘Who are you, Lord?’ The voice said, ‘I am Jesus from Nazareth, the one you are persecuting.’ ⁹The men who were with me did not understand the voice, but they saw the light.

¹⁰“I said, ‘What shall I do, Lord?’ The Lord answered, ‘Get up and go into Damascus. There you will be told all that I have planned for you to do.’ ¹¹I could not see, because the bright light had made me blind. So the men led me into Damascus.

¹²“In Damascus a man named Ananias¹ came to me. He was a man who was devoted to God and obeyed the law of Moses.* All the Jews who lived there respected him. ¹³He came to me and said, ‘Saul, my brother, look up and see again!’ Immediately I was able to see him.

¹⁴“Ananias told me, ‘The God of our fathers* chose you long ago to know his plan. He chose you to see the Righteous One and to hear words from him. ¹⁵You will be his witness to all people. You will tell them what you have seen and heard. ¹⁶Now, don’t wait any longer. Get up, be baptized* and wash your sins away, trusting in Jesus to save you.’²

¹⁷“Later, I came back to Jerusalem. I was praying in the Temple* area, and I saw a vision.*

¹⁸I saw Jesus, and he said to me, ‘Hurry and leave Jerusalem now! The people here will not accept the truth you tell them about me.’

¹⁹“I said, ‘But Lord, the people know that I was the one who put the believers in jail and beat them. I went through all the synagogues* to find

¹ 22:12 *Ananias* In Acts there are three men with this name. See Acts 5:1 and 23:2 for the other two. ² 22:16 *trusting in Jesus ... you* Literally, “calling on his name,” meaning to show faith in Jesus by worshipping him or praying to him for help.

închide și a-i bate pe cei care credeau în Tine. ²⁰Eu eram de față când a fost omorât Ștefan, cel care mărturisea despre Tine. Eu am fost de acord cu fapta lor și chiar am păzit hainele celor care l-au omorât.» ²¹Dar Isus mi-a spus: «Du-te! Te voi trimite departe, la cei care nu sunt evrei.»

²²Iudeii l-au ascultat pe Pavel până aici, dar din acel moment au început să strige: „Să fie șters omul acesta de pe fața pământului! El nu merită să trăiască!” ²³În timp ce strigau, își aruncau hainele de pe ei și aruncau praf în sus. ²⁴Atunci comandantul a dat ordin ca Pavel să fie dus în cazarmă. El a spus soldaților să-i pună întrebări în timp ce-l biciuiau, pentru a afla de ce strigau oamenii astfel de lucruri împotriva lui. ²⁵Soldații l-au luat și l-au legat pentru a fi biciuit. Atunci Pavel a spus centurionului care stătea acolo: „Vă este permis să biciuiți un cetățean roman care nu a fost judecat și găsit vinovat?”

²⁶Când a auzit aceste cuvinte, centurionul s-a dus la comandant și i-a spus: „Îți dai seama ce faci? Omul acesta este cetățean roman.”

²⁷Comandantul a venit la Pavel și l-a întrebat: „Spune-mi, este adevărat că ești cetățean roman?” „Da”, a răspuns Pavel.

²⁸Centurionul a spus: „Eu am plătit mulți bani pentru a primi această cetățenie.” „Eu m-am născut cetățean roman”, a spus Pavel.

²⁹Oamenii care urmau să-l bată și să-i pună întrebări s-au retras imediat. Chiar și comandantul s-a temut când a aflat că Pavel era cetățean roman și el îl legase.

Pavel înaintea Sinedriului

³⁰A doua zi, comandantul i-a dat drumul lui Pavel. El vroia să afle exact de ce îl acuza iudeii și a poruncit să se strângă laolaltă marii preoți și tot Sinedriul*. Apoi l-a adus pe Pavel înaintea lor.

23 ¹Pavel s-a uitat drept la Sinedriu și a spus: „Fraților, mi-am trăit viața așa cum a cerut Dumnezeu și întotdeauna am făcut ceea ce am crezut că era bine.” ²Marele preot* Anania a poruncit celor care stăteau lângă Pavel să-l lovească peste gură. ³Atunci Pavel i-a spus lui Anania: „Și Dumnezeu te va lovi pe tine! Tu ești asemenea unui perete vărut! Tu stai acolo și pretinzi că mă judeci după Legea lui Moise,

and arrest the people who believe in you. ²⁰The people also know that I was there when Stephen, your witness, was killed. I stood there and agreed that they should kill him. I even held the coats of the men who were killing him!

²¹“But Jesus said to me, ‘Leave now. I will send you far away to the non-Jewish people.’”

²²The people stopped listening when Paul said this last thing. They all shouted, “Get rid of this man! He doesn’t deserve to live.” ²³They shouted and threw off their coats.¹ They threw dust into the air.² ²⁴Then the commander told the soldiers to take Paul into the army building and beat him. He wanted to make Paul tell why the people were shouting against him like this. ²⁵So the soldiers were tying Paul, preparing to beat him. But he said to an army officer* there, “Do you have the right to beat a Roman citizen³ who has not been proven guilty?”

²⁶When the officer heard this, he went to the commander and told him about it. The officer said, “Do you know what you are doing? This man is a Roman citizen!”

²⁷The commander came to Paul and said, “Tell me, are you really a Roman citizen?”

He answered, “Yes.”

²⁸The commander said, “I paid a lot of money to become a Roman citizen.”

But Paul said, “I was born a citizen.”

²⁹The men who were preparing to question Paul moved away from him immediately. The commander was afraid because he had already put Paul in chains, and he was a Roman citizen.

Paul Speaks to the Jewish Leaders

³⁰The next day the commander decided to learn why the Jews were accusing Paul. So he ordered the leading priests and the whole high council to meet together. He had Paul’s chains taken off and had him brought in to face the council.

23 ¹Paul looked at the council members and said, “Brothers, I have lived my life in a good way before God. I have always done what I thought was right.” ²Ananias,⁴ the high priest,* was there. When he heard this, he told the men who were standing near Paul to hit him in the mouth. ³Paul said to Ananias, “God will hit you

¹ 22:23 *threw off their coats* This showed the Jews were very angry with Paul. ² 22:23 *threw dust into the air* A sign of very strong anger. ³ 22:25 *Roman citizen* Roman law said that Roman citizens must not be beaten before their trial. Also at 23:27. ⁴ 23:2 *Ananias* Not the same man named Ananias in Acts 22:12.

dar încalci Legea poruncindu-le să mă lovească.“

⁴Cei care stăteau lângă Pavel au spus: „Îndrăznești să-l insulti pe marele preot al lui Dumnezeu?”

⁵Pavel a spus: „Fraților, nu am știut că el este marele preot. În Scripturi* este scris: «Să nu spui lucruri rele despre un conducător al poporului tău.»¹“

⁶Pavel și-a dat seama că o parte dintre bărbații din adunare erau saducheii*, iar alții fariseii*. El a strigat în Sinedriu: „Fraților, eu sunt fariseu, tatăl meu a fost de asemenea fariseu. Sunt judecat din pricina speranței că oamenii vor învia din morți.“

⁷Când a spus aceste cuvinte, fariseii și saducheii au început o mare ceartă și adunarea s-a împărțit în două grupuri. ⁸Saducheii nu cred că există înviere după moarte și, de asemenea, nu cred în îngeri sau în duhuri. Dar fariseii cred că aceste lucruri există. ⁹În adunare s-a făcut mare zarvă. Atunci s-au ridicat niște învățători ai Legii care erau farisei și au început să se certe cu saducheii: „Nu credem că omul acesta a făcut vreun lucru rău. Poate că într-adevăr i-a vorbit un duh sau un înger.“

¹⁰Cearța a devenit foarte violentă, iar comandantul s-a temut că mulțimea îl va rupe în bucăți pe Pavel. Atunci comandantul a dat ordin soldaților să coboare și să-l ia pe Pavel din mulțime și să-l aducă în cazarmă.

¹¹În noaptea următoare, Domnul a venit lângă Pavel și a spus: „Curaj! Așa cum ai mărturisit oamenilor din Ierusalim despre Mine, la fel va trebui să mărturisești și celor din Roma.“

¹²A doua zi dimineață, iudeii au pus la cale un plan. Ei s-au jurat să nu mănânce și să nu bea până nu-l vor omorî pe Pavel.

¹³Cei ce făcuseră acest jurământ erau cam patruzeci de inși. ¹⁴Ei s-au dus la preoții conducători și la bătrâni și au spus: „Am jurat să nu mâncăm nimic până nu-l vom omorî pe Pavel. ¹⁵Iată ce trebuie să faceți voi și Sinedriul. Cereți comandantului să vi-l trimită pe Pavel, pretinzând că vreți să studiați mai atent cazul lui. Noi vom fi pregătiți să-l ucidem înainte să ajungă aici.“

¹23:5 Citat din Ex. 22:28.

too! You are like a dirty wall that has been painted white. You sit there and judge me, using the law of Moses.* But you are telling them to hit me, and that is against the law.”

⁴The men standing near Paul said to him, “Are you sure you want to insult God’s high priest like that?”

⁵Paul said, “Brothers, I did not know this man was the high priest. The Scriptures* say, ‘You must not say bad things about a leader of your people.’¹”

⁶Paul knew that some of the men in the council meeting were Sadducees* and some were Pharisees.* So he shouted, “My brothers, I am a Pharisee and my father was a Pharisee! I am on trial here because I believe that people will rise from death.”

⁷When Paul said this, a big argument started between the Pharisees and the Sadducees. The group was divided. ⁸(The Sadducees believe that after people die, they will not live again as an angel or as a spirit. But the Pharisees believe in both.) ⁹All these Jews began shouting louder and louder. Some of the teachers of the law, who were Pharisees, stood up and argued, “We find nothing wrong with this man. Maybe an angel or a spirit really did speak to him.”

¹⁰The argument turned into a fight, and the commander was afraid that the Jews would tear Paul to pieces. So he told the soldiers to go down and take Paul away from these Jews and put him in the army building.

¹¹The next night the Lord Jesus came and stood by Paul. He said, “Be brave! You have told people in Jerusalem about me. You must do the same in Rome.”

Some Jews Plan to Kill Paul

¹²The next morning some of the Jews made a plan to kill Paul. They made a promise to themselves that they would not eat or drink anything until they had killed him. ¹³There were more than 40 of them who made this plan. ¹⁴They went and talked to the leading priests and the older Jewish leaders. They said, “We have promised ourselves that we will not eat or drink until we have killed Paul. ¹⁵So this is what we want you to do: Send a message to the commander from you and the high council. Tell him you want him to bring Paul out to you. Say that you want to ask him more questions. We will be waiting to kill him while he is on the way here.”

¹23:5 Quote from Ex. 22:28.

¹⁶Dar fiul sorei lui Pavel a auzit despre complotul lor. Așa că s-a dus în cazarma romanilor și i-a spus lui Pavel despre aceasta. ¹⁷Pavel a chemat pe unul dintre centurioni și i-a spus: „Du-l pe acest tânăr la comandant pentru că are să-i spună ceva.” ¹⁸Centurionul l-a luat pe băiat, l-a condus la comandant și a spus: „Deținutul Pavel m-a chemat și m-a rugat să ți-l aduc pe acest tânăr pentru că are să-ți spună ceva.”

¹⁹Comandantul l-a luat pe băiat de mână, l-a dus deoparte și l-a întrebat: „Ce vrei să-mi spui?”

²⁰Băiatul a răspuns: „Iudeii s-au înțeles să te roage să-l aduci mâine pe Pavel înaintea Sinedriului. Ei vor pretinde că vor să afle mai multe despre el. ²¹Dar nu-i asculta, pentru că mai mult de patruzeci de iudei vor sta ascunși, așteptând să-l omoare. Ei s-au jurat să nu mănânce și să nu bea până nu-l vor omorî pe Pavel. Iar acum sunt gata. Mai așteaptă doar ca tu să fii de acord cu ei.”

²²Atunci comandantul i-a poruncit băiatului: „Nu spune nimănui că mi-ai vorbit despre aceste lucruri.” Și l-a lăsat să plece.

Pavel este trimis la Cezareea

²³Apoi comandantul a chemat pe doi dintre centurionii lui și le-a spus: „Pregătiți două sute de soldați pentru a pleca la Cezareea. De asemenea, pregătiți șaptezeci de călăreți și două sute de soldați înarmați cu sulite. Toți să fie gata de plecare până la ora nouă seara. ²⁴Pregătiți și cai pe care să călărească Pavel și duceți-l teafăr la guvernatorul Felix.” ²⁵Comandantul a scris o scrisoare care spunea:

²⁶„Claudiu Lisias,
către preaalesul guvernator Felix.

Salutări.

²⁷Iudeii l-au prins pe acest om și se pregăteau să-l omoare. Eu am aflat că este cetățean roman, de aceea am intervenit cu soldații mei și l-am salvat. ²⁸Am vrut să știu de ce îl acuzau iudeii și l-am dus înaintea Sinedriului* lor. ²⁹Am aflat că acuzațiile care îi erau aduse priveau lucruri legate de legea lor. Dar el nu a fost acuzat de nimic care să merite închisoarea sau moartea. ³⁰Apoi mi s-a spus că s-a pus ceva la cale împotriva acestui om și imediat

¹⁶But Paul’s nephew heard about this plan. He went to the army building and told Paul. ¹⁷Then Paul called one of the army officers* and said to him, “Take this young man to the commander. He has a message for him.” ¹⁸So the army officer brought Paul’s nephew to the commander. The officer said, “The prisoner Paul asked me to bring this young man to you. He has something to tell you.”

¹⁹The commander led the young man to a place where they could be alone. The commander asked, “What do you want to tell me?”

²⁰The young man said, “Some Jews have decided to ask you to bring Paul down to their council meeting tomorrow. They want you to think that they plan to ask Paul more questions. ²¹But don’t believe them! More than 40 of them are hiding and waiting to kill him. They have all promised not to eat or drink until they have killed him. Now they are waiting for you to say yes.”

²²The commander sent the young man away, telling him, “Don’t tell anyone that you have told me about their plan.”

Paul Is Sent to Caesarea

²³Then the commander called two army officers.* He said to them, “I need some men to go to Caesarea. Get 200 soldiers ready. Also, get 70 soldiers on horses and 200 men to carry spears. Be ready to leave at nine o’clock tonight. ²⁴Get some horses for Paul to ride so he can be taken to Governor Felix safely.” ²⁵The commander wrote a letter that said:

²⁶From Claudius Lysias.
To the Most Honorable Governor Felix.

Greetings:

²⁷Some Jews had taken this man and planned to kill him. But I learned that he is a Roman citizen, so I went with my soldiers and saved him. ²⁸I wanted to know why they were accusing him. So I brought him before their council meeting. ²⁹This is what I learned: The Jews said Paul did some things that were wrong. But these charges were about their own Jewish laws, and there was nothing worthy of jail or death. ³⁰I was told that some of the Jews were making a plan to kill Paul. So I send him to you. I also told

I-am trimis la tine. Celor care îl acuzau le-am poruncit să-ți spună ție despre acuzațiile pe care i le aduc.“

³¹Soldații au făcut ce li s-a ordonat. Ei l-au luat pe Pavel și l-au dus la Antipatrida în timpul nopții. ³²A doua zi, i-au lăsat pe călăreți să meargă mai departe cu Pavel, iar ei s-au întors înapoi la cazarmă. ³³Când au ajuns în Cezareea, călăreții i-au dat guvernatorului scrisoarea și i l-au încredințat pe Pavel. ³⁴Guvernatorul a citit scrisoarea și l-a întrebat pe Pavel din ce provincie era. Pavel a răspuns că din Cilicia. ³⁵Guvernatorul a spus: „Voi asculta cazul tău când vor veni și cei care te acuză.“ El a dat ordin ca Pavel să fie ținut sub pază în palatul care fusese construit de Irod*.

Iudeii îl acuză pe Pavel

24 ¹Cinci zile mai târziu, marele preot* Anania a venit la Cezareea împreună cu câțiva conducători evrei și cu un avocat, pe nume Tertul. Ei și-au prezentat înaintea guvernatorului acuzațiile lor împotriva lui Pavel. ²După ce a fost adus Pavel înăuntru, Tertul și-a început acuzațiile spunând: „Mulțumită ție ne bucurăm de pace. Datorită îngrijirii tale, în această țară au avut loc multe reforme de care aveam mare nevoie. ³Preaalesule Felix, noi mărturisim totdeauna și în orice loc lucrurile pe care le-ai făcut și îți suntem foarte recunoscători. ⁴Dar, ca să nu te rețin prea mult, te rog să fii bun și să ascuți scurta noastră prezentare. ⁵Am găsit acest om care este o pacoste. El a pornit răscoale printre iudeii din întreaga lume și este conducătorul unei secte de nazarineni. ⁶El a încercat chiar să profaneze Templul*; așa că am pus mâna pe el, ⁷(dar a venit comandantul Lisias și l-a smuls cu multă violență din mâinile noastre). ⁸Dacă-l vei cerceta tu însuși, vei putea afla de la el toate lucrurile de care îl acuzăm.“ ⁹Iudeii au intervenit și ei și au spus că toate lucrurile spuse de Tertul erau adevărate.

¹⁰Guvernatorul i-a făcut semn lui Pavel să vorbească. Acesta a spus: „Știu că de mulți ani ești judecător peste acest popor și

those Jews to tell you what they have against him.

³¹The soldiers did what they were told. They got Paul and took him to the city of Antipatris that night. ³²The next day the soldiers on horses went with Paul to Caesarea, but the other soldiers and the spearmen went back to the army building in Jerusalem. ³³The soldiers on horses entered Caesarea and gave the letter to governor Felix, then turned Paul over to him.

³⁴The governor read the letter and asked Paul, “What country are you from?” The governor learned that Paul was from Cilicia. ³⁵The governor said, “I will hear your case when the Jews who are accusing you come here too.” Then the governor gave orders for Paul to be kept in the palace. (This building had been built by Herod. *)

Some Jews Accuse Paul

24 ¹Five days later Ananias, the high priest,* went to the city of Caesarea. He brought with him some of the older Jewish leaders and a lawyer named Tertullus. They went to Caesarea to make charges against Paul before the governor. ²⁻³Paul was called into the meeting, and Tertullus began to make his accusations.

Tertullus said, “Most Honorable Felix, our people enjoy much peace because of you, and many wrong things in our country are being made right through your wise help. For this we all continue to be very thankful. ⁴But I don’t want to take any more of your time. So I will say only a few words. Please be patient. ⁵This man is a troublemaker. He causes trouble with the Jews everywhere in the world. He is a leader of the Nazarene group. ⁶⁻⁸Also, he was trying to make the Temple* unclean, but we stopped him.¹ You can decide if all this is true. Ask him some questions yourself.” ⁹The other Jews agreed and said it was all true.

Paul Defends Himself Before Felix

¹⁰The governor made a sign for Paul to speak. So Paul answered, “Governor Felix, I know that

¹24:6–8 Some Greek copies add 6b-8a: “And we wanted to judge him by our own law. ⁷But the officer Lysias came and used great force to take him from us. ⁸And Lysias ordered those who wanted to accuse him to come to you.”

de aceea mă pot apăra cu încredere. ¹¹Așa cum poți afla, nu au trecut mai mult de douăsprezece zile de când m-am dus la Ierusalim pentru a mă închina. ¹²Nimeni nu m-a văzut certându-mă cu cineva în Templu. Nu am fost văzut provocând oamenii la răscoală nici în sinagogi, nici în alte locuri din cetate. ¹³Acești oameni nu-ți pot dovedi că acuzațiile pe care le fac acum împotriva mea sunt adevărate. ¹⁴Un lucru îl recunosc: mă închin Dumnezeului strămoșilor noștri așa cum îmi cere Calea Domnului*. Ei numesc această Cale o sectă. Eu cred tot ceea ce spune Legea și cred tot ceea ce este scris în cărțile Profeților. ¹⁵Și am aceeași speranță de la Dumnezeu pe care o au și acești oameni: că într-o zi vor învia atât oamenii drepecți, cât și cei nedrepecți. ¹⁶De aceea, încerc întotdeauna să fac ceea ce cred că este bine înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor.

¹⁷Am fost plecat vreme de mai mulți ani din Ierusalim, iar acum m-am întors să aduc poporului meu daruri pentru cei săraci și să aduc jertfe lui Dumnezeu. ¹⁸Este ceea ce făceam când acești oameni m-au găsit în Templu. Tocmai sfârșisem ceremonia de curățire. Acolo nu era nici o mulțime de oameni cu mine și nici agitație nu era. ¹⁹Niște iudei din Asia se aflau acolo. Dacă ei au vreun lucru de care să mă acuze, ar trebui să fie aici, înaintea ta și să mă acuze. ²⁰Sau să spună cei care sunt aici care anume sunt lucrurile rele de care m-au găsit vinovat când m-am aflat înaintea Sinedriului*. ²¹Un singur lucru am strigat, când am stat înaintea lor: «Sunt judecat de voi astăzi pentru că eu cred în învierea din morți!»²²

²²Atunci Felix a încheiat adunarea. El știa deja multe lucruri despre Calea Domnului. El a spus: „Voi lua hotărârea privind cazul vostru când va sosi comandantul Lisias.” ²³Felix a dat ordin centurionului să-l păzească pe Pavel, dar să-i acorde o anumită libertate și să nu-i împiedice pe prietenii lui să-i aducă lucrurile de care avea nevoie.

Pavel vorbește cu Felix și cu soția lui

²⁴După câteva zile, Felix a venit cu soția lui, Drusila, care era iudeică. El a trimis pe cineva să-l aducă pe Pavel și l-a ascultat vorbind despre credința în Isus Cristos.

you have been a judge over this nation for a long time. So I am happy to defend myself before you.

¹¹I went to worship in Jerusalem only twelve days ago. You can learn for yourself that this is true.

¹²These Jews who are accusing me did not find me arguing with anyone at the Temple* or making trouble with the people. And I was not making trouble or arguing in the synagogues* or any other place in the city. ¹³These men cannot prove the things they are saying against me now.

¹⁴But I will tell you this: I worship the God of our fathers* as a follower of the Way.* The Jews say that this Way is not the right way. But I believe everything that is taught in the law of Moses.* And I believe everything that is written in the books of the prophets.* ¹⁵I have the same hope in God that these Jews have—the hope that all people, good and bad, will be raised from death. ¹⁶This is why I always try to do what I believe is right before God and before everyone.

¹⁷⁻¹⁸“I was away from Jerusalem for many years. I went back there to take money to help my people. I also had some gifts to offer at the Temple. I was doing this when some Jews saw me there. I had finished the cleansing ceremony.¹ I had not made any trouble, and no one was gathering around me. ¹⁹But some Jews from Asia* were there. They should be here, standing before you. If I have really done anything wrong, they are the ones who should accuse me. They were there! ²⁰Ask these men here if they found any wrong in me when I stood before the high council meeting in Jerusalem. ²¹I did say one thing when I stood before them. I said, ‘You are judging me today because I believe that people will rise from death!’”

²²Felix already understood a lot about the Way. He stopped the trial and said, “When commander Lysias comes here, I will decide what to do with you.” ²³Felix told the army officer* to keep Paul guarded but to give him some freedom and to let his friends bring whatever he needed.

Paul Speaks to Felix and His Wife

²⁴After a few days Felix came with his wife Drusilla, who was a Jew. Felix asked for Paul to be brought to him. He listened to Paul talk about

¹ 24:17–18 *cleansing ceremony* The special things Jews did to end the Nazirite vow.

²⁵Dar când Pavel a început să vorbească despre dreptate, despre autocontrol și despre judecata viitoare, Felix s-a speriat și a spus: „Du-te acum! Te voi mai chema când voi avea timp.“ ²⁶Felix spera ca Pavel să-i ofere bani și de aceea trimitea după el tot mai des și stătea de vorbă cu el.

²⁷După doi ani, Felix a fost urmat de Porcius Festus. Dar Felix l-a lăsat pe Pavel în închisoare pentru a face pe placul iudeilor.

Pavel cere să fie dus înaintea lui Cezar

25 ¹Festus a devenit guvernator. Trei zile mai târziu, el a călătorit de la Cezareea la Ierusalim. ²Preoții cei mai de seamă și conducătorii iudeilor i-au prezentat acuzațiile lor împotriva lui Pavel. Ei l-au rugat pe Festus ³să le facă o favoare: să-l trimită pe Pavel la Ierusalim. (Ei aveau de gând să-i iasă înainte și să-l omoare pe apostol pe drum.) ⁴Festus le-a răspuns că Pavel era închis la Cezareea și că el însuși urma să meargă curând la Cezareea. ⁵„Să meargă cu mine câțiva dintre conducătorii voștri“, a spus el. „Dacă acest om a făcut ceva rău, să vină să-l acuze.“

⁶Festus a rămas cu ei nu mai mult de opt, poate zece zile; apoi a plecat la Cezareea. A doua zi, și-a luat locul în sala de judecată și a poruncit să fie adus Pavel. ⁷Când a apărut Pavel, iudeii care veniseră din Ierusalim au stat în jurul lui și l-au acuzat de multe lucruri rele pe care nu le puteau dovedi. ⁸Pavel s-a apărut spunând: „Nu am făcut nimic rău împotriva Legii iudeilor, împotriva Templului* sau împotriva lui Cezar*.“

⁹Festus vroia să le facă iudeilor pe plac. De aceea, i-a spus lui Pavel: „Vrei să mergem la Ierusalim și să fii judecat înaintea mea, acolo, referitor la aceste acuzații?“

¹⁰Pavel a răspuns: „Mă aflu acum înaintea scaunului de judecată al lui Cezar. Aici se cuvine să fiu judecat. După cum bine știi, nu le-am făcut nimic rău iudeilor. ¹¹Dacă sunt vinovat de ceva rău, dacă am făcut ceva ca să merit moartea, eu nu mă feresc de moarte. Dar dacă nici una din aceste acuzații pe care le aduc acești oameni împotriva mea nu este adevărată, atunci nimeni nu mă poate da pe mâna lor. Vreau ca Cezar să judece cazul meu.“

believing in Christ Jesus. ²⁵But Felix became afraid when Paul spoke about things like doing right, self-control, and the judgment that will come in the future. He said, “Go away now. When I have more time, I will call for you.” ²⁶But Felix had another reason for talking with Paul. He hoped Paul would pay him a bribe, so he sent for Paul often and talked with him.

²⁷But after two years, Porcius Festus became governor. So Felix was no longer governor. But he left Paul in prison to please the Jews.

Paul Asks to See Caesar

25 ¹Festus became governor, and three days later he went from Caesarea to Jerusalem. ²The leading priests and the important Jewish leaders made charges against Paul before Festus. ³They asked Festus to do them a favor. They wanted him to send Paul back to Jerusalem because they had a plan to kill Paul on the way. ⁴But Festus answered, “No, Paul will be kept in Caesarea. I will be going there soon myself, ⁵and your leaders can go with me. If this man has really done anything wrong, they can accuse him there.”

⁶Festus stayed in Jerusalem another eight or ten days and then went back to Caesarea. The next day Festus told the soldiers to bring Paul before him. Festus was seated on the judgment seat. ⁷Paul came into the room, and the Jews who had come from Jerusalem stood around him. They made many serious charges against him, but they could not prove anything. ⁸Paul defended himself, saying, “I have done nothing wrong against the Jewish law, against the Temple,* or against Caesar.*”

⁹But Festus wanted to please the Jews. So he asked Paul, “Do you want to go to Jerusalem for me to judge you there on these charges?”

¹⁰Paul said, “I am standing at Caesar’s judgment seat now. This is where I should be judged. I have done nothing wrong to the Jews, and you know it. ¹¹If I have done something wrong, and the law says I must die, then I agree that I should die. I don’t ask to be saved from death. But if these charges are not true, then no one can hand me over to these people. No, I want Caesar to hear my case!”

¹²Festus s-a consultat cu consilierii săi, apoi a spus: „Vrei ca Cezar să judece cazul tău, la Cezar te vei duce!”

Agripa vine la Cezareea

¹³După câteva zile, regele Agripa* și Berenice*, au sosit la Cezareea pentru a-l saluta pe Festus. ¹⁴După ce au stat acolo câteva zile, Festus a vorbit regelui despre cazul lui Pavel. El a spus: „Felix a lăsat închis un bărbat. ¹⁵Când am fost în Ierusalim, preoții cei mai importanți și conducătorii iudeilor și-au prezentat acuzațiile pe care i le aduc și au cerut ca el să fie condamnat la moarte. ¹⁶Le-am răspuns că nu este obiceiul romanilor să dea un acuzat pe mâna nimănui până când acesta nu a stat față în față cu cei care-l acuză și până nu a avut posibilitatea să se apere. ¹⁷Așa că, atunci când au venit aici cu mine, fără întârziere, chiar în ziua următoare, mi-am luat locul în sala de judecată și am poruncit să fie adus acest om. ¹⁸Când cei care îl acuzau au început să-și prezinte acuzațiile, ei nu au vorbit de faptele rele la care mă așteptam eu. ¹⁹Ei discutau cu acest om despre religia lor și despre un anume Isus care a murit, deși Pavel pretinde că e viu. ²⁰Nu aveam nici o idee ce hotărâre să iau în această problemă. Așa că l-am întrebat pe Pavel dacă vrea să meargă la Ierusalim și să fie judecat acolo pentru aceste chestiuni. ²¹Pavel a cerut să rămână în Cezareea și să aștepte hotărârea împăratului, iar eu am poruncit să rămână în închisoare până îl voi putea trimite la Cezar*.”

²²Atunci Agripa i-a zis lui Festus: „Aș vrea să-l aud eu însumi pe acest om.” „Îl vei auzi mâine”, a spus Festus.

²³Așa că a doua zi Agripa și Berenice au venit cu mare pompă și au intrat în sala de judecată, împreună cu comandanții și cei mai importanți oameni ai cetății. La porunca lui Festus, Pavel a fost adus în sală. ²⁴Atunci Festus a spus: „Împărate Agripa și voi toți cei care sunteți prezenți alături de noi, uitați-vă la acest om! Toți iudeii, atât din Ierusalim, cât și de aici, mi-au cerut cu insistență, prin strigăte, ca el să fie omorât. ²⁵Dar am constatat că nu a făcut nimic pasibil de moarte. El a cerut să fie judecat de împărat. De aceea am hotărât să-l trimit la Roma. ²⁶Dar nu am nimic clar a-i scrie împăratului despre el. De aceea l-am adus înaintea voastră, în special a ta, rege Agripa,

¹²Festus talked about this with his advisors. Then he said, “You have asked to see Caesar, so you will go to Caesar!”

Festus Asks King Agrippa About Paul

¹³A few days later King Agrippa* and Bernice* came to Caesarea to visit Festus. ¹⁴They stayed there many days, and Festus told the king about Paul’s case. Festus said, “There is a man that Felix left in prison. ¹⁵When I went to Jerusalem, the leading priests and the older Jewish leaders there made charges against him. They wanted me to order his death. ¹⁶But I told them, ‘When a man is accused of doing something wrong, Romans don’t hand him over for others to judge. First, he must face the people accusing him. And he must be allowed to defend himself against their charges.’

¹⁷“So when these Jews came here for the trial, I did not waste time. The next day I sat on the judgment seat and ordered Paul to be brought in. ¹⁸The Jews stood up and accused him. But they did not accuse him of the kind of crimes I thought they would. ¹⁹Their charges were all about their own religion and about a man named Jesus. Jesus died, but Paul said that he is still alive. ²⁰I did not have any idea about how to judge these issues. So I asked Paul, ‘Do you want to go to Jerusalem and be judged there?’ ²¹But Paul asked to be kept in Caesarea. He wants a decision from the emperor.* So I ordered that he be held until I could send him to Caesar in Rome.”

²²Agrippa said to Festus, “I would like to hear this man too.”

Festus said, “Tomorrow you can hear him.”

²³The next day Agrippa and Bernice came to the meeting with great show, acting like very important people. They entered the room with military leaders and important men of the city. Festus ordered the soldiers to bring Paul in.

²⁴Festus said, “King Agrippa and all of you gathered here with us, you see this man. All the Jewish people, here and in Jerusalem, have complained to me about him. When they complain about him, they shout that he should be killed. ²⁵When I judged him, I did not find him guilty of any crime worthy of death. But he asked to be judged by Caesar,* so I decided to send him to Rome. ²⁶However, I don’t really know what to tell Caesar that this man has done wrong. So I have brought him before all of you—especially

pentru ca, după ce îl veți cerceta, să pot găsi ceva să scriu. ²⁷Mi se pare fără sens să trimis împăratului un deținut, fără a-i arăta de ce este acuzat.“

Pavel înaintea regelui Agripa

26 ¹Agripa i-a spus lui Pavel: „Ți se îngăduie să vorbești pentru a te apăra!“ Pavel și-a ridicat mâna și și-a început apărarea. ²„Rege Agripa, mă socotesc fericit să mă apăr astăzi înaintea ta de acuzațiile pe care mi le aduc iudeii. ³Și aceasta cu atât mai mult cu cât tu cunoști toate obiceiurile iudeilor și controversese lor. De aceea, te rog să ai răbdare să mă ascuți. ⁴Toți iudeii știu cum mi-am trăit viața, de la început, de când eram în țara mea și de asemenea, în Ierusalim. ⁵Ei mă cunosc de mult timp și dacă vor vrea, vor putea mărturisi că am trăit așa cum cerea cea mai severă dintre sectele religiei noastre: am fost fariseu. ⁶Astăzi sunt judecat pentru că sper să se îplinească promisiunea pe care Dumnezeu a făcut-o strămoșilor noștri. ⁷Aceasta este promisiunea a cărei împlinire o așteaptă cele douăsprezece triburi ale poporului nostru. De aceea ei Îi slujesc lui Dumnezeu fără oprire, zi și noapte. Rege, din cauza acestei speranțe pe care o am mă acuză iudeii. ⁸De ce nu vă vine să credeți că Dumnezeu îi învie pe cei morți?

⁹Cât despre mine, eu am crezut că trebuia să fac tot ce îmi stă în putință împotriva Numelui lui Isus din Nazaret. ¹⁰Și așa am și făcut în Ierusalim. Am primit aprobarea de la preoții cei mai importanți și am aruncat în închisoare pe mulți dintre sfinții lui Dumnezeu, iar când aceștia erau omorâți, eu am fost de acord cu omorârea lor. ¹¹Deseori i-am pedepsit în toate sinagogile* și am încercat să-i fac să spună lucruri rele împotriva lui Dumnezeu. Furia mea împotriva lor era atât de mare, încât m-am dus chiar și în alte cetăți pentru a-i persecuta.

Pavel povestește cum L-a văzut pe Isus

¹²Odată, în timpul unei astfel de călătorii, mergeam la Damasc având permisiunea și autoritatea de la preoții cei mai importanți. ¹³Pe la amiază, mă aflam pe drum. Și atunci, rege, din cer a venit o lumină mai strălucitoare decât soarele și ne-a înconjurat pe mine și pe cei ce călătoreau cu mine. ¹⁴Am căzut cu toții la pământ. Atunci am

you, King Agrippa. I hope that you can question him and give me something to write to Caesar. ²⁷I think it is foolish to send a prisoner to Caesar without making some charges against him.”

Paul Before King Agrippa

26 ¹Agrippa* said to Paul, “You may now speak to defend yourself.” Paul raised his hand to get their attention and began to speak. ²He said, “King Agrippa, I will answer all the charges that the Jews make against me. I think it is a blessing that I can stand here before you today and do this. ³I am very happy to talk to you, because you know so much about all the Jewish customs and the things the Jews argue about. Please listen to me patiently.

⁴“All the Jews know about my whole life. They know the way I lived from the beginning in my own country and later in Jerusalem. ⁵These Jews have known me for a long time. If they want to, they can tell you that I was a good Pharisee.* And the Pharisees obey the laws of the Jewish religion more carefully than any other group. ⁶Now I am on trial because I hope for the promise that God made to our fathers.* ⁷This is the promise that all the twelve tribes of our people hope to receive. For this hope the Jews serve God day and night. My king, the Jews have accused me because I hope for this same promise. ⁸Why do you people think it is impossible for God to raise people from death?

⁹“In the past, I too thought I should do everything I could against Jesus from Nazareth. ¹⁰And that’s what I did, first in Jerusalem. The leading priests gave me the authority to put many of God’s people in jail. And when they were being killed, I agreed that it was a good thing. ¹¹I visited all the synagogues* and punished them, trying to make them curse¹ Jesus. My anger against these people was so strong that I went to other cities to find them and punish them.

Paul Tells About Seeing Jesus

¹²“One time the leading priests gave me permission and the authority to go to the city of Damascus. ¹³On the way there, at noon, I saw a light from heaven, brighter than the sun. It shined all around me and those traveling with me. ¹⁴We all fell to the ground. Then I heard a voice talking

¹ 26:11 *curse* Literally, “blaspheme,” the same as saying they did not believe in Jesus.

auzit o voce spunându-mi în limba aramăi-
că: «Saule, Saule, de ce Mă persecuți? Dacă
Mă ataci, doar tu vei avea de suferit.»
¹⁵Atunci eu am întreat: «Cine ești Tu,
Doamne?» Iar Domnul mi-a răspuns: «Sunt
Isus, pe care tu Îl persecuți. ¹⁶Dar acum
ridică-te în picioare! Iată de ce am apărut
înaintea ta: te-am ales să fii slujitorul Meu
și martorul Meu, pentru ca să vorbești
oamenilor despre ce ai văzut și despre ce îți
voi arăta. ¹⁷Te trimit la poporul tău și la
neevrei, dar nu-i voi lăsa nici pe unii, nici
pe alții să-ți facă rău. ¹⁸Tu le vei deschide
ochii, îi vei întoarce de la întuneric la lumi-
nă și de sub puterea lui Satan, la Dumnezeu.
Astfel ei vor putea fi iertați de păcatele lor
și primiți alături de cei ce au crezut în Mine
și au fost sfințiți.»

Pavel vorbește despre lucrarea sa

¹⁹Și astfel, rege Agripa, eu nu am refuzat
să ascult de viziunea* care a venit din
ceruri. ²⁰Am vorbit, mai întâi, oamenilor
din Damasc, apoi celor din Ierusalim și din
tot ținutul Iudeii. Pe urmă, le-am vorbit
neevreilor, spunându-le să-și schimbe atitu-
dinea inimii, să se întoarcă la Dumnezeu și
să dovedească prin fapte că această schim-
bare a avut loc. ²¹Acesta este motivul pentru
care iudeii m-au arestat când mă aflam în
Templu* și au încercat să mă omoare. ²²Însă
Dumnezeu m-a ajutat până în ziua de azi.
Cu ajutorul Lui stau astăzi aici și spun atât
celor neînsemnați, cât și celor importanți,
despre lucrurile pe care le-am văzut. Dar nu
spun nimic nou. Spun lucruri despre care
Moise și profeții* au spus că se vor întâm-
pla: ²³că Cristosul* trebuie să sufere și că,
fiind primul care va învia dintre cei morți,
va aduce lumină evreilor și neevreilor.“

Pavel încearcă să-l convingă pe Agripa

²⁴În timp ce Pavel spunea aceste lucruri
pentru a se apăra, Festus a strigat tare: „Ești
nebun, Pavele! Ai învățat prea mult și ai
înebunit.“

²⁵„Nu sunt nebun, prealesule Festus“, a
răspuns Pavel. „Lucrurile pe care le spun
sunt pline de sens și de adevăr. ²⁶Regele știe
prea bine aceste lucruri și lui pot să-i vor-
besc deschis. Sunt sigur că el nu este în
necunoștință de cauză cu privire la vreunul
din aceste lucruri, pentru că ele s-au întâm-
plat în văzul tuturor. ²⁷Rege Agripa, crezi

to me in Aramaic.* The voice said, ‘Saul, Saul,
why are you persecuting* me? You are only
hurting yourself by fighting me.’

¹⁵‘I said, ‘Who are you, Lord?’

“The Lord said, ‘I am Jesus. I am the one you
are persecuting. ¹⁶Stand up! I have chosen you to
be my servant. You will tell people about me—
what you have seen today and what I will show
you. This is why I have come to you. ¹⁷I will not
let your people hurt you, and I will keep you safe
from the non-Jewish people too. I am sending you
to these people. ¹⁸You will make them able to
understand the truth. They will turn away from
darkness to the light. They will turn away from
the power of Satan, and they will turn to God.
Then their sins can be forgiven, and they can be
given a place among God’s people—those who
have been made holy* by believing in me.’”

Paul Tells About His Work

¹⁹Paul continued speaking: “King Agrippa,*
after I had this vision* from heaven, I obeyed it.
²⁰I began telling people to change their hearts
and lives and turn back to God. And I told them
to do what would show that they had really
changed. I went first to people in Damascus.
Then I went to Jerusalem and to every part of
Judea and told the people there. I also went to the
non-Jewish people.

²¹“This is why the Jews grabbed me and were
trying to kill me at the Temple.* ²²But God helped
me, and he is still helping me today. With God’s
help I am standing here today and telling all
people what I have seen. But I am saying nothing
new. I am saying only what Moses* and the
prophets* said would happen. ²³They said that the
Christ* would die and be the first to rise from
death. They said that he would bring the light of
God’s saving truth¹ to the Jewish people and to
the non-Jewish people.”

Paul Tries to Persuade Agrippa

²⁴While Paul was still defending himself,
Festus shouted, “Paul, you are out of your mind!
Too much study has made you crazy.”

²⁵Paul said, “Most Honorable Festus, I am not
crazy. What I am saying is true. It all makes per-
fect sense. ²⁶King Agrippa* knows about all this,
and I can speak freely to him. I know that he has
heard about these things, because they happened
where everyone could see them. ²⁷King Agrippa,

¹26:23 bring... truth Literally, “proclaim light.”

că ceea ce au scris profeții* este adevărat? Știu că da!”

²⁸Atunci Agripa i-a spus lui Pavel: „Crezi că mă poți convinge atât de repede să devin creștin?”

²⁹Pavel a răspuns: „Mă rog lui Dumnezeu ca, mai devreme sau mai târziu, nu numai tu, ci toți cei ce mă ascultă azi să fie mântuiți și să fie ca mine, însă fără aceste lanțuri.”

³⁰Atunci regele, guvernatorul, Berenice și toți cei ce stăteau împreună cu ei s-au ridicat. ³¹După ce au ieșit din sală, ei vorbeau între ei și spuneau: „Omul acesta nu a făcut nimic ca să fie pasibil de moarte sau de închisoare.” ³²Agripa i-a spus lui Festus: „Acest om ar fi putut să fie eliberat, dacă nu ar fi cerut să fie judecat de Cezar*.”

Plecarea lui Pavel la Roma

27¹S-a hotărât să mergem cu corabia în Italia. Pavel și alți câțiva deținuți au fost dați în grija unui centurion din regimentul împăratului. Numele acestuia era Iuliu. ²Ne-am urcat în corabie la Adramit și am plecat. Corabia urma să treacă prin mai multe porturi de pe coasta Asiei. Cu noi era și Aristarh, un macedonean din Tesalonic. ³A doua zi am ajuns în Sidon. Iuliu s-a purtat frumos cu Pavel. El i-a dat voie să-și viziteze prietenii, iar aceștia s-au îngrijit de el. ⁴Apoi am plecat din Sidon și, pentru că vântul ne era potrivnic, am trecut pe lângă coasta de sud a insulei Cipru. ⁵Am traversat marea lângă Cilicia și Pamfilia și am ajuns la Mira, în Licia. ⁶Acolo centurionul a găsit o corabie din Alexandria, care pleca spre Italia și ne-a urcat și pe noi la bordul ei.

⁷Timp de câteva zile, corabia a mers încet și cu greu am ajuns la Cnid. Dar vântul nu ne-a permis să mergem în direcția aceea. Așa că am navigat la adăpostul insulei Creta, pe lângă cetatea Salmona. ⁸Am înaintat cu greu pe lângă coasta insulei Creta și am ajuns la un loc numit „Porturi bune”, în apropierea cetății Lasea.

⁹Eram deja în mare întârziere. Era periculos să înaintăm cu corabia pentru că tocmai trecuse vremea Postului¹. Așa că Pavel i-a prevenit: ¹⁰„Oameni buni, văd că această călătorie ne va aduce multe neazuri. Nu

do you believe what the prophets* wrote? I know you believe!”

²⁸King Agrippa said to Paul, “Do you think you can persuade me to become a Christian so easily?”

²⁹Paul said, “It is not important if it is easy or if it is hard. I pray to God that not only you but that everyone listening to me today could be saved and be like me—except for these chains I have!”

³⁰King Agrippa, Governor Festus, Bernice,* and all the people sitting with them stood up ³¹and left the room. They were talking to each other. They said, “This man has done nothing worthy of being put to death or even put in jail.” ³²And Agrippa said to Festus, “We could let him go free, but he has asked to see Caesar.*”

Paul Sails for Rome

27¹It was decided that we would sail for Italy. An army officer* named Julius, who served in the emperor’s* special army, was put in charge of guarding Paul and some other prisoners on the trip. ²We got on a ship from the city of Adramyttium that was ready to sail to different places in Asia.* Aristarchus, a man from Thessalonica in Macedonia,* went with us.

³The next day we came to the city of Sidon. Julius was very good to Paul and gave him freedom to go visit his friends there, who gave him whatever he needed. ⁴We left that city and sailed close to the island of Cyprus because the wind was blowing against us. ⁵We went across the sea by Cilicia and Pamphylia. Then we came to the city of Myra in Lycia. ⁶There the army officer found a ship from the city of Alexandria that was going to Italy. So he put us on it.

⁷We sailed slowly for many days. It was hard for us to reach the city of Cnidus because the wind was blowing against us. We could not go any farther that way, so we sailed by the south side of the island of Crete near Salmone. ⁸We sailed along the coast, but the sailing was hard. Then we came to a place called Safe Harbors, near the city of Lasea.

⁹We had lost much time, and it was now dangerous to sail, because it was already after the Jewish day of fasting.¹ So Paul warned them, ¹⁰“Men, I can see that there will be a lot of trouble on this trip. The ship and everything in it

¹27:9 *Vremea Postului* Postul ispășirii, o sărbătoare evreiască; avea loc toamna; era o vreme nefavorabilă pentru călătoriile pe mare.

¹27:9 *day of fasting* The Day of Atonement, an important Jewish holy day in the fall of the year. This was the time of year that bad storms happened on the sea.

numai că încărcătura și corabia vor fi distruse, dar, mai mult, s-ar putea să ne pierdem și viața.“¹¹ Căpitanul și proprietarul corabiei nu erau de acord cu cele spuse de Pavel, iar centurionul i-a crezut pe ei, și nu pe Pavel.¹² Portul unde ne opriserăm nu era potrivit pentru a petrece toată iarna acolo. De aceea, majoritatea oamenilor a hotărât să plecăm de acolo, sperând că vom putea ajunge la Fenix, unde să și rămânem peste iarnă. Fenix era un port din Creta, care dădea atât spre nord-vest, cât și spre sud-vest.

Furtuna

¹³Apoi a început să bată un vânt ușor din spre sud și cei din echipajul corabiei au crezut că era vântul de care aveau nevoie. Așa că au ridicat ancora și au mers de-a lungul coastei insulei Creta.¹⁴ Dar nu după mult timp, dinspre insulă a venit un vânt puternic, ca un uragan, vânt numit Euroclydon.¹ Corabia a fost prinsă de furtună.¹⁵ Ea nu putea merge împotriva vântului, așa că i-am dat drumul și ne-am lăsat în voia lui.¹⁶ Am trecut adăpostiți de o mică insulă pe nume Clauda și atunci am reușit cu greu să prindem barca de salvare.¹⁷ După ce au tras sus barca de salvare, marinarii au legat corabia de jur împrejur cu frânghiile pentru a o susține. Ei s-au temut să nu lovească bancurile de nisip de la Sirta. De aceea au lăsat pânzele jos și s-au lăsat duși de vânt.¹⁸ A doua zi, furtuna era și mai puternică, așa că cei de pe corabie au început să arunce încărcătura în mare.¹⁹ Iar în ziua a treia, ei au aruncat cu propriile lor mâini echipamentul de pe corabie.²⁰ Multe zile nu s-au văzut pe cer nici soarele, nici stelele. Furtuna a fost foarte puternică, încât pierdusem orice speranță de scăpare.

²¹Mult timp nimeni nu a mâncat nimic. Atunci Pavel s-a ridicat în picioare în mijlocul lor și a spus: „Oameni buni, ar fi trebuit să-mi ascultați sfatul și să nu plecați din Creta. Nici una din toate aceste stricăciuni și pagube nu s-ar fi întâmplat.“²² Dar vă îndemn acum să nu vă pierdeți curajul, căci nici unul dintre voi nu va pieri. Doar corabia aceasta va fi distrusă.²³ Noaptea trecută a venit la mine un înger al lui Dumnezeu. El este Dumnezeul căruia Îi aparțin și căruia Îi slujesc.²⁴ Și îngerul mi-a spus: «Nu te

will be lost. Our lives may even be lost!”¹¹ But the captain and the owner of the ship did not agree with Paul. So the army officer accepted what they said instead of believing Paul.¹² Also, that harbor was not a good place for the ship to stay for the winter, so most of the men decided that we should leave there. They hoped we could reach Phoenix, where the ship could stay for the winter. (Phoenix was a city on the island of Crete. It had a harbor that faced southwest and northwest.)

The Storm

¹³Then a good wind began to blow from the south. The men on the ship thought, “This is the wind we wanted, and now we have it!” So they pulled up the anchor. We sailed very close to the island of Crete.¹⁴ But then a very strong wind called the “Northeaster” came from across the island.¹⁵ This wind took the ship and carried it away. The ship could not sail against the wind, so we stopped trying and let the wind blow us.

¹⁶We went below a small island named Cauda. With the island protecting us from the wind, we were able to bring in the lifeboat, but it was very hard to do.¹⁷ After the men took the lifeboat in, they tied ropes around the ship to hold it together. The men were afraid that the ship would hit the sandbanks of Syrtis.* So they lowered the sail and let the wind carry the ship.

¹⁸The next day the storm was blowing us so hard that the men threw some things out of the ship.¹⁹ A day later they threw out the ship’s equipment.²⁰ For many days we could not see the sun or the stars. The storm was very bad. We lost all hope of staying alive—we thought we would die.

²¹The men did not eat for a long time. Then one day Paul stood up before them and said, “Men, I told you not to leave Crete. You should have listened to me. Then you would not have all this trouble and loss.²² But now I tell you to be happy. None of you will die, but the ship will be lost.²³ Last night an angel came to me from God—the God I worship and belong to.²⁴ The angel said, ‘Paul, don’t be afraid! You must stand before Caesar.* And God has given you this promise: He will save the lives of all those sailing

¹27.14 *Euroclydon* vânt de la nord-est.

¹27:18 *threw some things ... ship*. The men did this to make the ship lighter so that it would not sink easily.

teme, Pavel! Tu trebuie să ajungi înaintea lui Cezar*. Și, pentru tine, Dumnezeu va salva viața tuturor celor ce călătoresc pe mare împreună cu tine.»²⁵Așa că păstrați-vă curajul, oameni buni! Eu am încredere în Dumnezeu că se va întâmpla așa cum mi s-a spus.²⁶Dar trebuie să fim aruncați pe vreo insulă.“

²⁷În cea de-a paisprezecea noapte de la plecarea noastră eram duși de vânt pe Marea Adriatică. Pe la miezul nopții, marinarii au simțit că ne apropiem de pământ.²⁸Ei au măsurat adâncimea apei și au văzut că era de treizeci și șapte de metri. Puțin mai târziu, ei au măsurat din nou și au văzut că apa era cam de douăzeci și opt de metri.²⁹Marinarii se temeau să nu se lovească de stânci. Așa că au aruncat patru ancore în partea din spate a corabiei și s-au rugat să se facă ziuă cât mai curând.³⁰Marinarii au vrut să fugă de pe corabie. Ei s-au prefăcut că vor să arunce ancore și din partea din față a corabiei și au lăsat la apă barca de salvare.³¹Dar Pavel le-a spus centurionului și soldaților: „Dacă acești oameni nu rămân în corabie, voi nu veți putea fi salvați.“³²Atunci soldații au tăiat frânghiile bărcii de salvare și au lăsat-o să cadă.

³³Puțin înainte de a se lumina de ziuă, Pavel i-a îndemnat pe toți să mănânce câte ceva: „Timp de paisprezece zile ați așteptat înfometăți și nu ați mâncat nimic.“³⁴Așa că vă rog acum să mâncați. Căci aveți nevoie de hrană pentru a supraviețui. Nu veți păți nimic, nici măcar un fir de păr nu vi se va pierde.“³⁵După ce a spus aceste cuvinte, Pavel a luat niște pâine și în fața tuturor l-a mulțumit lui Dumnezeu pentru ea. Apoi a rupt-o în mai multe bucăți și a început să mănânce.³⁶Cu toții au prins curaj și au început și ei să mănânce.³⁷Pe corabie eram în total două sute șaptezeci și șase de oameni.³⁸După ce au mâncat cât au putut, oamenii au aruncat grâul în mare pentru a face corabia mai ușoară.

Corabia este distrusă

³⁹Când s-a luminat de ziuă, marinarii au văzut pământul, dar nu recunoșteau locul. Ei au văzut un golf cu plajă și au hotărât să împingă corabia spre țărm, dacă va fi posibil.⁴⁰Marinarii au slăbit ancorele și le-au lăsat să cadă în mare. Tot atunci au tăiat funiile care țineau cârmele. Apoi au ridicat pânza din față spre vânt și s-au îndreptat

with you.’²⁵So men, there is nothing to worry about. I trust God, and I am sure everything will happen just as his angel told me.²⁶But we will crash on an island.”

²⁷On the fourteenth night we were floating around in the Adriatic Sea.* The sailors thought we were close to land.²⁸They threw a rope into the water with a weight on the end of it. They found that the water was 120 feet deep. They went a little farther and threw the rope in again. It was 90 feet deep.²⁹The sailors were afraid that we would hit the rocks, so they threw four anchors into the water. Then they prayed for daylight to come.³⁰Some of the sailors wanted to leave the ship, and they lowered the lifeboat to the water. They wanted the other men to think that they were throwing more anchors from the front of the ship.³¹But Paul told the army officer* and the other soldiers, “If these men do not stay in the ship, you will lose all hope of survival.”³²So the soldiers cut the ropes and let the lifeboat fall into the water.

³³Just before dawn Paul began persuading all the people to eat something. He said, “For the past two weeks you have been waiting and watching. You have not eaten for 14 days.³⁴Now I beg you to eat something. You need it to stay alive. None of you will lose even one hair off your heads.”³⁵After he said this, Paul took some bread and thanked God for it before all of them. He broke off a piece and began eating.³⁶All the men felt better and started eating too.³⁷(There were 276 people on the ship.)³⁸We ate all we wanted. Then we began making the ship lighter by throwing the grain into the sea.

The Ship Is Destroyed

³⁹When daylight came, the sailors saw land, but they did not know what land it was. They saw a bay with a beach and wanted to sail the ship to the beach if they could.⁴⁰So they cut the ropes to the anchors and left the anchors in the sea. At the same time, they untied the ropes that were holding the rudders. Then they raised the front

spre țarm. ⁴¹Dar corabia s-a lovit de un banc de nisip și s-a oprit. Partea din față a corabiei s-a blocat acolo și nu a mai putut fi mișcată. Apoi partea din spate a fost sfărâmată în bucăți de forța valurilor.

⁴²Atunci soldații s-au hotărât să-i omoare pe deținuți, pentru ca să nu înnoate vreunul și să scape. ⁴³Dar centurionul nu vroia ca Pavel să fie omorât și nu i-a lăsat pe soldați să facă ce își propuseseră. El a dat ordin ca cei ce știau să înnoate să sară în apă primii și să ajungă la țarm. ⁴⁴Ceilalți oameni au folosit scânduri sau bucăți de corabie. Astfel toată lumea a ajuns cu bine la mal.

Trei luni în insula Malta

28 ¹După ce am ajuns în siguranță, am aflat că numele insulei era Malta. ²Locuitorii de acolo au fost neobișnuit de prietenoși cu noi. Pentru că începuse să plouă și se făcuse frig, ei au făcut pentru noi un foc și ne-au chemat pe toți. ³Pavel a strâns o grămadă de ramuri uscate și le pune pe foc. Atunci o viperă a ieșit din cauza căldurii și s-a prins de mâna lui. ⁴Când locuitorii insulei au văzut șarpele atârând de mâna lui Pavel și-au spus: „Cu siguranță omul acesta este un ucigaș. El nu a murit în mare, dar Dreptatea nu vrea ca el să trăiască.” ⁵Dar Pavel a scuturat vipera de pe mână și a lăsat-o să cadă în foc. El nu era rănit deloc. ⁶Oamenii se așteptau ca el să se umfle sau să cadă mort la pământ. Ei au așteptat mai mult timp și când au văzut că nu i s-a întâmplat nimic rău, s-au răzgândit și au spus că Pavel era un zeu.

⁷Locul unde se aflau ei era în apropierea unor terenuri care aparțineau celui mai important om de pe insulă. Numele acestuia era Publius. El ne-a primit în casa lui, unde am stat trei zile, și s-a purtat foarte bine cu noi. ⁸Tatăl lui Publius se afla în pat. El era foarte bolnav, având febră și dizenterie. Pavel s-a dus să-l vadă. El s-a rugat, apoi și-a pus mâinile peste el și l-a vindecat. ⁹După ce s-a întâmplat acest lucru, toți ceilalți oameni de pe insulă, care erau bolnavi, au venit la Pavel, iar el i-a vindecat. ¹⁰Băștinașii ne-au acordat multă cinste și ne-au tratat cu generozitate, iar la plecarea ne-au dat lucruri de care urma să avem nevoie.

sail into the wind and sailed toward the beach. ⁴¹But the ship hit a sandbank. The front of the ship stuck there and could not move. Then the big waves began to break the back of the ship to pieces.

⁴²The soldiers decided to kill the prisoners so that none of the prisoners could swim away and escape. ⁴³But Julius the army officer* wanted to let Paul live. So he did not allow the soldiers to kill the prisoners. He told the people who could swim to jump into the water and swim to land. ⁴⁴The others used wooden boards or pieces of the ship. And this is how all the people went safely to land.

Paul on the Island of Malta

28 ¹When we were safe on land, we learned that the island was called Malta. ²The people who lived there were very good to us. It was raining and very cold, so they built a fire and welcomed all of us. ³Paul gathered a pile of sticks for the fire. He was putting the sticks on the fire, and a poisonous snake came out because of the heat and bit him on the hand. ⁴When the people living on the island saw the snake hanging from his hand, they said, “This man must be a murderer! He did not die in the sea, but Justice¹ does not want him to live.”

⁵But Paul shook the snake off into the fire and was not hurt. ⁶The people thought he would swell up or fall down dead. They waited and watched him for a long time, but nothing bad happened to him. So they changed their opinion. They said, “He is a god!”

⁷There were some fields around that same area. They were owned by a man named Publius, the most important leader on the island. He welcomed us into his home and was very good to us. We stayed in his house for three days. ⁸Publius’ father was very sick. He had a fever and dysentery,* but Paul went to him and prayed for him. He laid his hands on² the man and healed him. ⁹After this happened, all the other sick people on the island came to Paul, and he healed them too.

¹⁰⁻¹¹The people on the island gave us many honors. We stayed there three months. When we were ready to leave, the people gave us the things we needed.

¹28:4 *Justice* The people thought there was a goddess named Justice who would punish bad people. ²28:8 *laid his hands on* This act was a way of asking God to bless people in a special way—here, to give this man healing.

Sosirea la Roma

¹¹Am stat pe insulă timp de trei luni, apoi am plecat cu o corabie din Alexandria care rămăsese acolo peste iarnă. Corabia purta semnul Dioscurilor¹. ¹²Am ajuns în Siracuza și am rămas acolo trei zile. ¹³De acolo am navigat mai departe, în jurul coastei și am ajuns la Regium. O zi mai târziu, vântul a început să bată dinspre sud și după încă o zi am ajuns la Puzole. ¹⁴Acolo am găsit câțiva frați. Ei ne-au rugat să rămânem cu ei șapte zile. Și așa am ajuns la Roma. ¹⁵Frații din Roma au auzit despre noi și că urma să venim și au venit până la „Forul lui Apius” și până la „Trei Taverne” pentru a ne întâmpina. Când i-a văzut, Pavel I-a mulțumit lui Dumnezeu și s-a simțit încurajat.

Pavel în Roma

¹⁶Când am intrat în Roma, lui Pavel i s-a dat voie să locuiască singur; doar un soldat îl păzea.

¹⁷După trei zile, Pavel i-a chemat laolaltă pe conducătorii iudeilor. Când s-au strâns cu toții, Pavel le-a spus: „Fraților, eu nu am făcut nimic rău împotriva poporului nostru sau împotriva obiceiurilor strămoșilor noștri. Cu toate acestea, când am fost în Ierusalim, am fost dat prizonier în mâinile romanilor. ¹⁸Romanii mi-au pus multe întrebări, dar nu m-au găsit vinovat de nici un lucru pentru care să merit pedeapsa cu moartea, așa că au vrut să-mi dea drumul. ¹⁹Dar iudeii s-au opus, așa că a trebuit să cer să fiu trimis lui Cezar*, cu toate că nu am nici o acuzație de adus poporului meu. ²⁰Acesta este motivul pentru care am cerut să mă întâlnesc și să vorbesc cu voi. Sunt legat în aceste lanțuri din pricina speranței poporului Israel.”

²¹Conducătorii iudei i-au spus lui Pavel: „Nu am primit nici o scrisoare din Iudeea despre tine și nici unul dintre frații care au venit de acolo nu a adus nici un fel de informații și nici nu ne-a spus nimic rău despre tine. ²²Dar am vrea să auzim chiar de la tine care sunt părerile tale, pentru că știm că peste tot se vorbește împotriva acestei secte.”

²³Așa că Pavel și conducătorii iudei au stabilit o zi în care să se întâlnească din nou. O mare mulțime de iudei au venit atunci în casa unde locuia Pavel. Pavel a vorbit de dimineață până seara, explicându-le despre

¹28:11 *Dioscuri* sau zeii gemeni: fiii lui Zeus.

Paul Goes to Rome

We got on a ship from Alexandria that had stayed on the island of Malta during the winter. On the front of the ship was the sign for the twin gods.¹ ¹²We stopped at the city of Syracuse. We stayed there three days and then left. ¹³We came to the city of Rhegium. The next day a wind began to blow from the southwest, so we were able to leave. A day later we came to the city of Puteoli. ¹⁴We found some brothers and sisters there, who asked us to stay with them a week. Finally, we came to Rome. ¹⁵The believers in Rome heard about us and came out to meet us at the Market of Appius² and at the Three Inns.³ When Paul saw these believers, he thanked God and felt encouraged.

Paul in Rome

¹⁶When we came to Rome, Paul was allowed to live alone. But a soldier stayed with him to guard him.

¹⁷Three days later Paul sent for some of the most important Jews. When they came together, he said, “My brothers, I have done nothing against our people or against the customs of our fathers.* But I was arrested in Jerusalem and handed over to the Romans. ¹⁸They asked me many questions, but they could not find any reason why I should be put to death. So they wanted to let me go free. ¹⁹But the Jews there did not want that. So I had to ask to come to Rome to have my trial before Caesar.* That doesn’t mean I am accusing my people of doing anything wrong. ²⁰That is why I wanted to see you and talk with you. I am bound with this chain because I believe in the hope of Israel.**”

²¹The Jews answered Paul, “We have received no letters from Judea about you. None of our Jewish brothers who have traveled from there brought news about you or told us anything bad about you. ²²We want to hear your ideas. We know that people everywhere are speaking against this new group.”

²³Paul and the Jews chose a day for a meeting. On that day many more of these Jews met with Paul at his house. He spoke to them all day long,

¹28:10–11 *twin gods* Statues of Castor and Pollux, Greek gods.

²28:15 *Market of Appius* A town about 43 miles (69km) from Rome.

³28:15 *Three Inns* A town about 30 miles (48km) from Rome.

Împărăția lui Dumnezeu. El a folosit Legea lui Moise și scrierile profeților pentru a-i convinge să creadă ceea ce le spunea despre Isus. ²⁴Unii dintre ei au crezut lucrurile pe care le-a spus Pavel, dar alții nu au crezut. ²⁵Ei se contraziceau între ei și se pregăteau să plece. Pavel le-a mai spus un singur lucru: „Duhul Sfânt* a vorbit bine, când a spus strămoșilor voștri, prin profetul* Isaia:

²⁶⁻²⁷«Du-te la poporul acesta și spune-le:

Veți auzi cu urechile voastre,
dar nu veți înțelege,
veți privi cu ochii voștri,
dar nu veți vedea.

Acest popor și-a împietrit inima.

Ei și-au astupat urechile
și și-au închis ochii,
ca nu cumva să vadă cu ochii lor,
să audă cu urechile lor,
să înțeleagă cu inimile lor,
să se întoarcă la Mine și să-i vindec.»

Isaia 6.9–10

²⁸Trebuie să știți că Dumnezeu a trimis mântuirea Sa neevreilor. Ei vor asculta!¹ [29]¹

³⁰Timp de doi ani, Pavel a locuit în casa pe care o închiriasse și i-a primit pe toți oamenii care au venit să-l viziteze. ³¹El a predicat despre Împărăția lui Dumnezeu și i-a învățat pe oameni despre Domnul Isus Cristos, cu multă îndrăzneală și fără nici o piedică.

explaining God’s kingdom to them. He used the law of Moses* and the writings of the prophets* to persuade them to believe in Jesus. ²⁴Some of the Jews believed what he said, but others did not believe. ²⁵They had an argument among themselves and were ready to leave. But Paul said one more thing to them: “The Holy Spirit* spoke the truth to your fathers through Isaiah the prophet. He said,

²⁶ ‘Go to this people and tell them:

You will listen and you will hear,
but you will not understand.

You will look and you will see,
but you will not understand what you see.

²⁷ Yes, the minds of these people are now closed.

They have ears, but they don’t listen.
They have eyes, but they refuse to see.

If their minds were not closed,
they might see with their eyes;
they might hear with their ears;
they might understand with their minds.

Then they might turn back to me
and be healed.’

Isaiah 6:9–10

²⁸“I want you Jews to know that God has sent his salvation to the non-Jewish people. They will listen!” [29]¹

³⁰Paul stayed two full years in his own rented house. He welcomed all the people who came and visited him. ³¹He told them about God’s kingdom and taught them about the Lord Jesus Christ. He was very bold, and no one tried to stop him from speaking.

¹ 28:29 versetul 29 În unele manuscrise târzii este adăugat versetul 29: „După ce a spus aceste lucruri, iudeii au plecat certându-se între ei.”

¹ 28:29 Some late copies of Acts add verse 29: “After Paul said this, the Jews left, still having a big argument with each other.”

License Agreement for Bible Texts

World Bible Translation Center

Last Updated: September 21, 2006

Copyright © 2006 by World Bible Translation Center

All rights reserved.

These Scriptures:

- Are copyrighted by World Bible Translation Center.
- Are not public domain.
- May not be altered or modified in any form.
- May not be sold or offered for sale in any form.
- May not be used for commercial purposes (including, but not limited to, use in advertising or Web banners used for the purpose of selling online ad space).
- May be distributed without modification in electronic form for non-commercial use. However, they may not be hosted on any kind of server (including a Web or ftp server) without written permission. A copy of this license (without modification) must also be included.
- May be quoted for any purpose, up to 1,000 verses, without written permission. However, the extent of quotation must not comprise a complete book nor should it amount to more than 50% of the work in which it is quoted. A copyright notice must appear on the title or copyright page using this pattern: "Taken from the HOLY BIBLE: EASY-TO-READ VERSION™ © 2006 by World Bible Translation Center, Inc. and used by permission." If the text quoted is from one of WBTC's non-English versions, the printed title of the actual text quoted will be substituted for "HOLY BIBLE: EASY-TO-READ VERSION™." The copyright notice must appear in English or be translated into another language. When quotations from WBTC's text are used in non-saleable media, such as church bulletins, orders of service, posters, transparencies or similar media, a complete copyright notice is not required, but the initials of the version (such as "ERV" for the Easy-to-Read Version™ in English) must appear at the end of each quotation.

Any use of these Scriptures other than those listed above is prohibited. For additional rights and permission for usage, such as the use of WBTC's text on a Web site, or for clarification of any of the above, please contact World Bible Translation Center in writing or by email at distribution@wbtc.com.

World Bible Translation Center

P.O. Box 820648

Fort Worth, Texas 76182, USA

Telephone: 1-817-595-1664

Toll-Free in US: 1-888-54-BIBLE

E-mail: info@wbtc.com

WBTC's web site – World Bible Translation Center's web site: <http://www.wbtc.org>

Order online – To order a copy of our texts online, go to: <http://www.wbtc.org>

Current license agreement – This license is subject to change without notice. The current license can be found at: <http://www.wbtc.org/downloads/biblelicense.htm>

Trouble viewing this file – If the text in this document does not display correctly, use Adobe Acrobat Reader 5.0 or higher. Download Adobe Acrobat Reader from: <http://www.adobe.com/products/acrobat/readstep2.html>

Viewing Chinese or Korean PDFs – To view the Chinese or Korean PDFs, it may be necessary to download the Chinese Simplified or Korean font pack from Adobe. Download the font packs from: <http://www.adobe.com/products/acrobat/acrrasianfontpack.html>